

Bos' schoolatlas der geheele aarde.

<https://hdl.handle.net/1874/334285>

B O S'
SCHOOLATLAS

DER

GEHEELE AARDE.

TWEEDE DRUK.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1879.

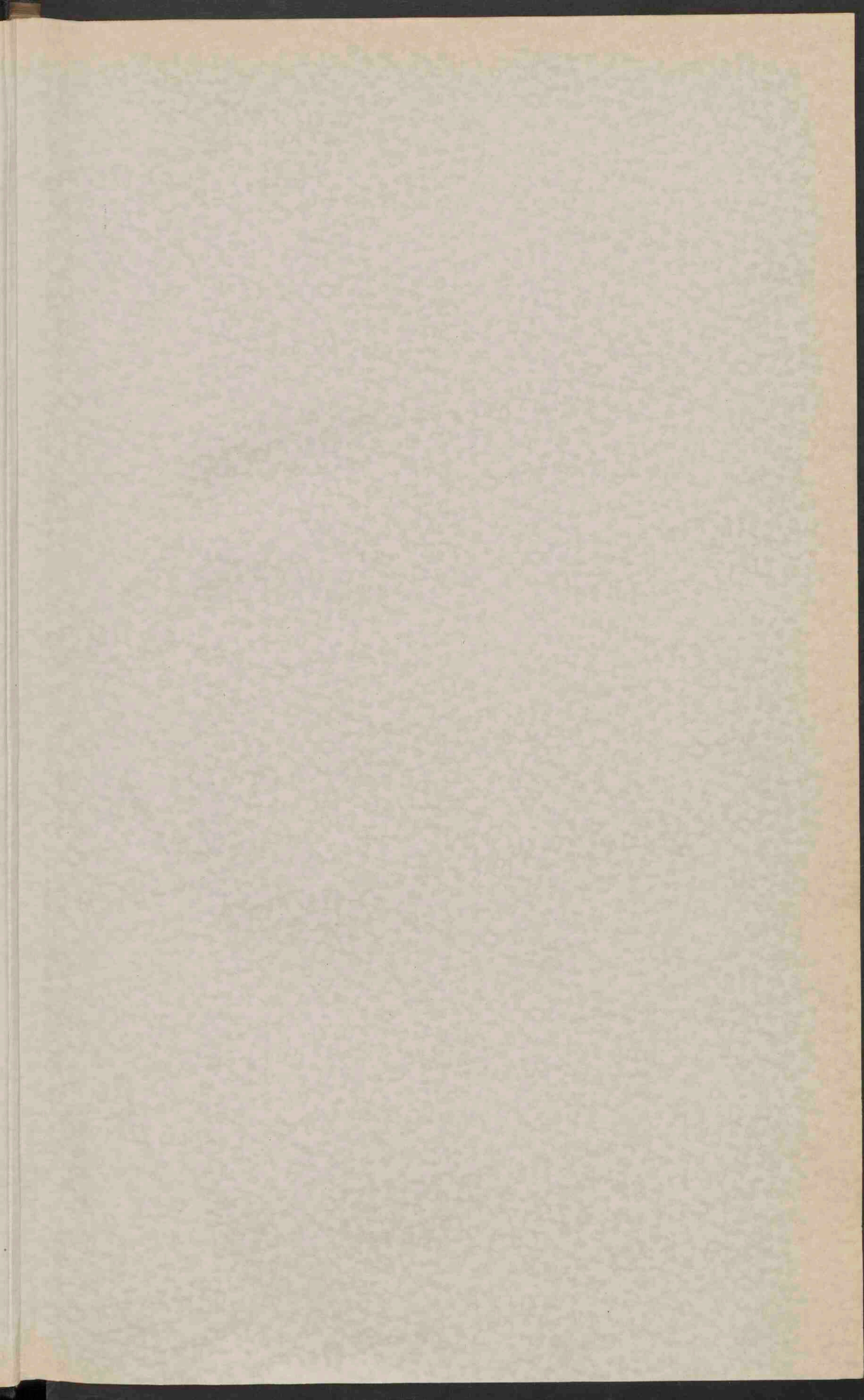
Kaartenzaal

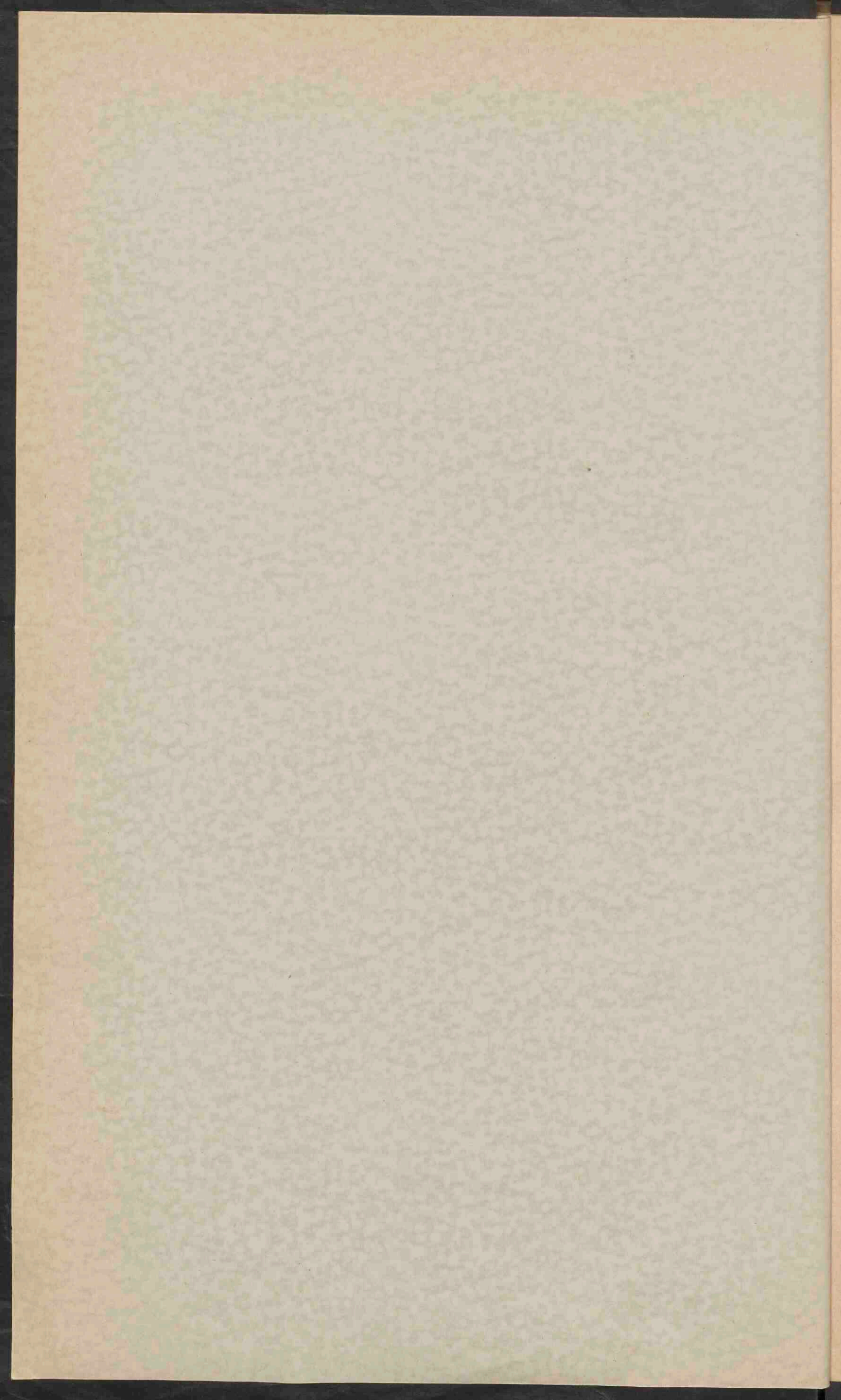
~~I-4-D-2~~

~~24-E-2^k~~

~~V-5-A-2~~

I-7-C-2

B O S'

SCHOOLATLAS

DER

GEHEELE AARDE.

TWEEDE DRUK.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1879.

*Nur leer scheinende Karten prägen sich
dem Gedächtnisse ein.*

ALEXANDER VON HUMBOLDT.

BERICHT VOOR DEN TWEEDEN DRUK.

»De behoefte aan duidelijke atlassen, die niet met namen zijn overladen, doet zich steeds meer gevoelen, nu men het over de methode, die bij het onderwijs in de aardrijkskunde moet worden gevolgd, en het doel, 't welk met dat onderwijs moet worden beoogd, vrijwel eens is geworden. Bij de groote massa stof, die met den dag nog toeneemt, wordt beperking tot het noodige steeds meer een vereischte. Zal echter dat noodige door den leerling gemakkelijk worden opgenomen, dan moet het formaat der kaarten zoo groot mogelijk zijn, terwijl het oog niet door onnoodige kleuren en namen moet worden afgeleid. Daarbij moeten de kaarten echter meer geven dan de oro-hydrographische gesteldheid der landen, de grenzen, de verdeling en de plaatsen; ze moeten, met het leerboek, het land en zijne bewoners leeren begrijpen in den waren zin des woords; ze moeten den leerling opwekken tot nadenken over de betrekking tusschen Land en Volk.

»Die eischen stonden mij voor den geest, toen ik mij op verzoek van den Uitgever aan het werk zette, om een' Schoolatlas ten gebruike bij mijn Leerboek en mijn Beknopt Leerboek der Aardrijkskunde te vervaardigen. Aan die onderneming waren voor den Uitgever en den Ondergeteekende beiden geene geringe moeilijkheden verbonden. Groot formaat, nette uitvoering en geringe prijs moesten samen gaan, iets, wat in den tegenwoordigen tijd niet zoo gemakkelijk te verkrijgen is. Eene goede keuze uit het vele, waarbij alleen het noodige werd gegeven, zonder dat aan banden wordt gelegd de zelfwerkzaamheid des leerlings, waarbij hij meer kan vinden dan de kaart hem geeft, — dat was het vraagstuk, 't welk door mij moest worden opgelost. In hoeverre wij in een en ander zijn geslaagd, laten we ter beoordeeling over aan hen, dié dezen Schoolatlas zullen willen gebruiken.»

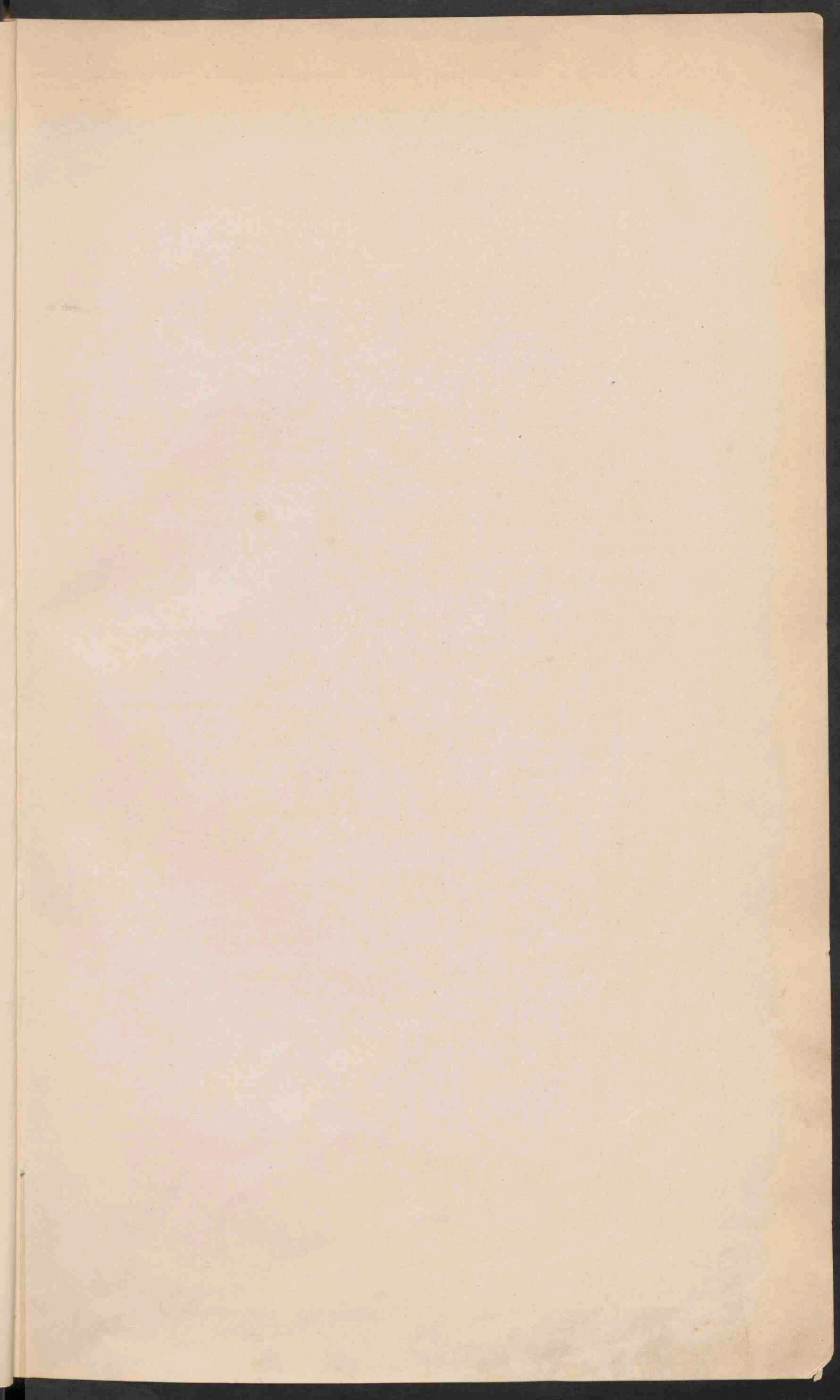
Met deze woorden opende ik het Bericht voor dezen atlas, die in Januari 1878 compleet verscheen. Dat zoo spoedig een herdruk noodig zou worden, had ik niet kunnen verwachten.

Deze nieuwe uitgave is, zoowel wat teekening als kleur betreft, aanzienlijk, en, naar ik hoop, in haar voordeel veranderd. Enkele kaarten en bijkaarten zijn geheel of gedeeltelijk nieuw bewerkt, andere zijn aanzienlijk verbeterd. Van de opmerkingen, die mij van verschillende zijden gewerden, heb ik zooveel mogelijk gebruik gemaakt. Opnieuw wordt deze Schoolatlas in de belangstelling van Leeraren en Onderwijzers aanbevolen.

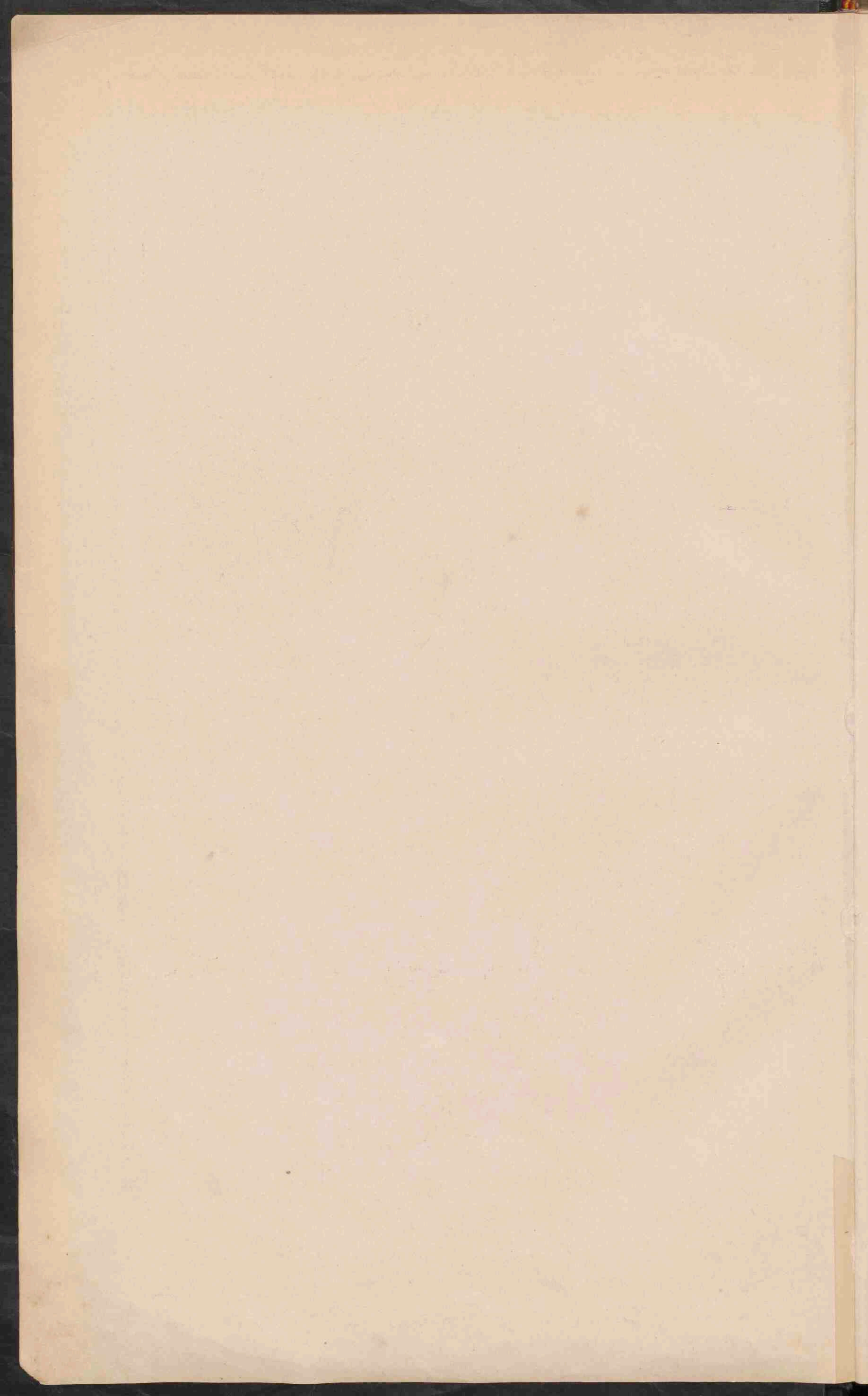

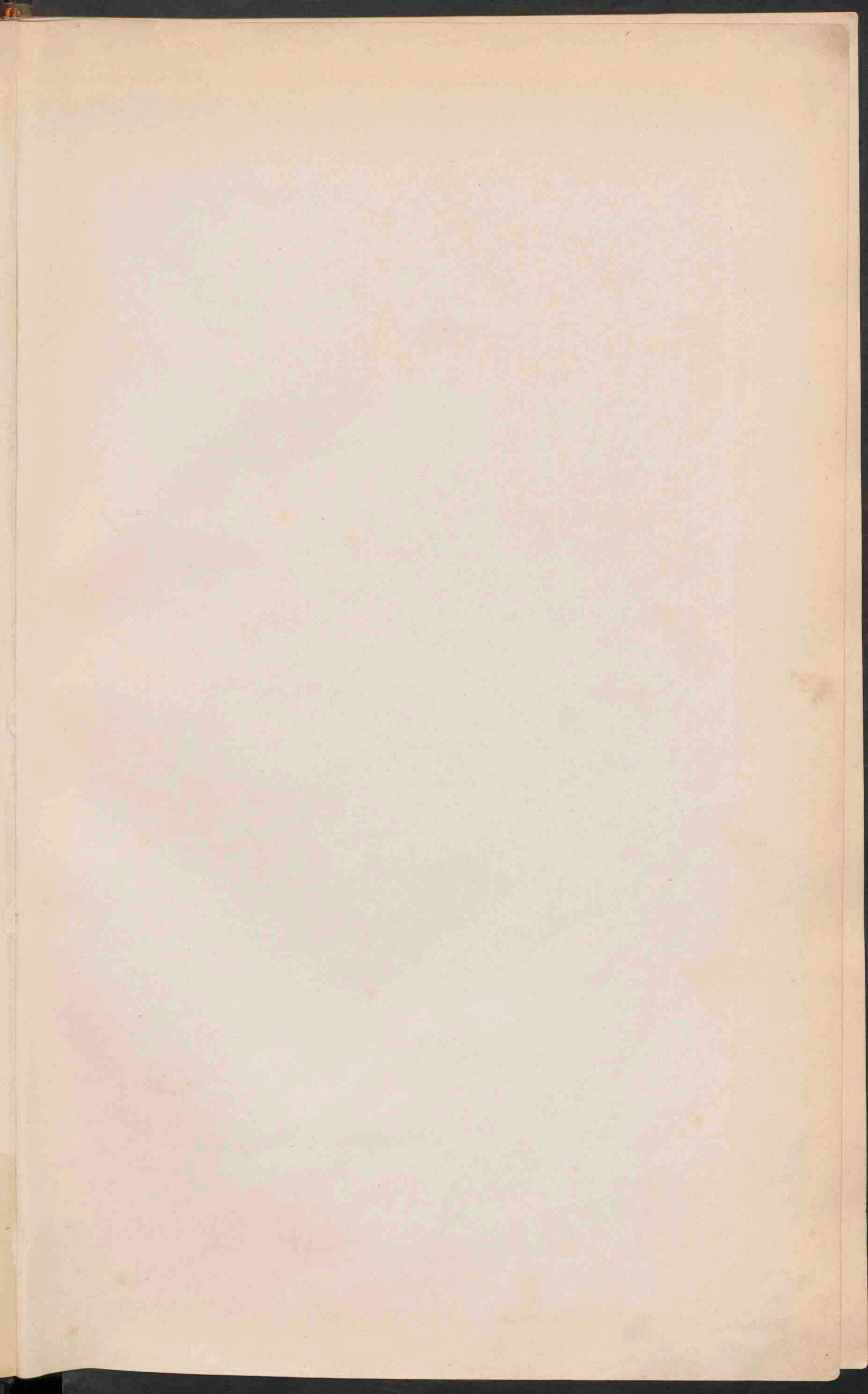
LIJST DER KAARTEN.

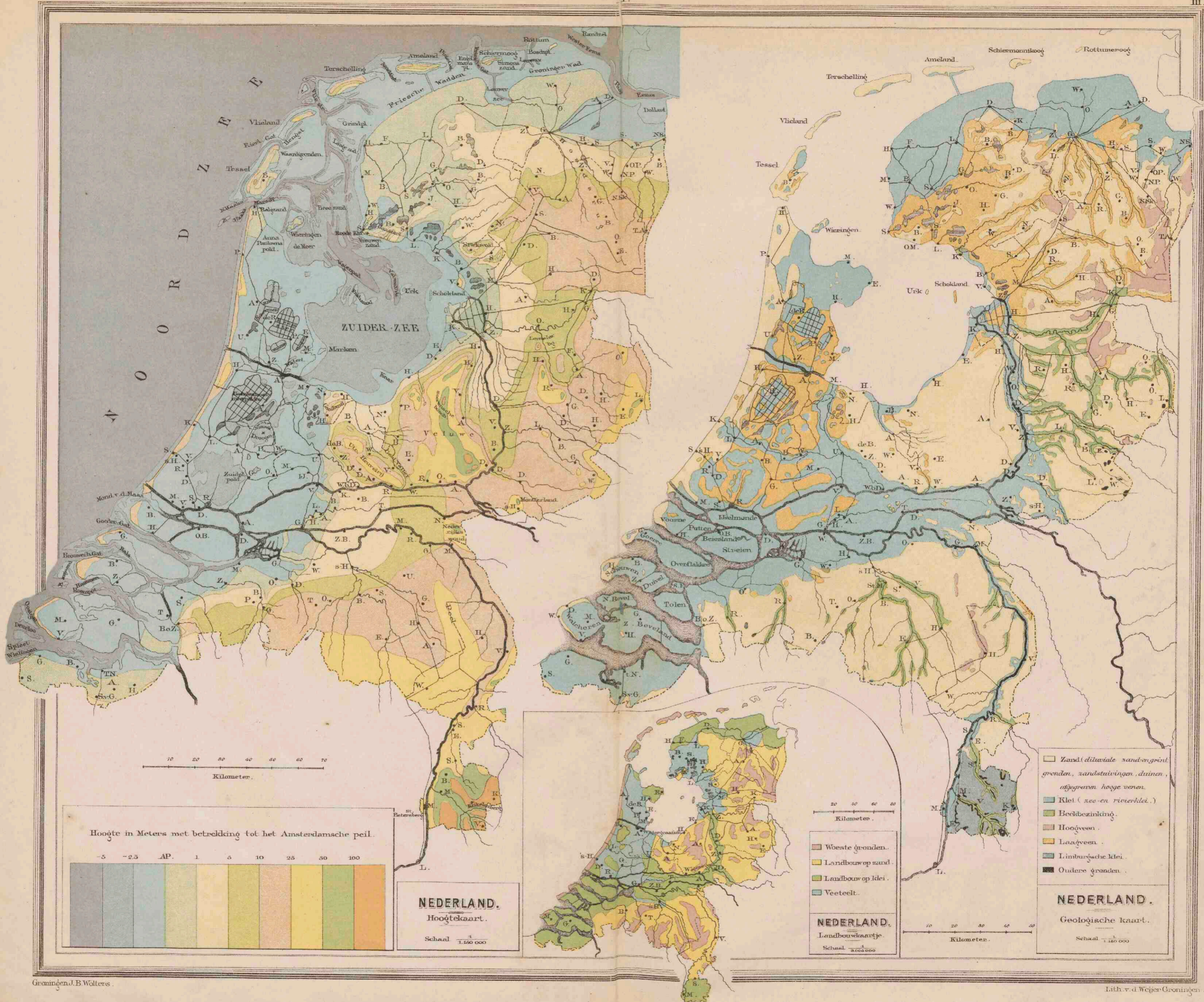
I. NEDERLAND. II. NEDERLAND (Hoogtekaart). III. NEDERLAND (Geologische kaart en Landbouwkaartje). IV. EUROPA natuurkundig (met bijkaart: Noordelijke grens van eenige gewassen). V. EUROPA staatkundig (met figuren voor de betrekkelijke grootte der staten en hunne bevolking). VI. MIDDEL-EUROPA natuurkundig. VII. ZWITSERLAND. VIII. BELGIË en LUXEMBURG. IX. OOSTENRIJK—HONGARIJE (met twee bijkaarten: 1. Ethnographische schets van O.-H., 2. Oostenrijk-Hongarije en het Donaugebied). X. DUITSCHLAND (met drie bijkaarten: 1. Ethnographische kaart, met aanduiding van de plaatsen waar steen- en bruinkool wordt gevonden en de streken waar aan wijnbouw wordt gedaan, 2. de Thüringsche staten, 3. Lippe en Waldeck). XI. FRANKRIJK (met vier bijkaarten: 1. Spoorwegkaart, 2. Corsica, 3. Parijs en omstreken, 4. Steenkoolbeddingen). XII. RUSLAND (met eene figuur voor de betrekkelijke grootte van Europ. Rusl., het Russische rijk en Europa). XIII. SKANDINAVIË. XIV. DENEMARKEN (met drie bijkaarten: 1. IJsland, 2. Bornholm, 3. de Fär-öer). XV. GROOT-BRITANNIË EN IERLAND (met twee bijkaarten: 1. Steenkool en ijzer, 2. de industrie-streken van Middel-Engeland). XVI. SPANJE EN PORTUGAL (met drie bijkaarten: 1. Spoorwegen, 2. Figuur voor de betrekkelijke grootte van Spanje en de streken waar Spaansch wordt gesproken, 3. Jaarlijksche hoeveelheid regen).	XVII. ITALIË (met twee bijkaarten: 1. Spoorwegen in Italië en het Alpengebied, 2. het Romeinsche rijk). XVIII. STATEN VAN HET BALKAN-SCHIEREILAND. XIX. WERELDKAARTEN (Westel. en Oostel., Noordel. en Zuidel., Land- en Water-halfronde). XX. ISOTHERMENKAART VOOR HET JAAR, EN REGENKAART. XXI. ZEESTROOMINGEN, GESTELDHEID VAN DEN BODEM, WERELDVERKEER. XXII. WINDEN, DE VOLKEN DER AARDE, WERELDVERKEER. XXIII. AZIË natuurkundig (met eene bijkaart: de Syrische kust). XXIV. AZIË staatkundig (met twee bijkaarten: 1. Russische grensgewesten, 2. Voor- en Achter-Indië). XXV. NEDERLANDSCH OOST-INDIË. XXVI. JAVA. XXVII. AFRIKA (met vijf bijkaarten: 1. Britsch Zuid-Afrika, 2. Sierra-Leone-kust, 3. Goud- en Slavenkust, 4. Senegambië, 5. Algerië). XXVIII. AUSTRALIË. XXIX. NIEUW-ZEELAND, HAWAÏ, ZUIDOOSTELIJK NIEUW-HOLLAND. XXX. NOORD-AMERIKA natuurkundig. XXXI. NOORD-AMERIKA staatkundig (met eene bijkaart: Middel-Amerika en West-Indië). XXXII. REPUBLIEK AMERIKA (met twee bijkaarten: 1. de Stroomgebieden, 2. de steenkoolbeddingen in de Republ. Amerika). XXXIII. ZUID-AMERIKA natuurkundig. XXXIV. ZUID-AMERIKA staatkundig.

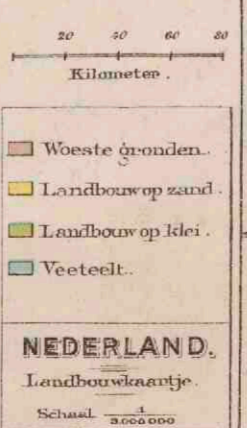
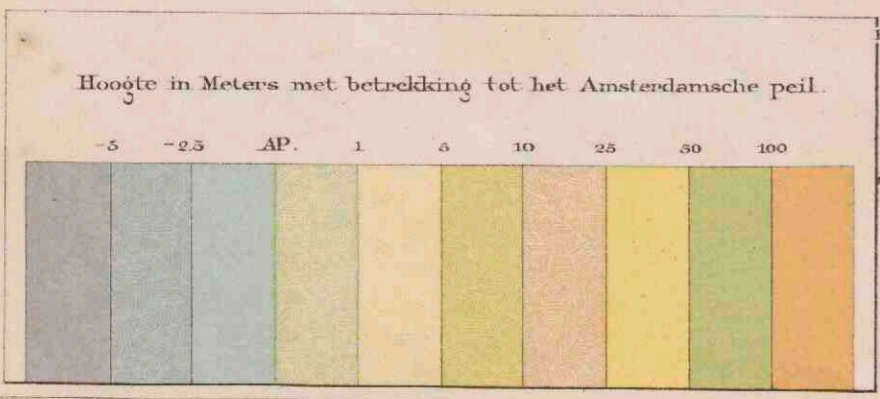

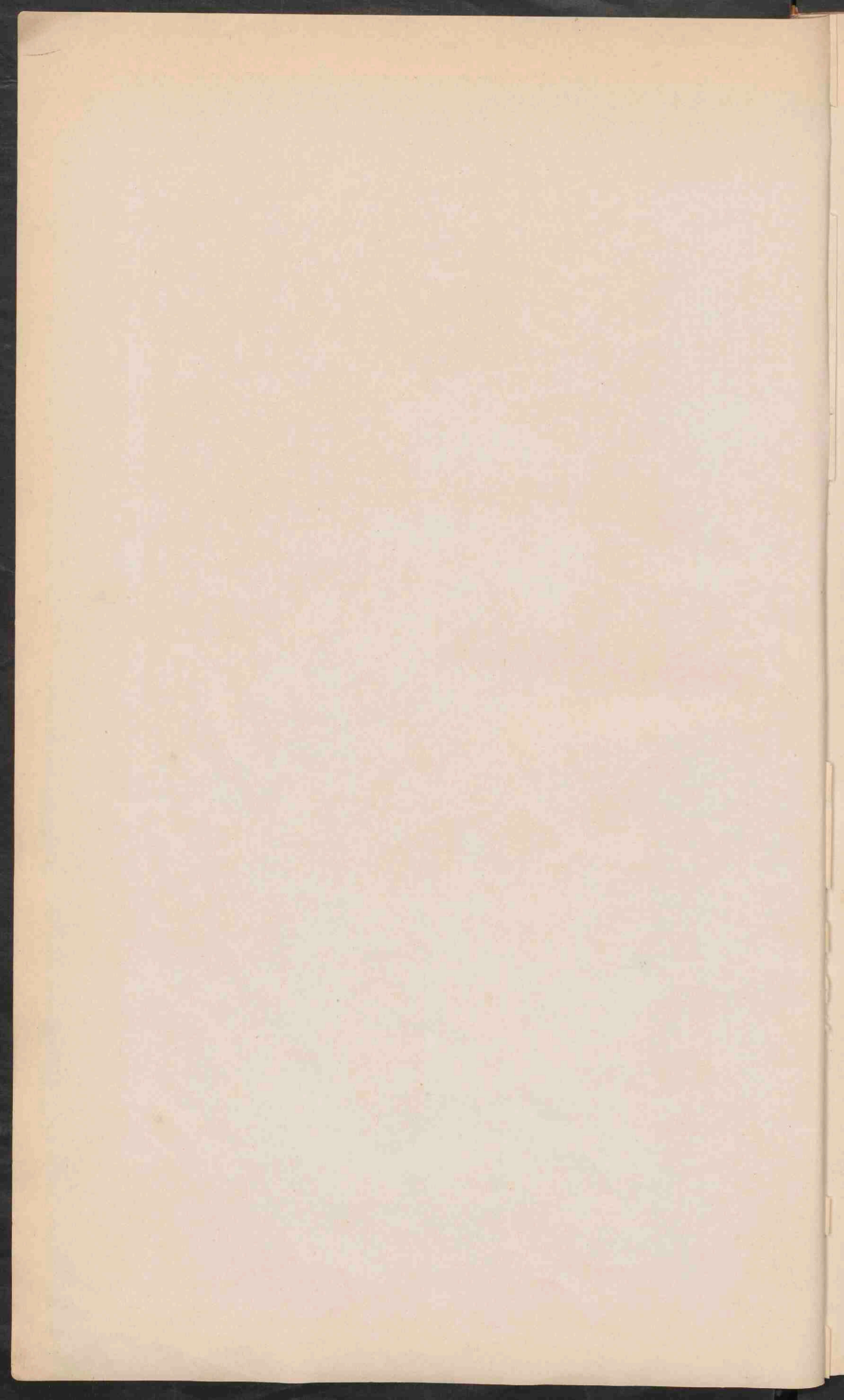

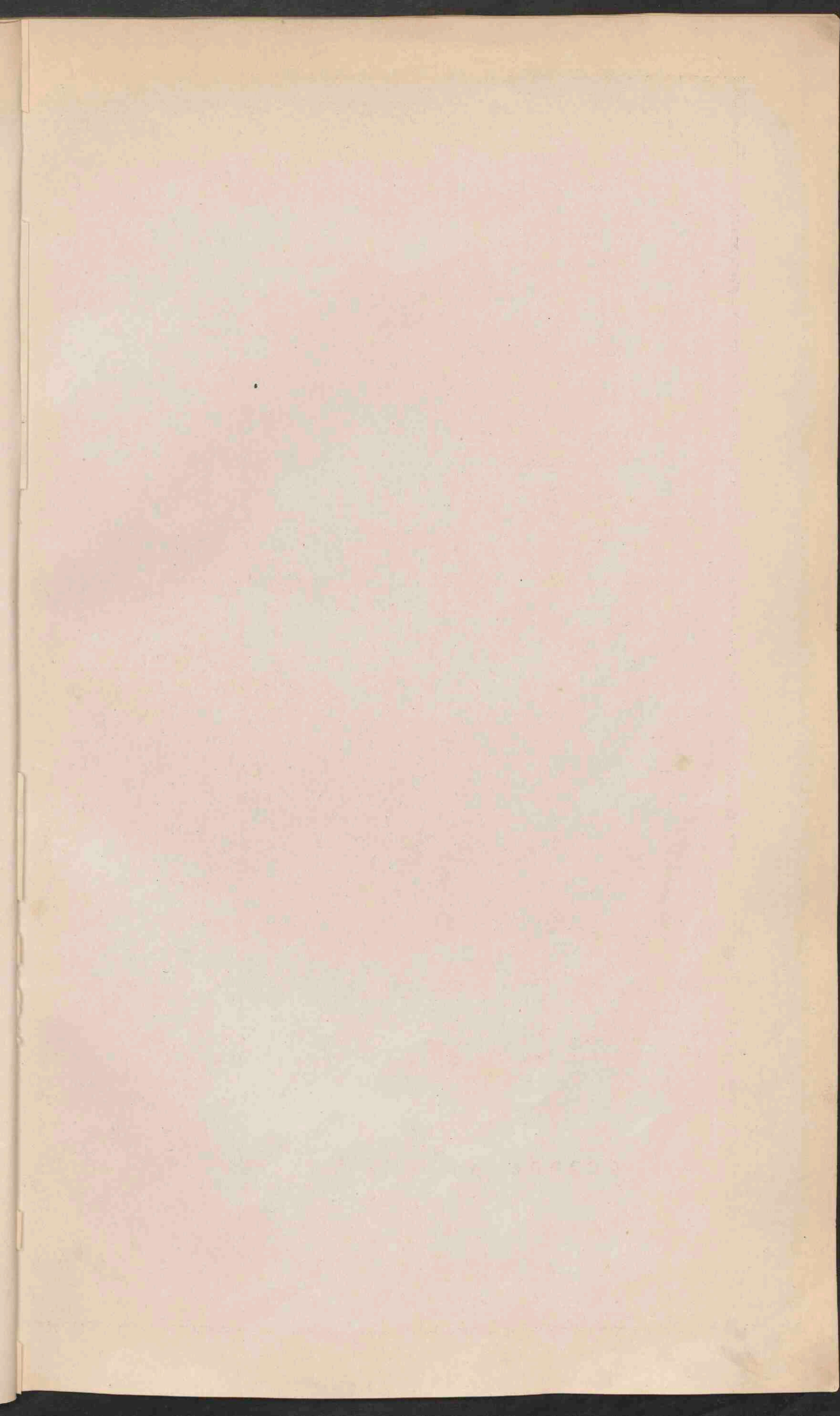

10 20 30 40 50 60 70
Kilometer.

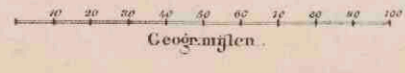

Zee van 100 of minder dan 100 vadem diep
 Zee van meer dan 100 vadem diep

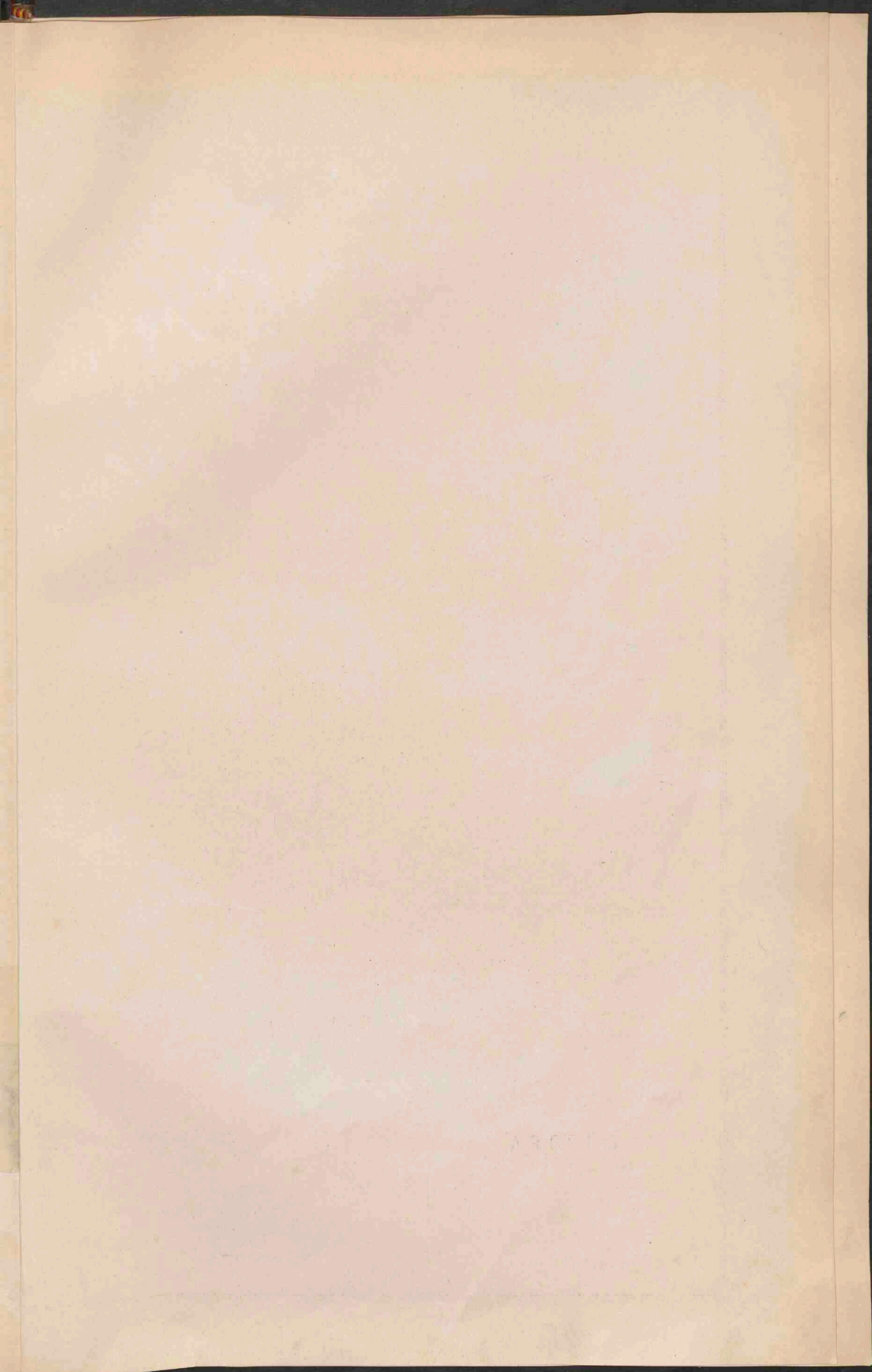
EUROPA

Schaal 1:13 000 000

NOORDELIJKE GRENS
 VAN
 EENIGE GEWASSEN

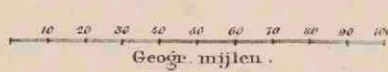

EUROPA

Schaal 1:15 000 000

Verhouding van de oppervlakte (O) tot de bevolking (B) der Grootte Mogendheden.

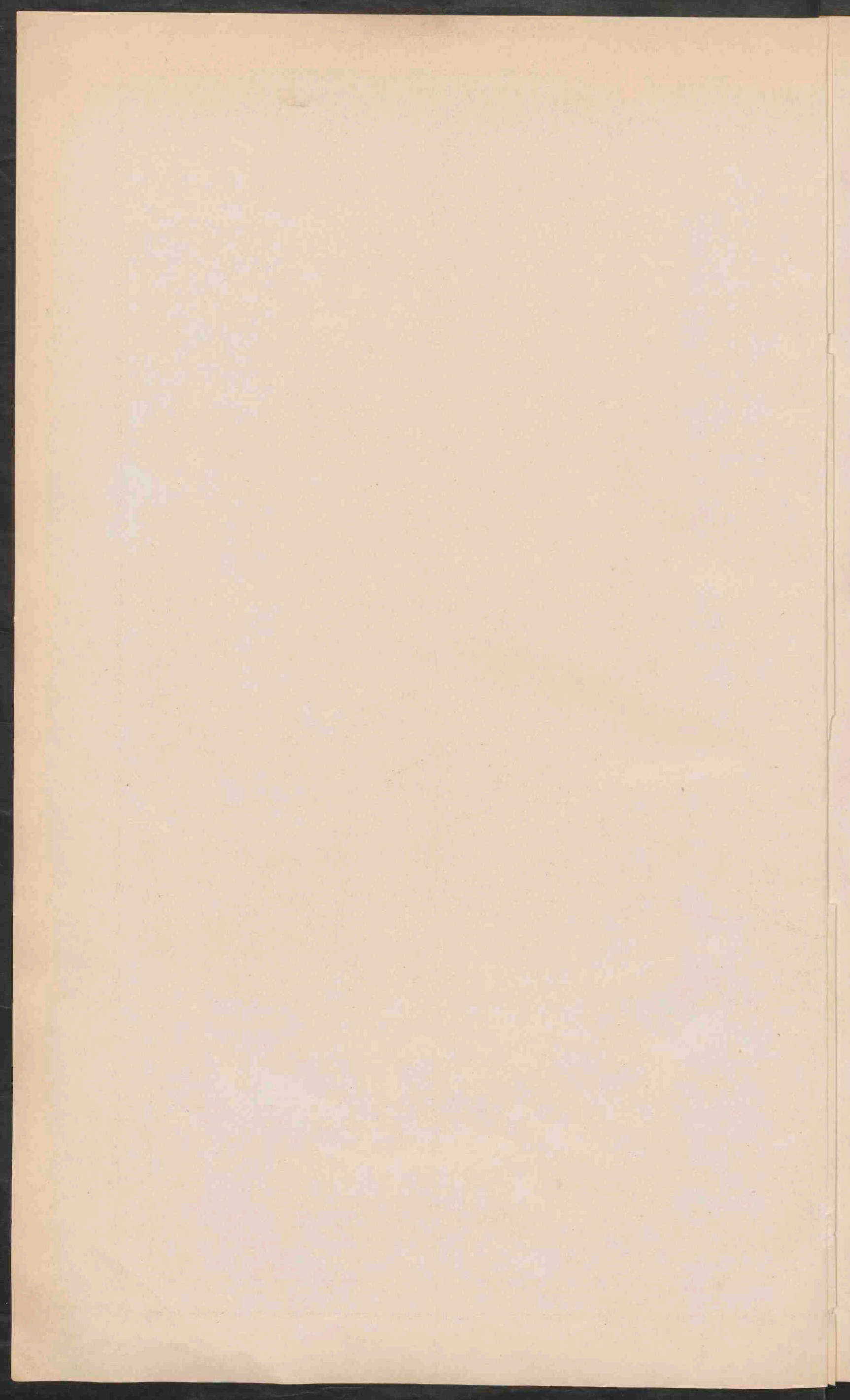
O	1	2	3	4	5
B	1	2	3	4	5

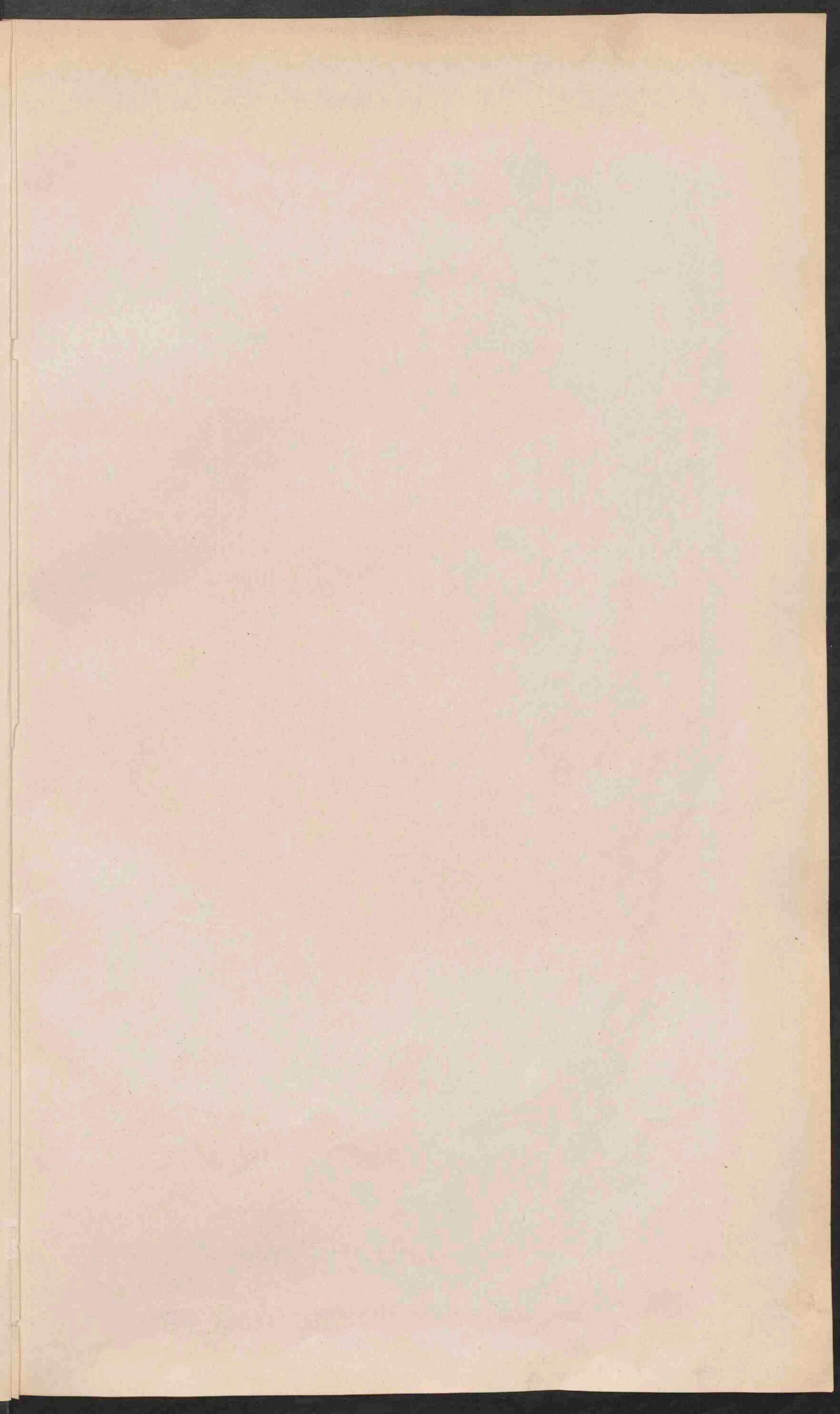
1 Rusland (O 64%, B 23%), 2 Gr. Britannië (O 5%, B 10%), 3 Frankrijk (O 5%, B 12%), 4 Duitsch (O 5%, B 12%), 5 Oostenryk-Hongarije (O 6%, B 12%).
De Grootte Mogendheden. Opp. 75%, Bev. 72%.

Verhouding van de oppervlakte (O) tot de bevolking (B) der staten van den Tweeden rang

O	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1 Zweden-Noorwegen (O 7%, B 2%), 2 Turckische staten (O 5%, B 5%), 3 Spanje (O 5%, B 5%), 4 Italië (O 5%, B 9%), 5 Portugal, 6 Denemarck, 7 Griekenland, 8 Zwitserland, 9 Nederland, 10 België (5 tot 10 te samen O 3%, B 6%).
De Staten v.d. Tweeden rang - Opp. 25%, Bev. 28%.

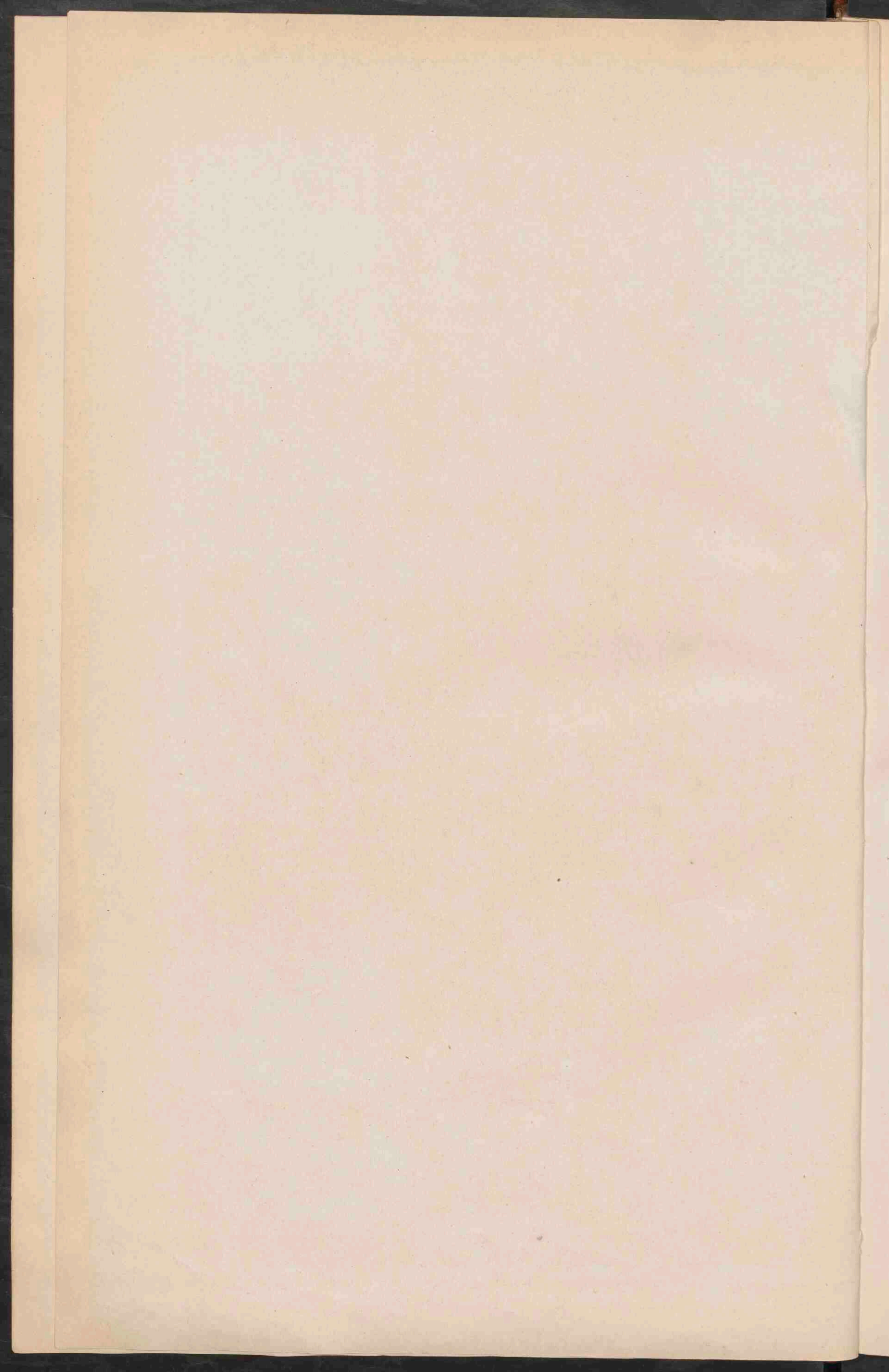

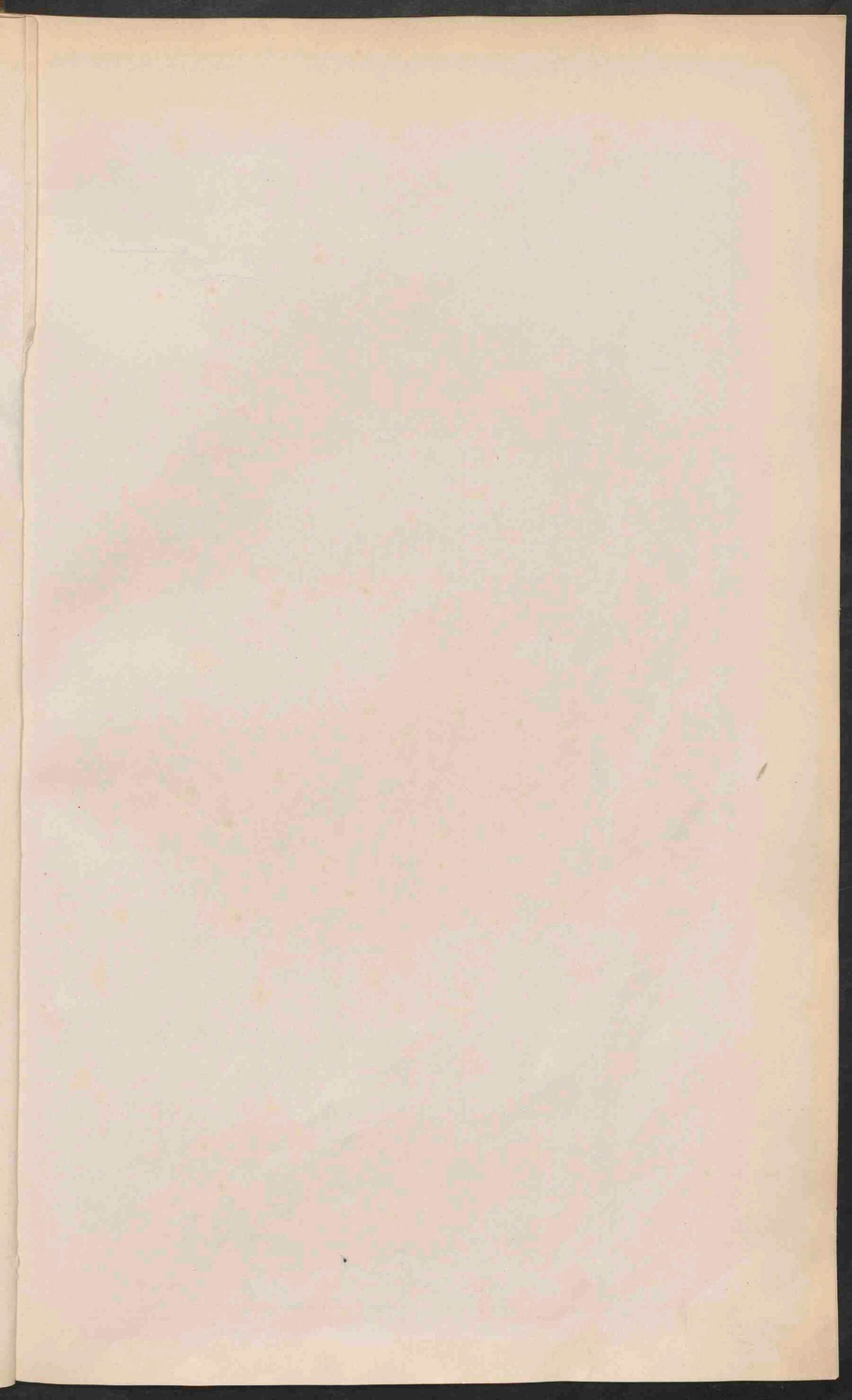
MIDDEL-EUROPA.

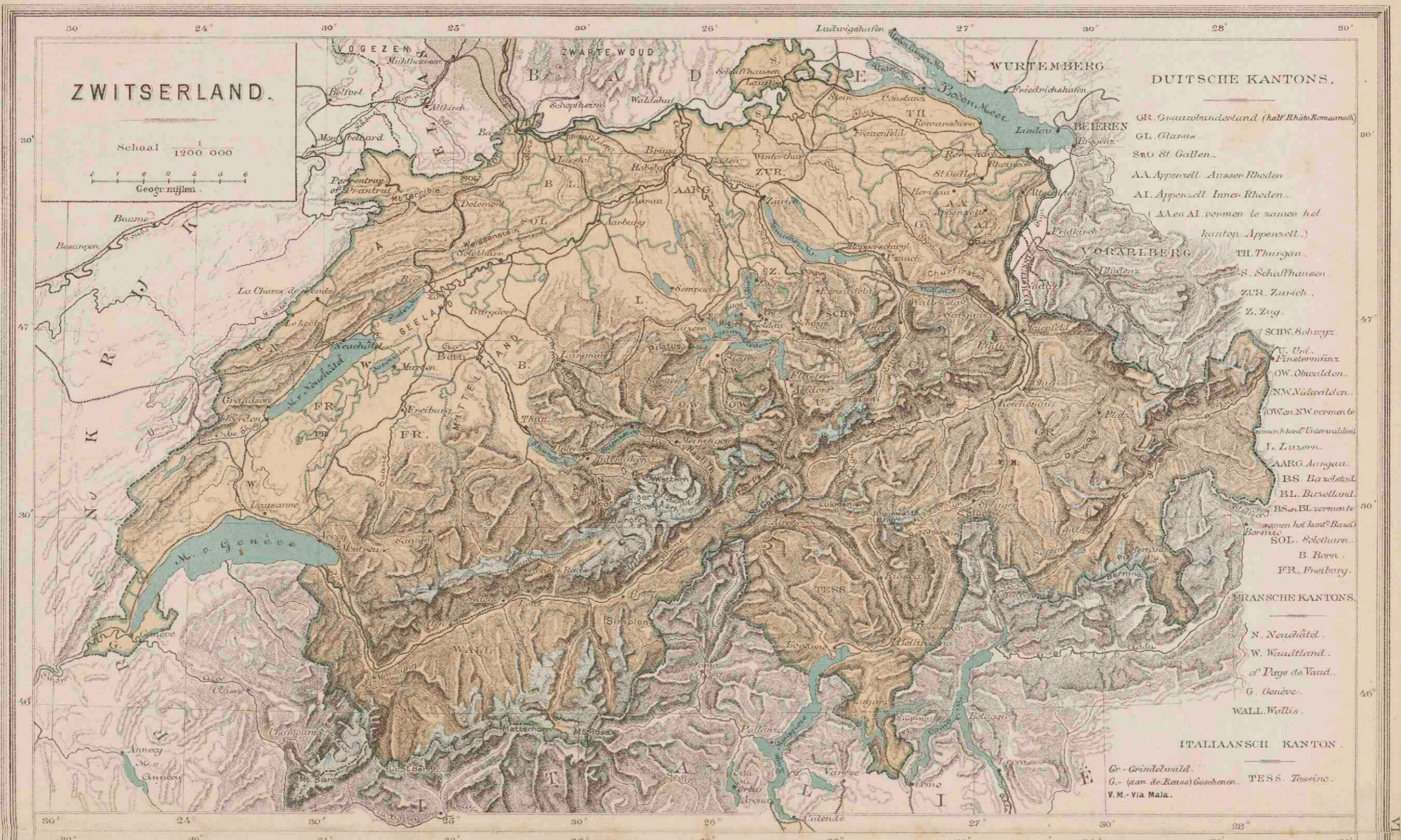
Schaal $\frac{1}{3700000}$

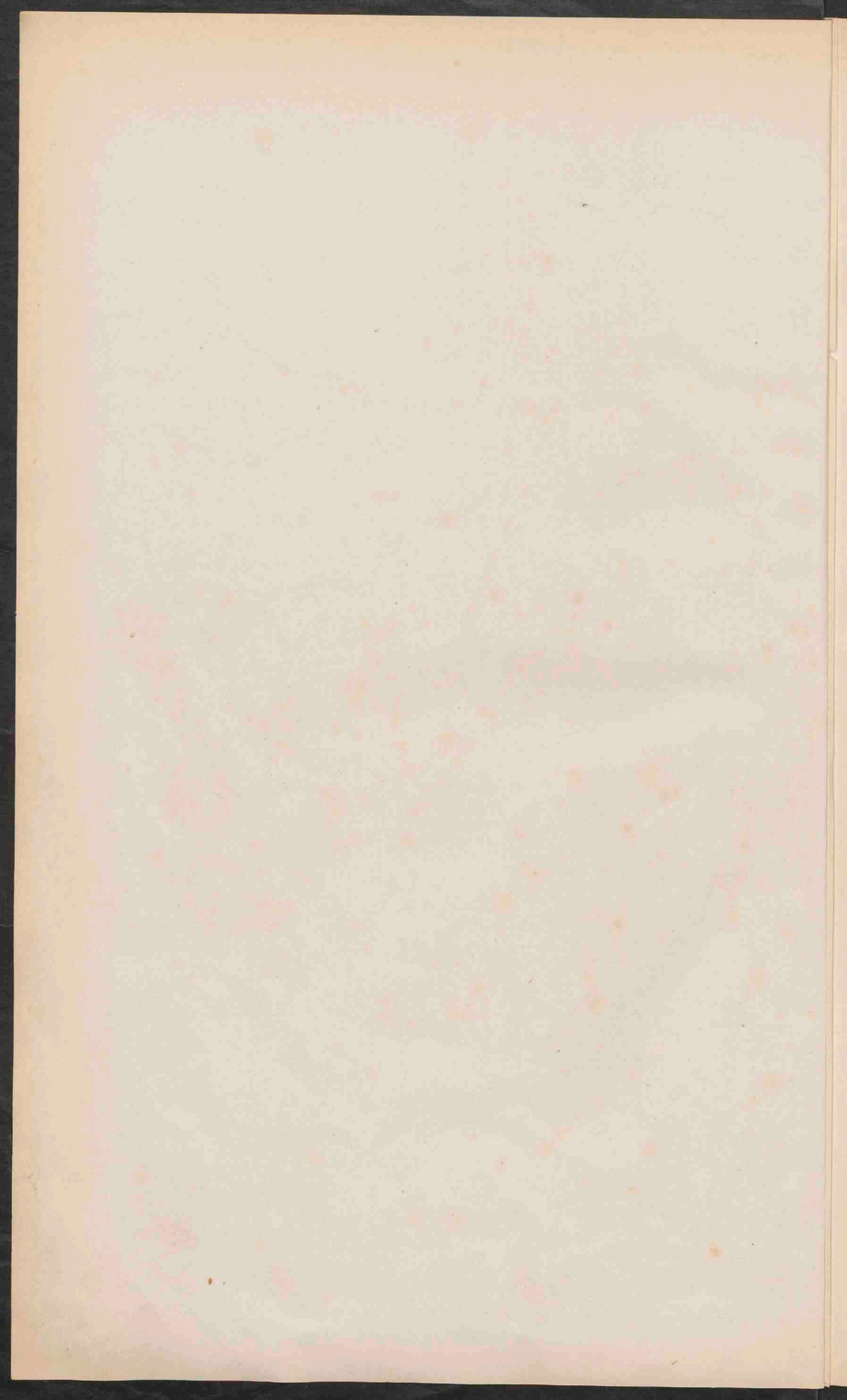
0 5 10 15 20 25
Geogr. mijlen.

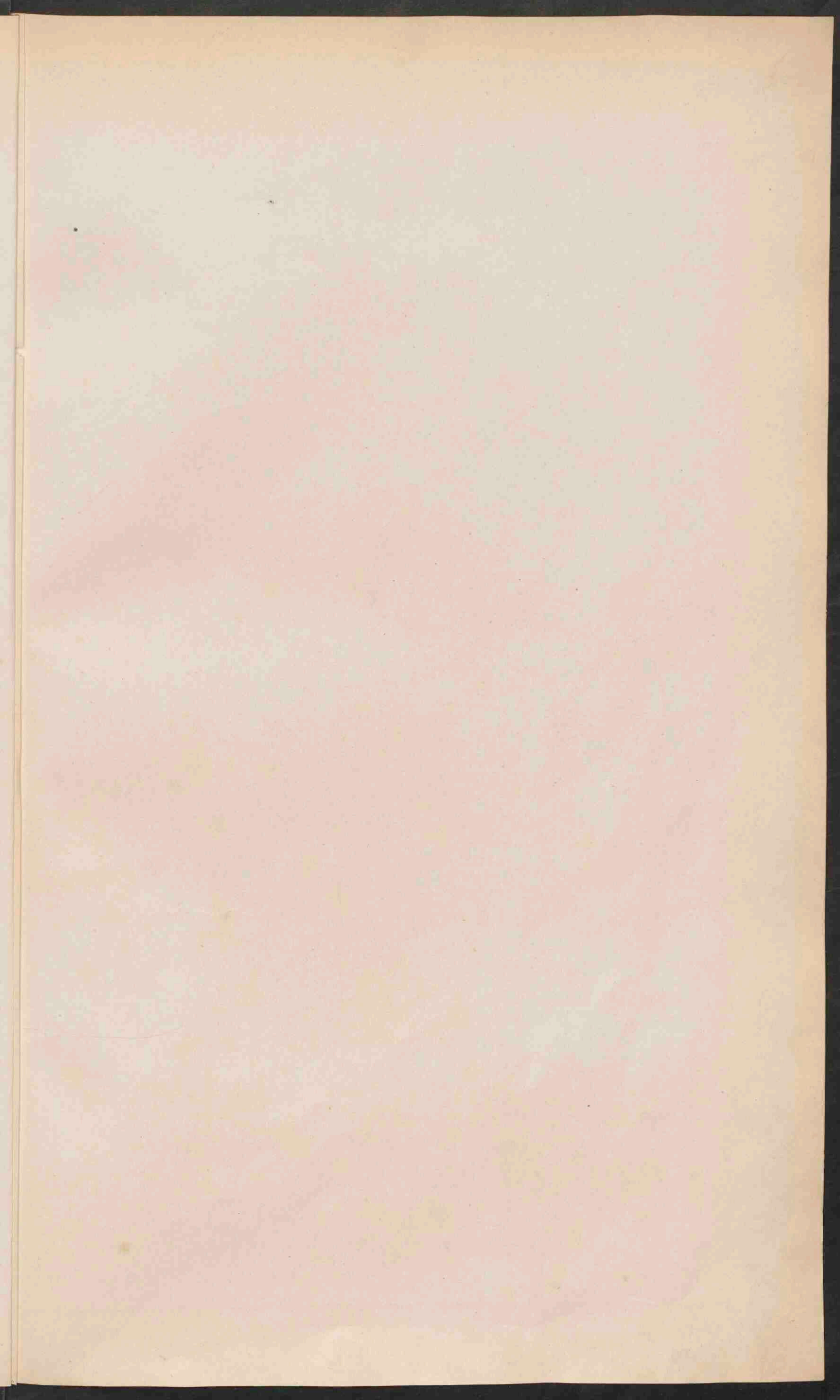

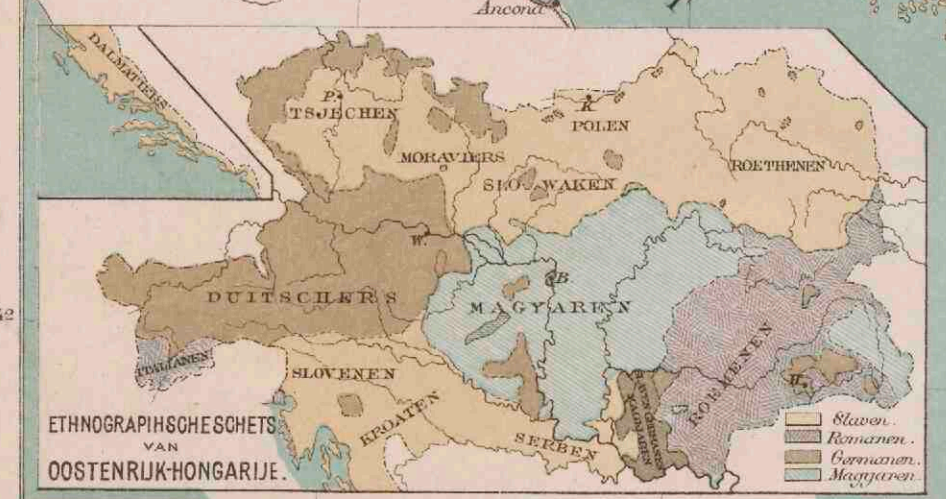

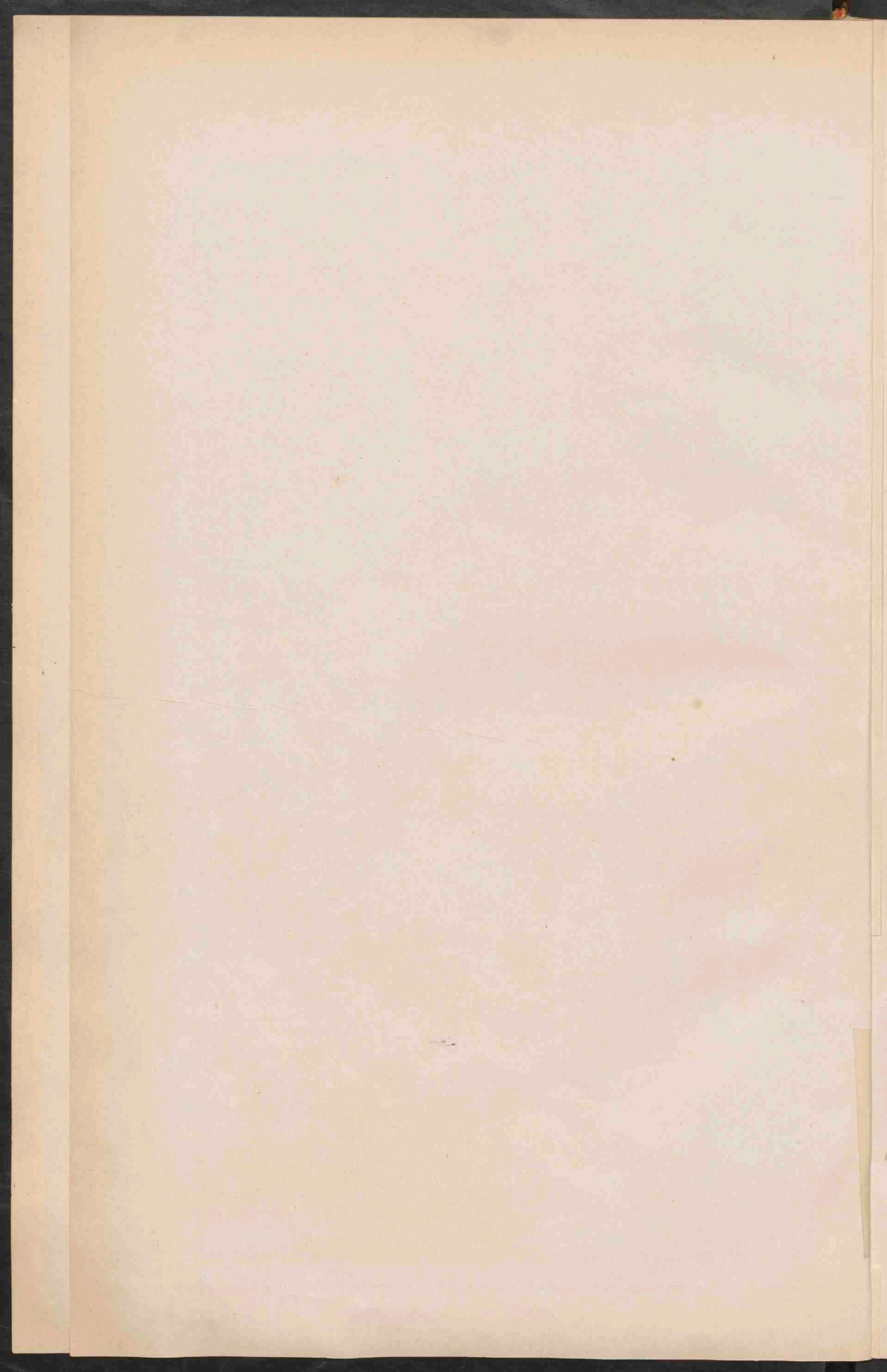

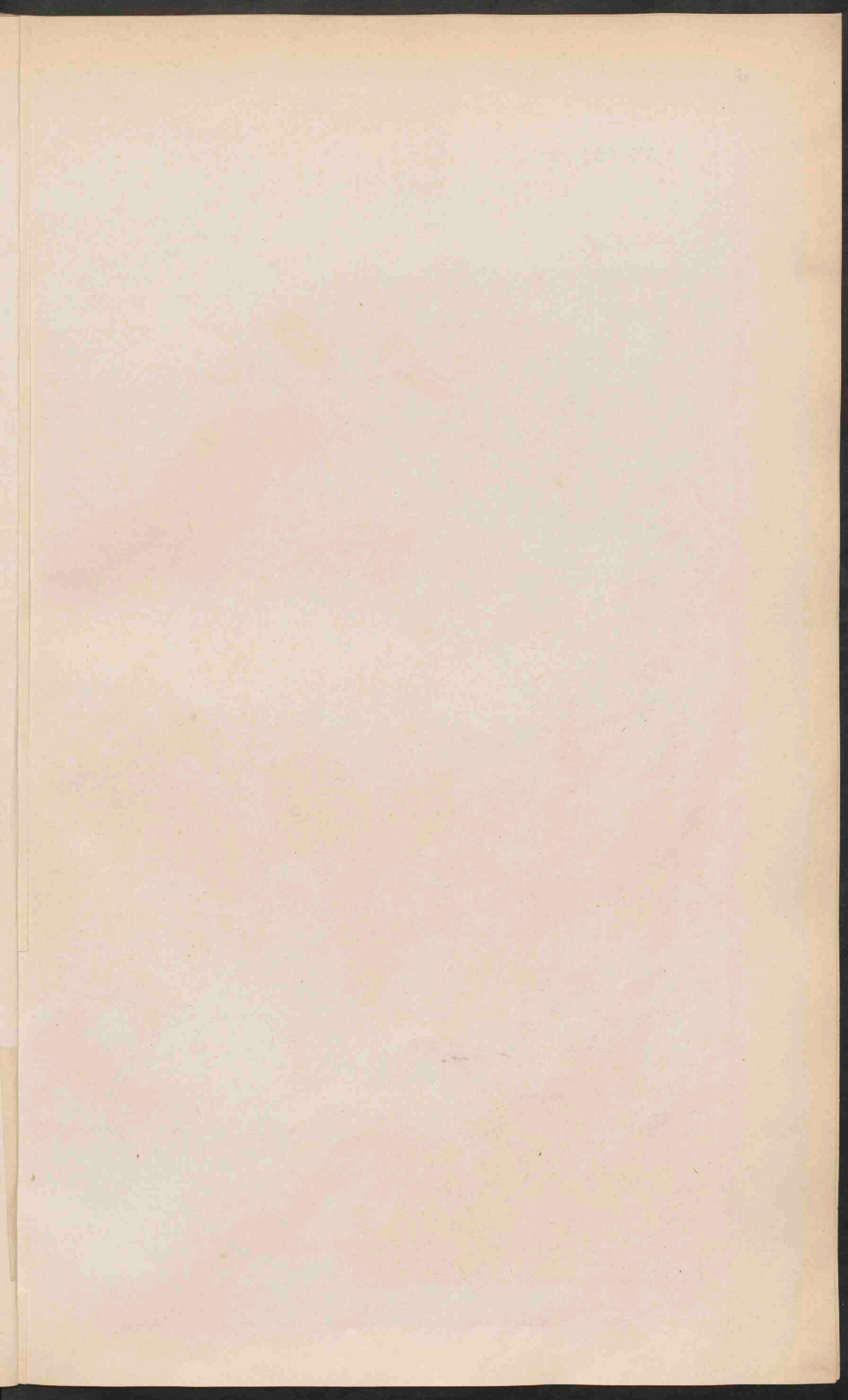
OOSTENRIJK-HONGARIJE.

Schaal $\frac{1}{3\ 700\ 000}$
 Geogr. mijlen .

Grens tusschen Cis- en Transleithaansch. Oostenryk.

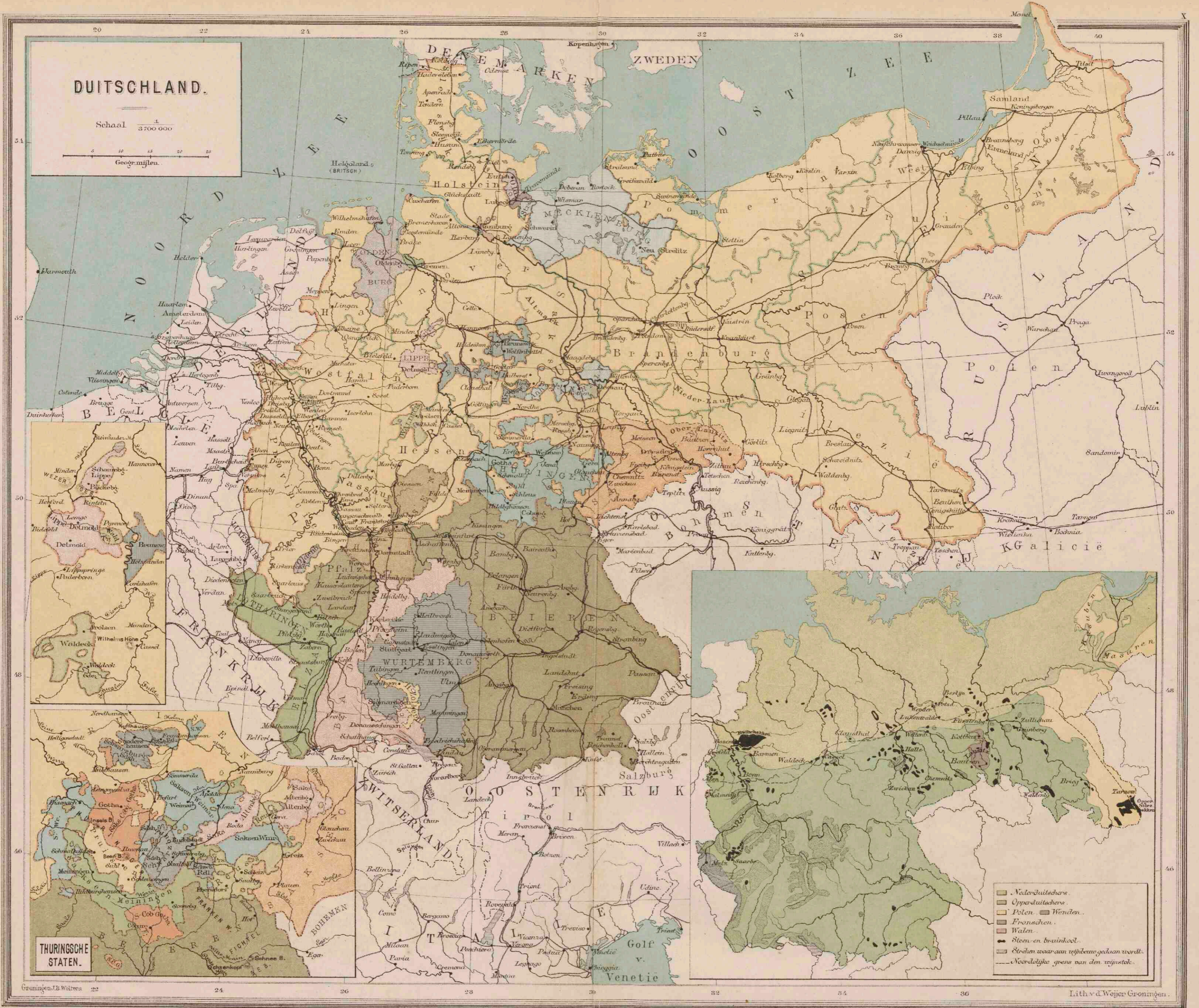

DUITSCHLAND.

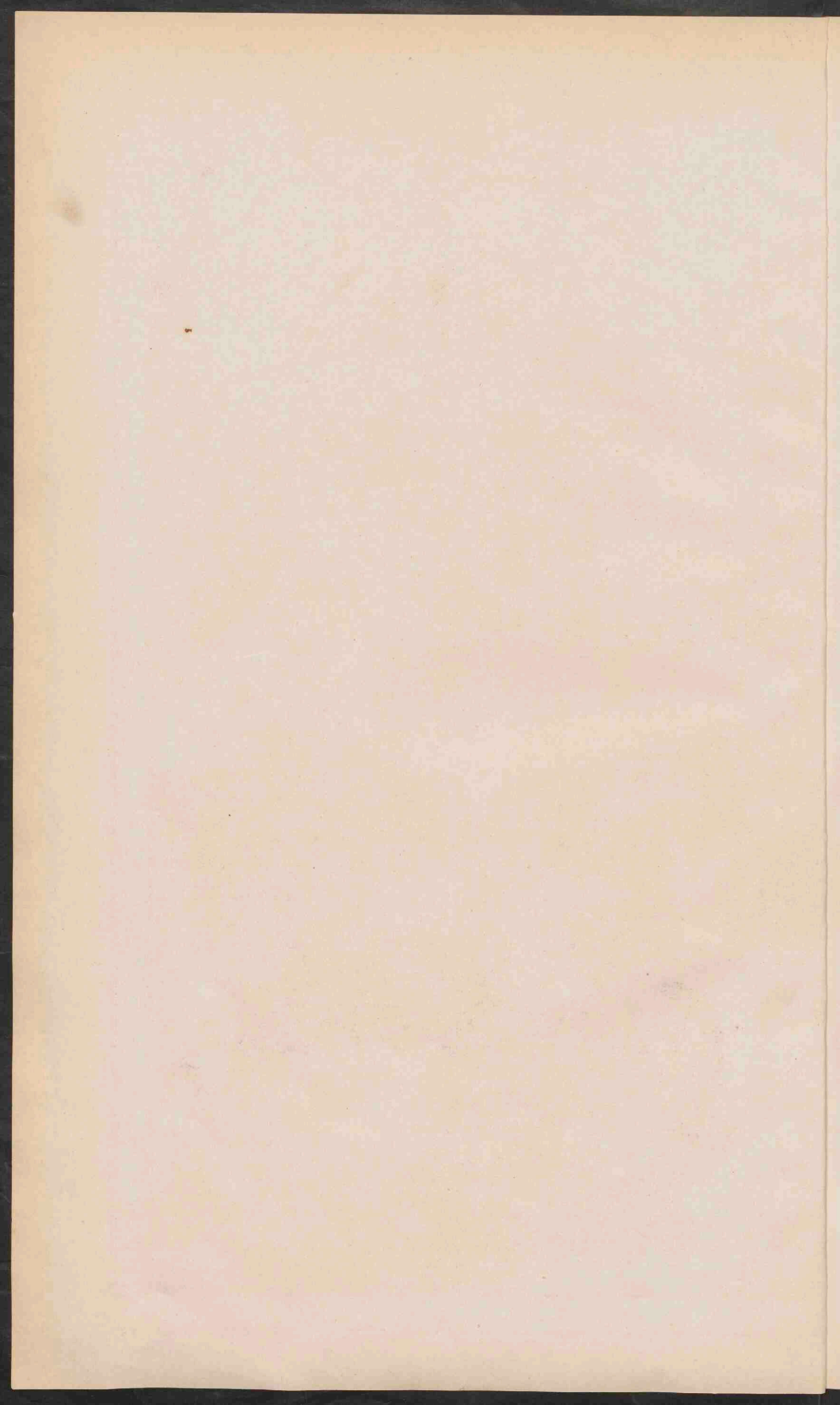
Schaal $\frac{1}{3700000}$

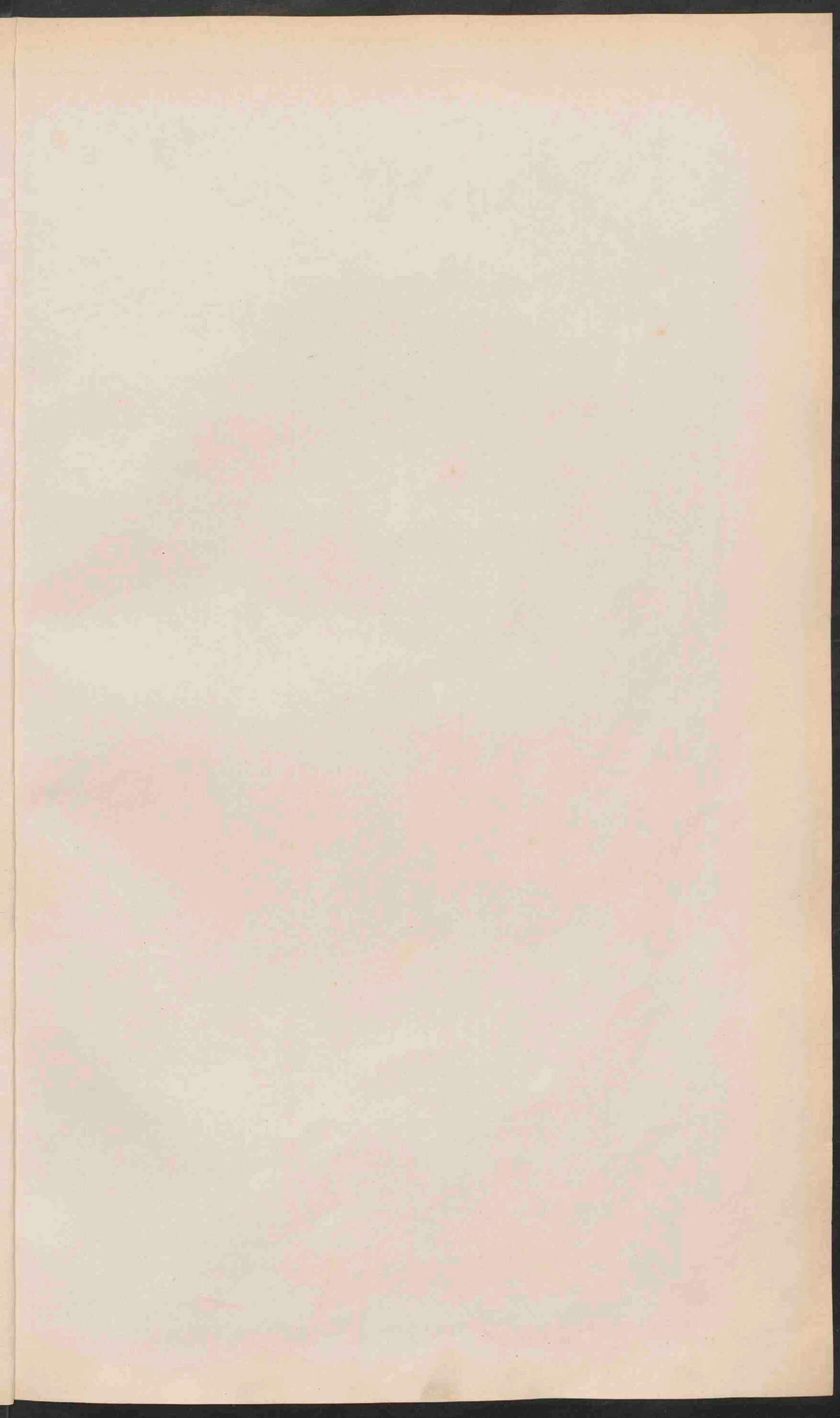

THURINGSCHEN STATEN.

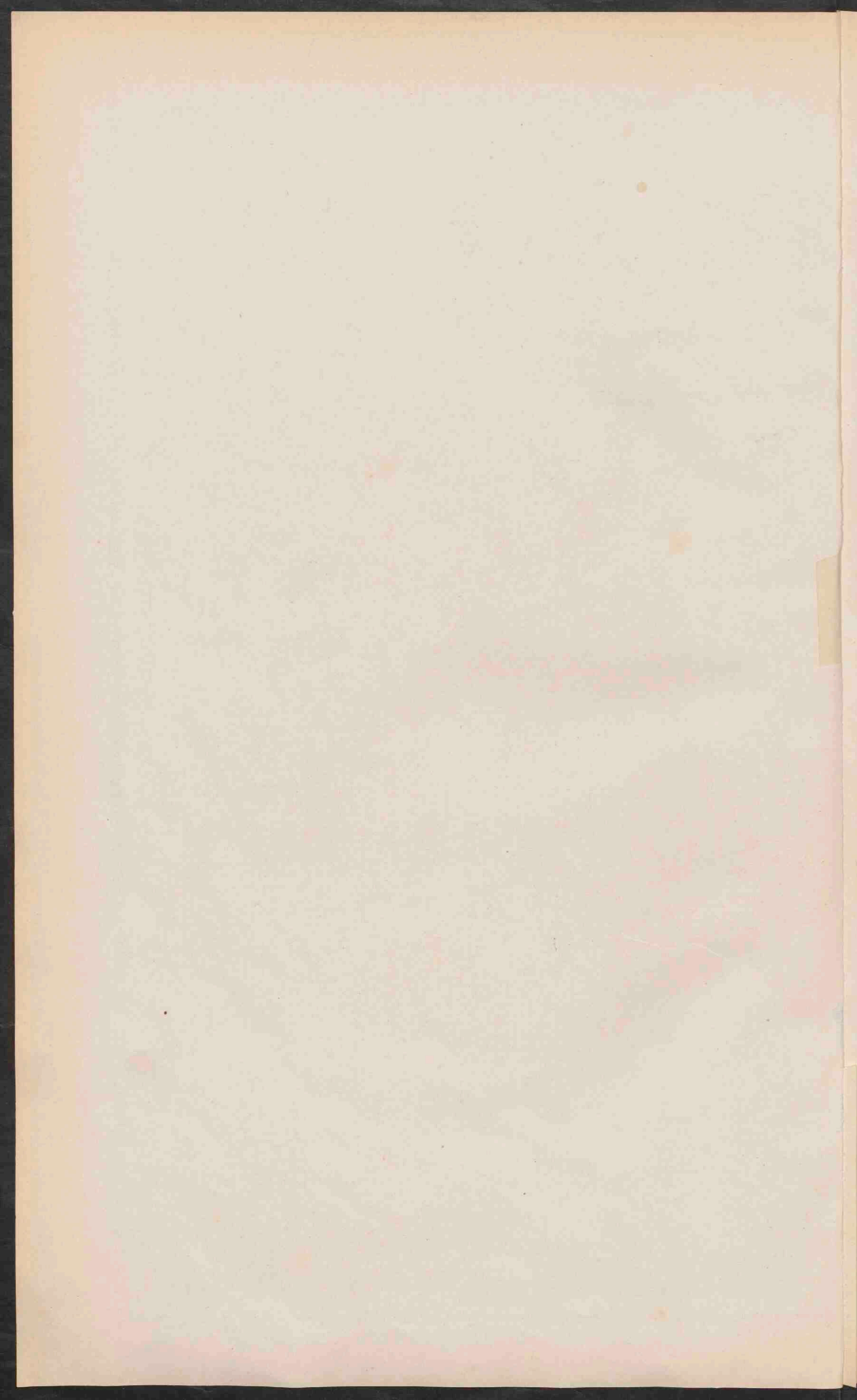
- Nederduitsche.
- Opperduitsche.
- Polen.
- Wenden.
- Fransche.
- Walen.
- Steen- en bruinkool.
- Steden waar aan reijsteeu gesaan wordt.
- Noordelijke grens van den reijsteeu.

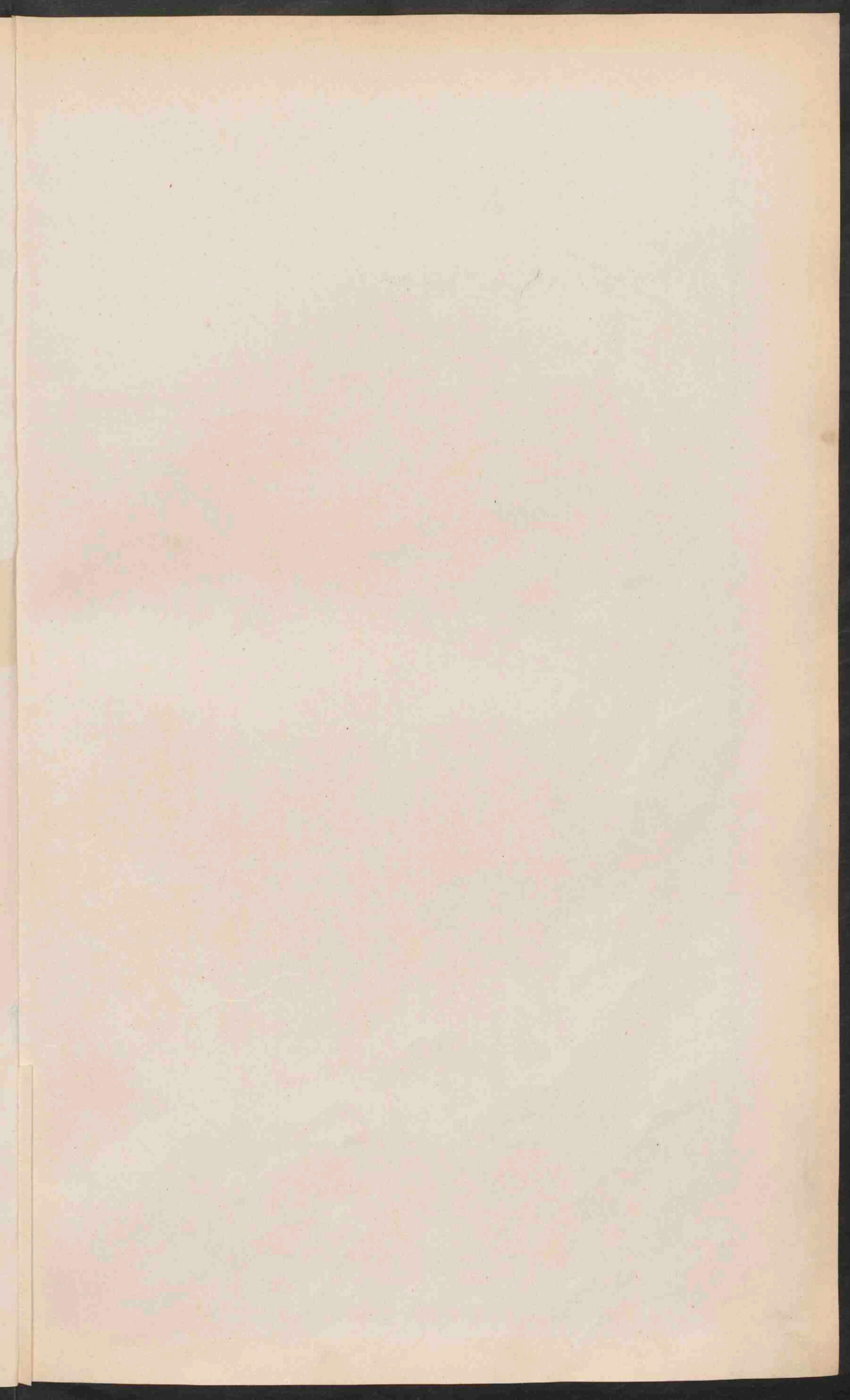

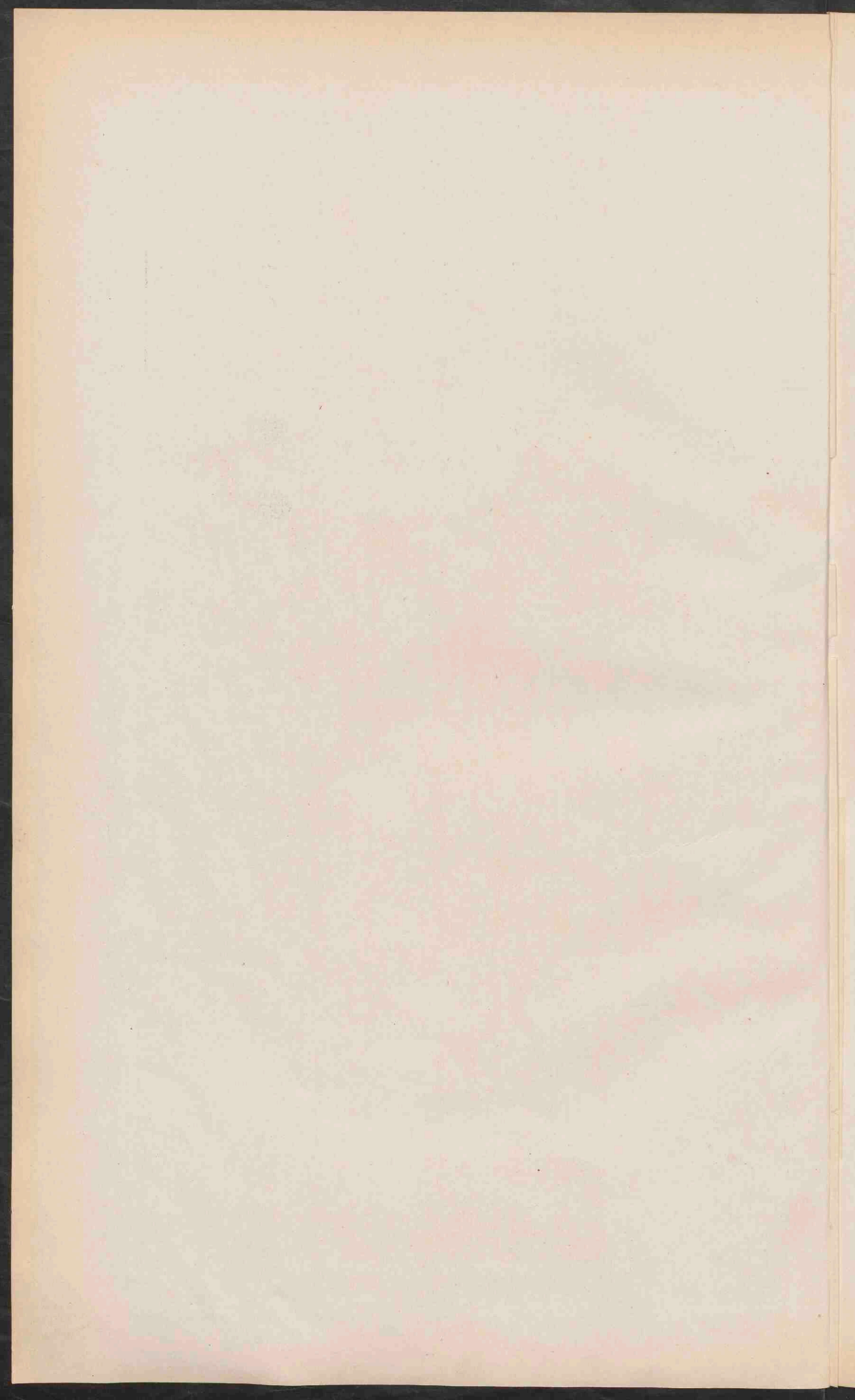

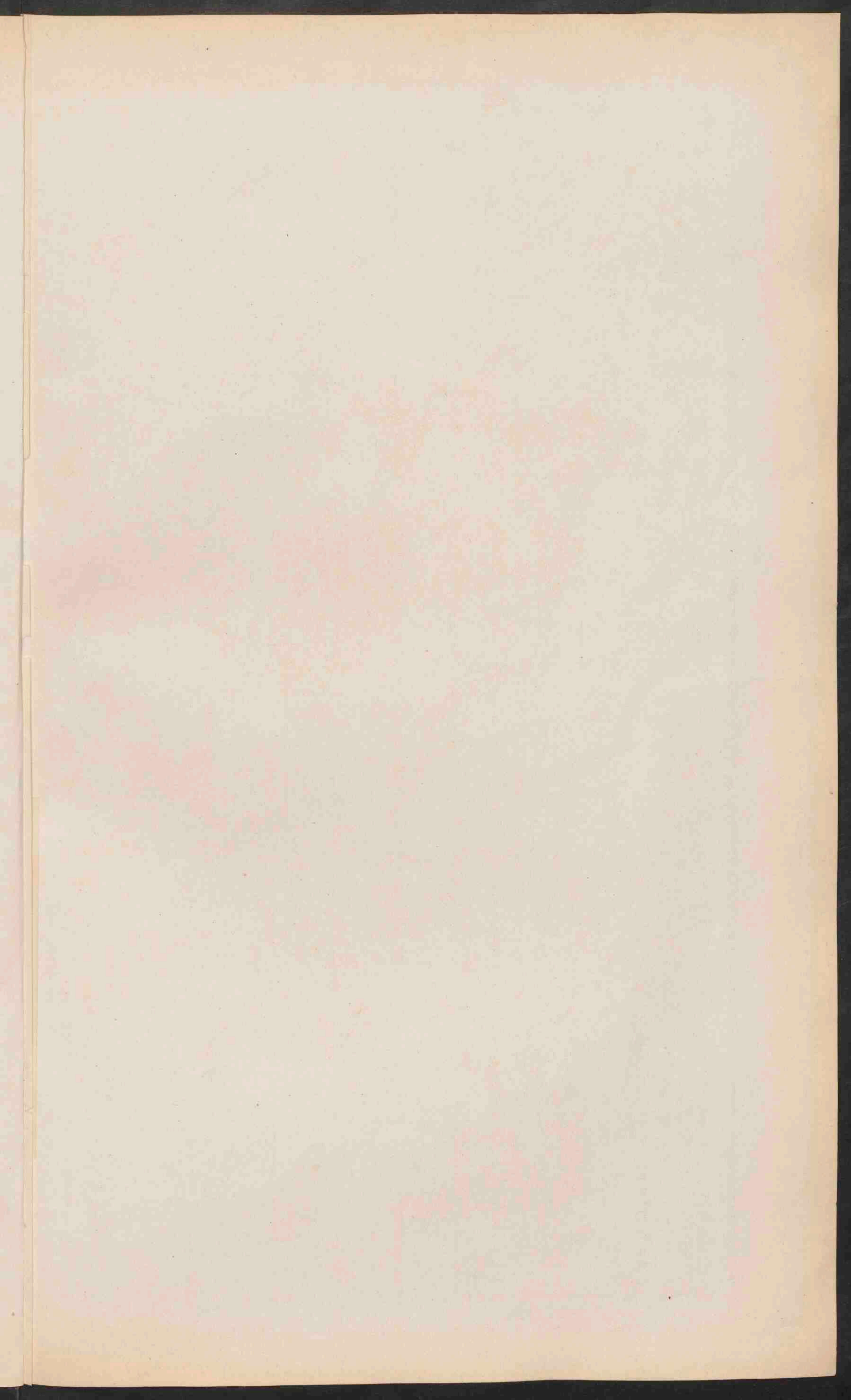

Betrekkelijke grootte van Europeisch Rusland, Europa en Ugehede Russische Rijk.

RUSLAND.
 Schaal 1/10 000 000
 Geogr. mijlen

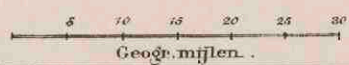

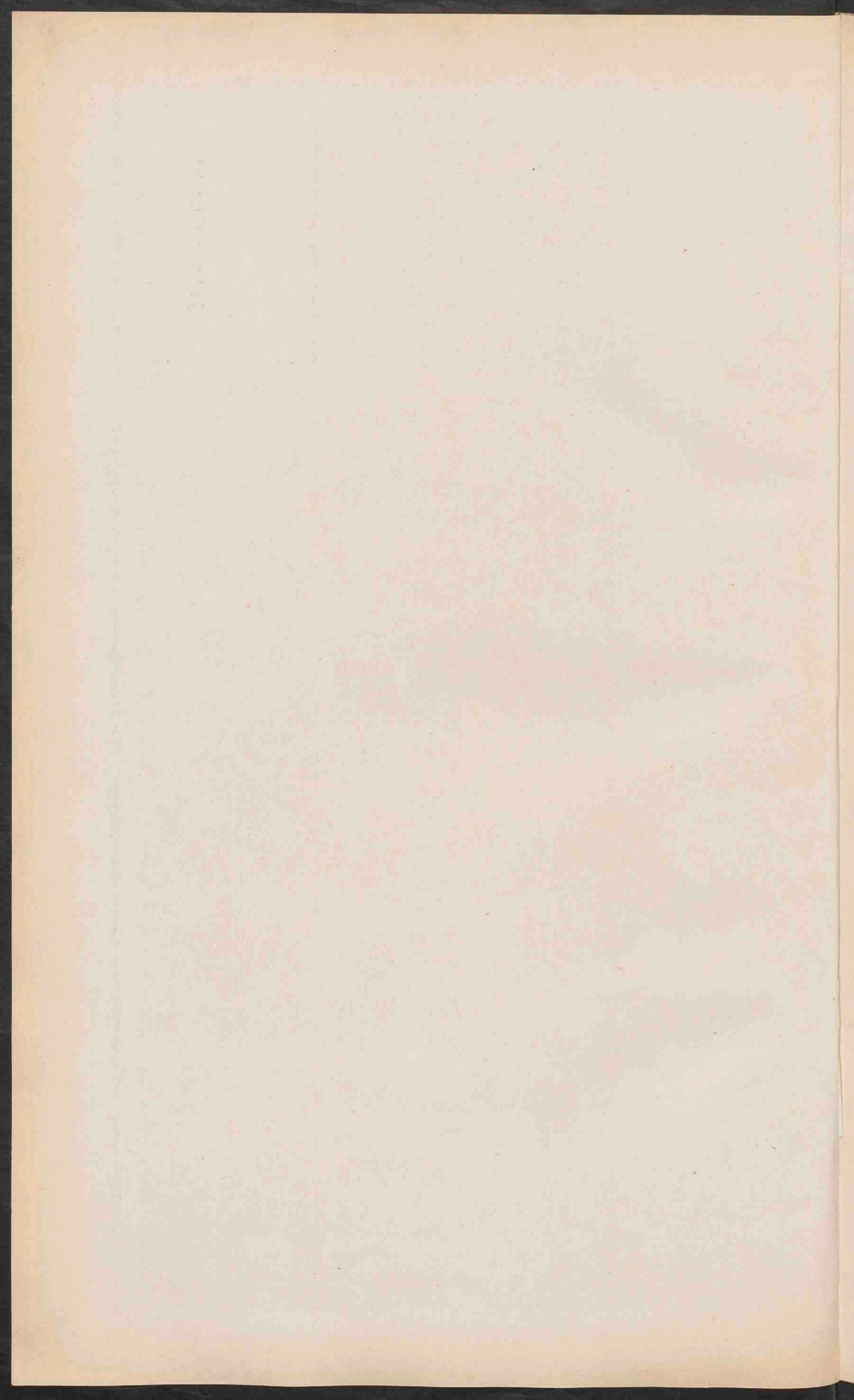

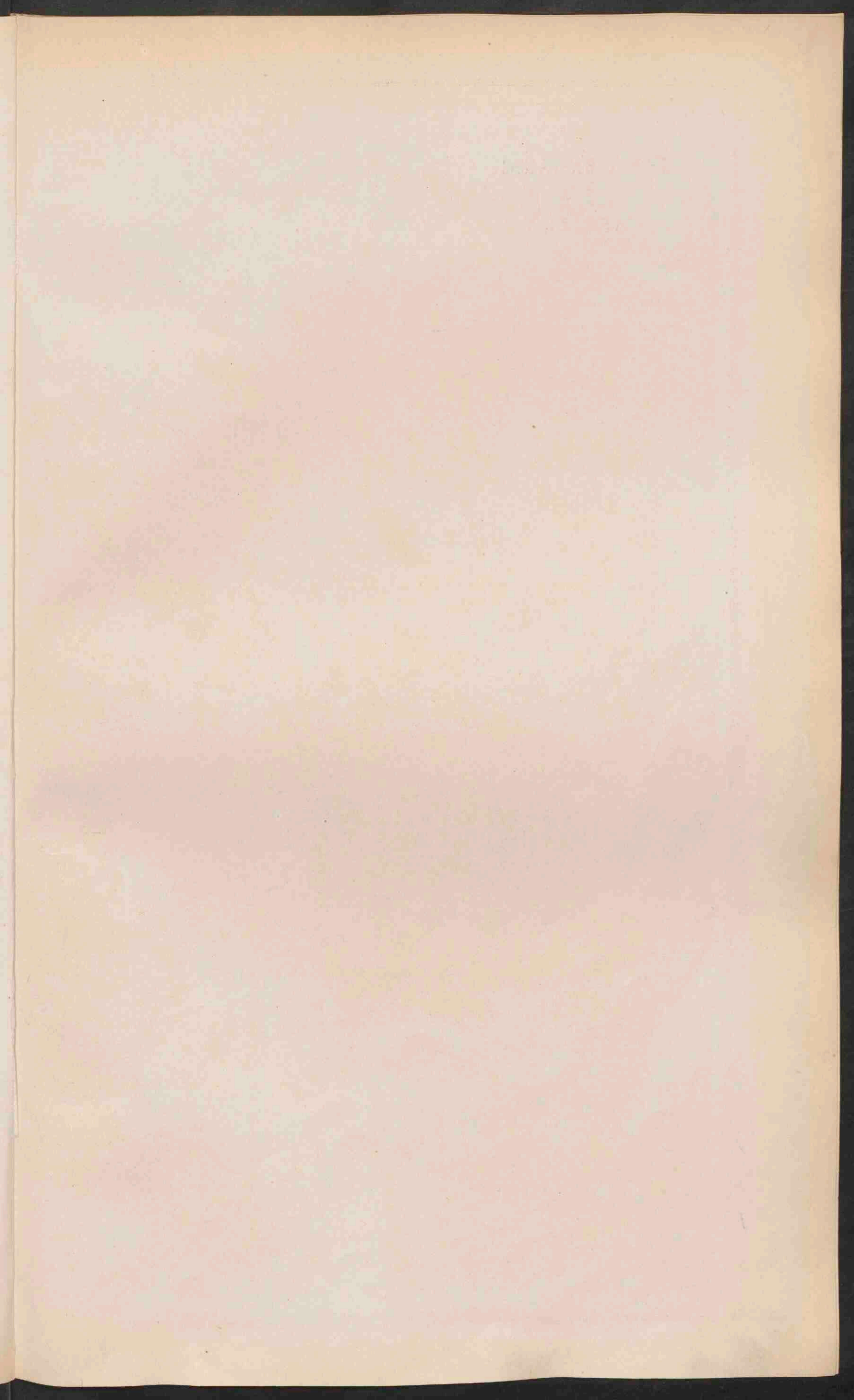

SKANDINAVIË.

Schaal $\frac{1}{3\ 000\ 000}$

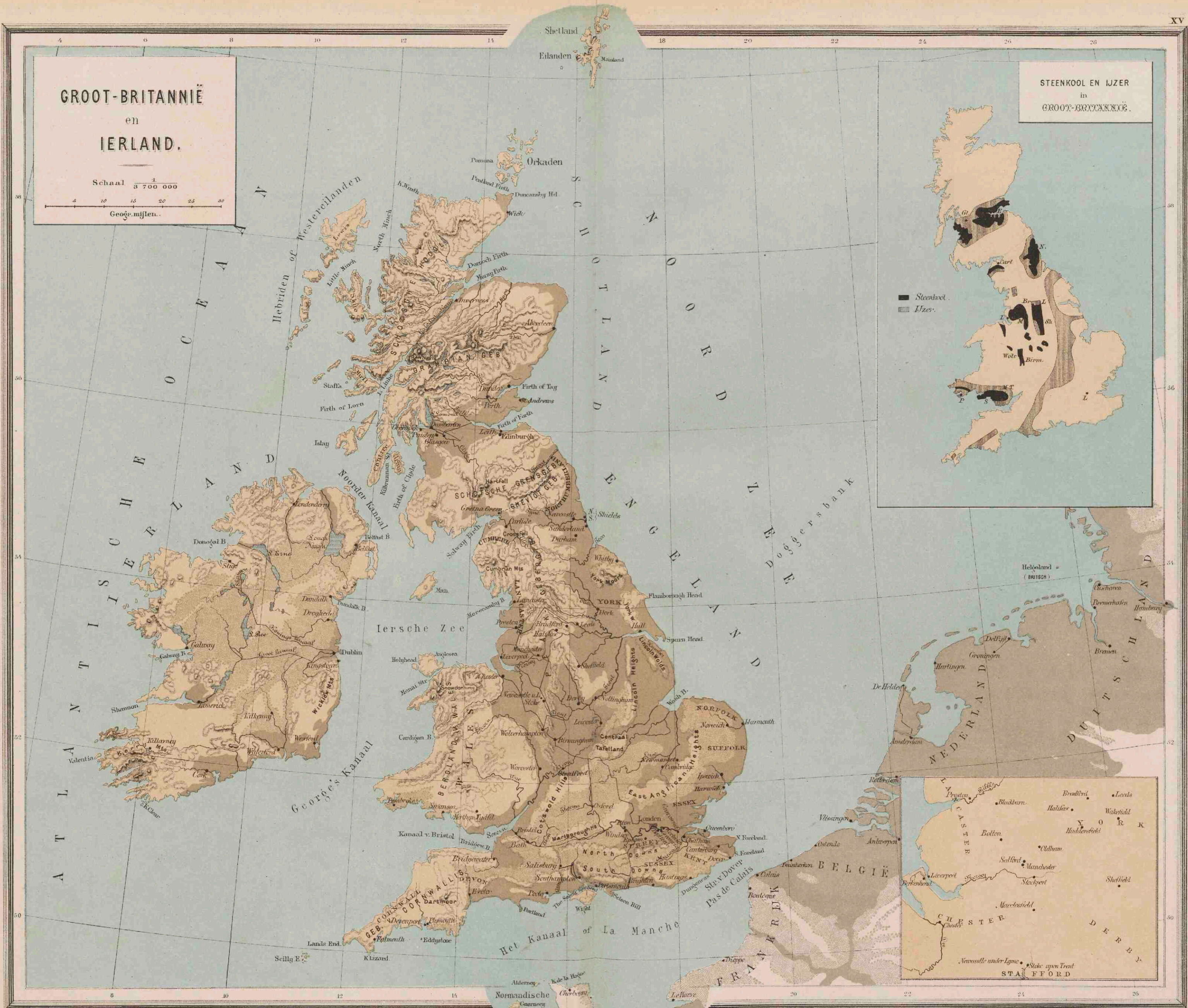
GROOT-BRITANNIË en IERLAND.

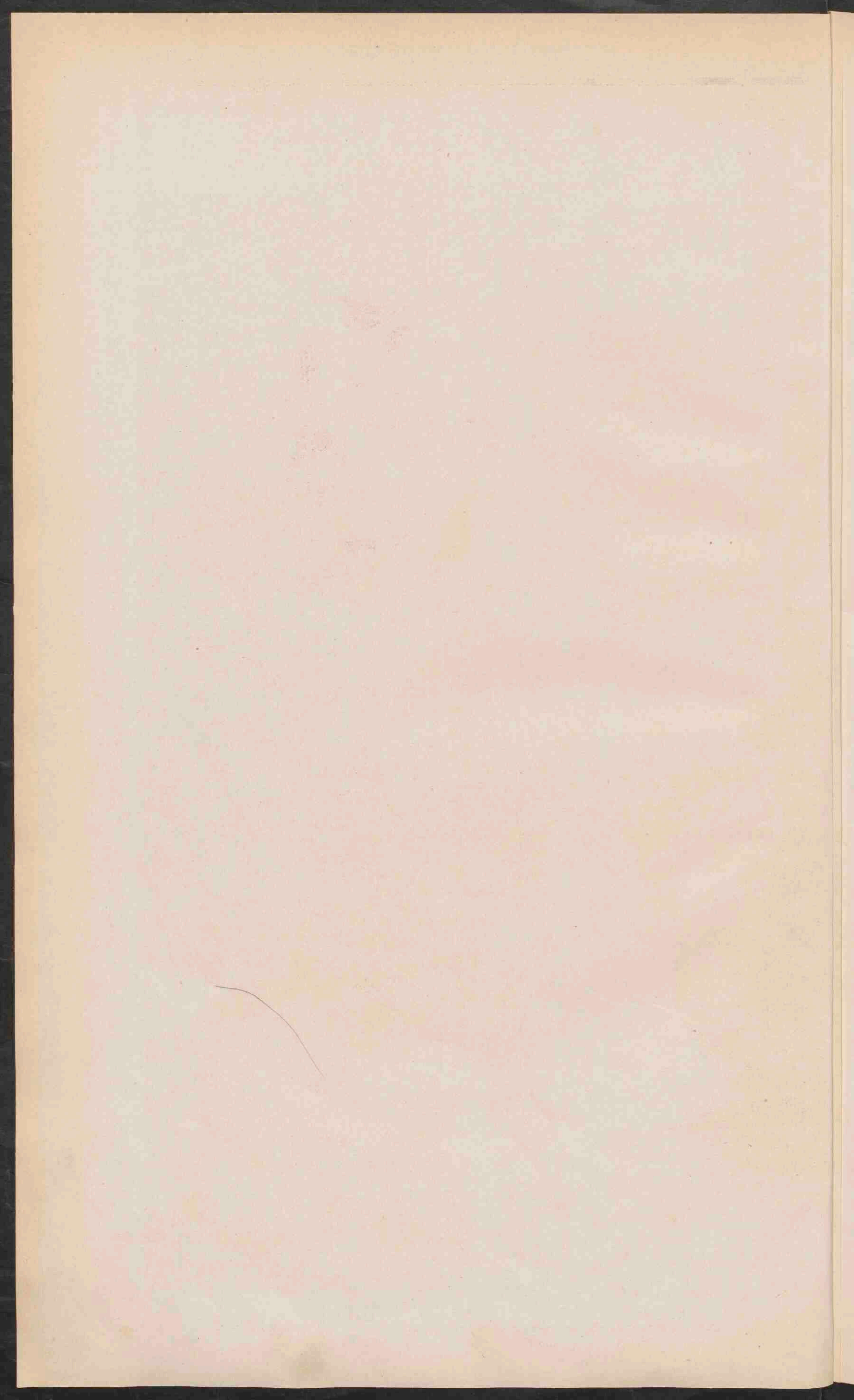
Schaal $\frac{1}{3\ 700\ 000}$

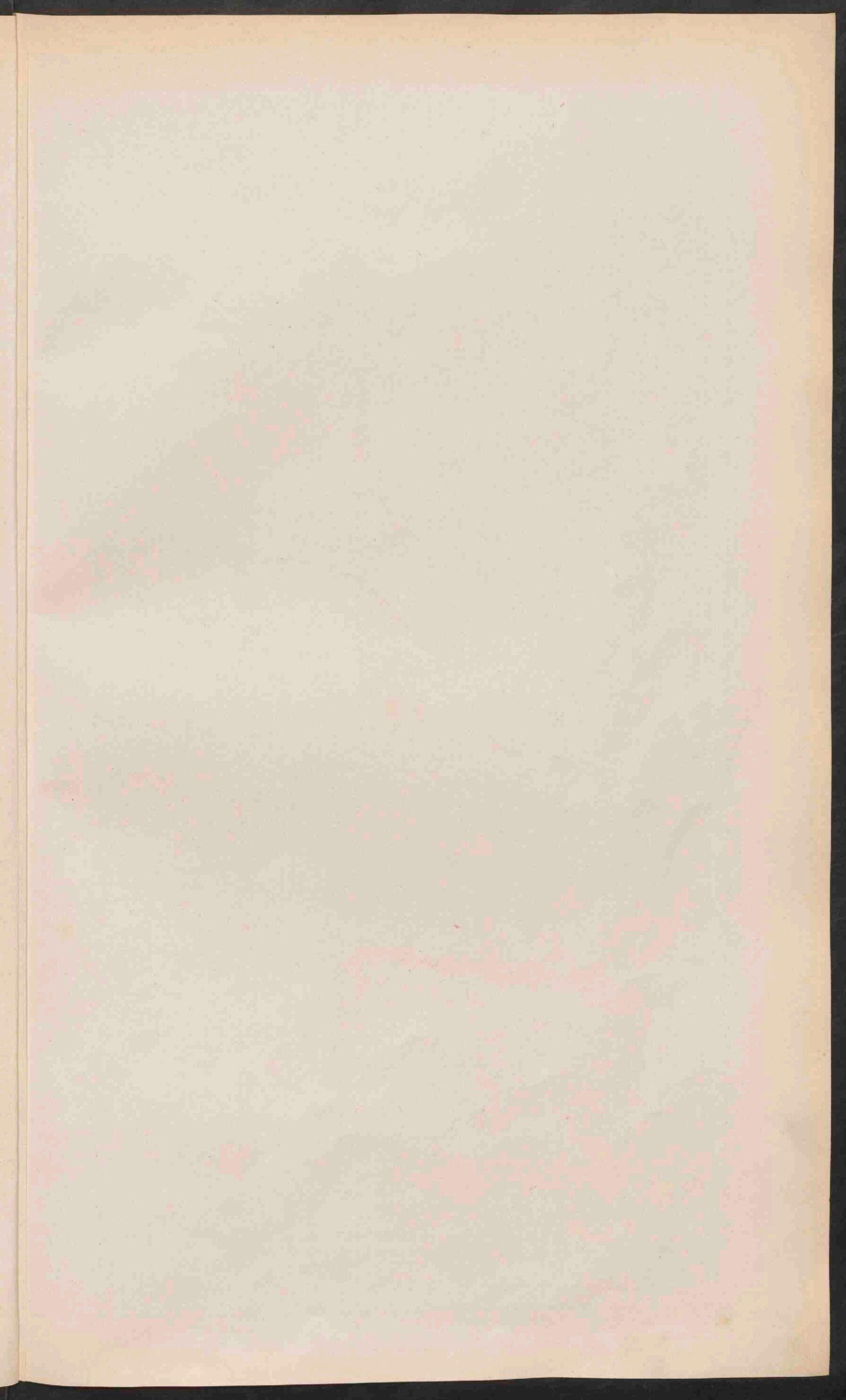
Geogr. mijlen.

STEENKOOI EN IJZER in GROOT-BRITANNIË.

■ Steenkool.
▨ IJzer.

SPANJE EN PORTUGAL.

Schaal 3.000.000

Geogr. mijlen.

Oppervlakte der streken op aarde, waar Spaansch wordt gesproken.

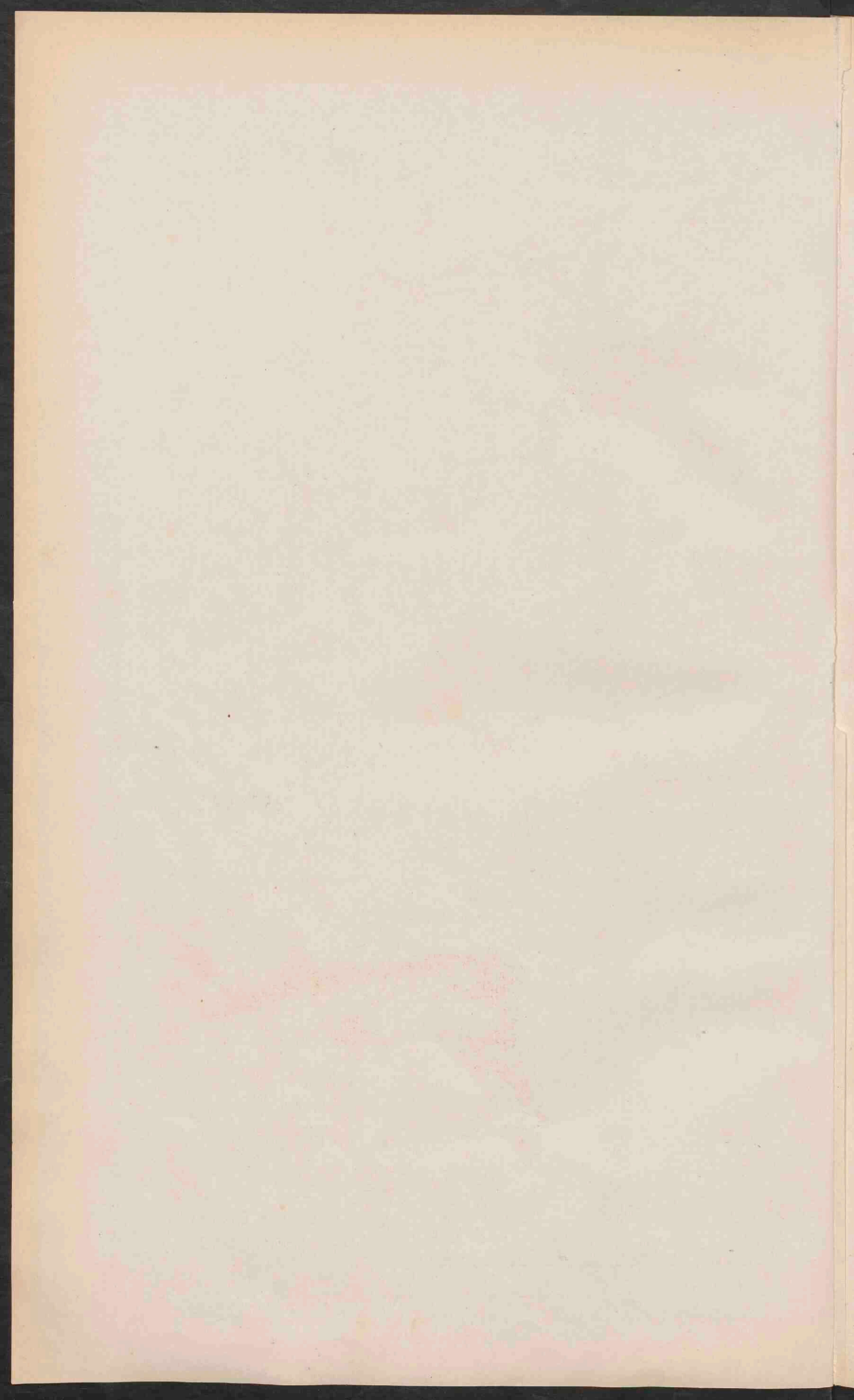
Spanje

JAARLIJKSCHE HOEVEELHEID REGEN.

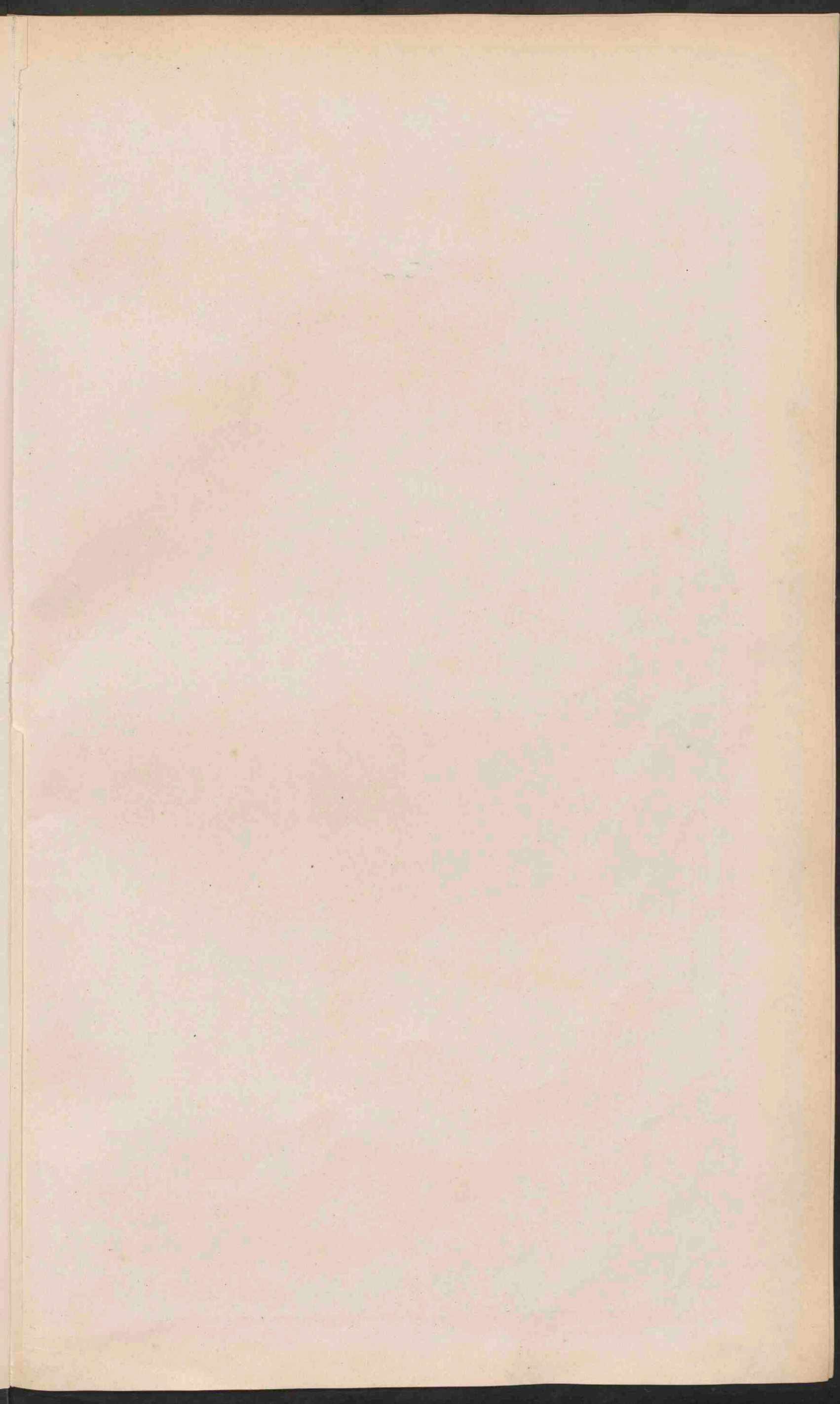
— Streken met minder dan 500 m. Regen.

— Streken met 500-750 m. Regen.

— meer dan 750 m. Regen.

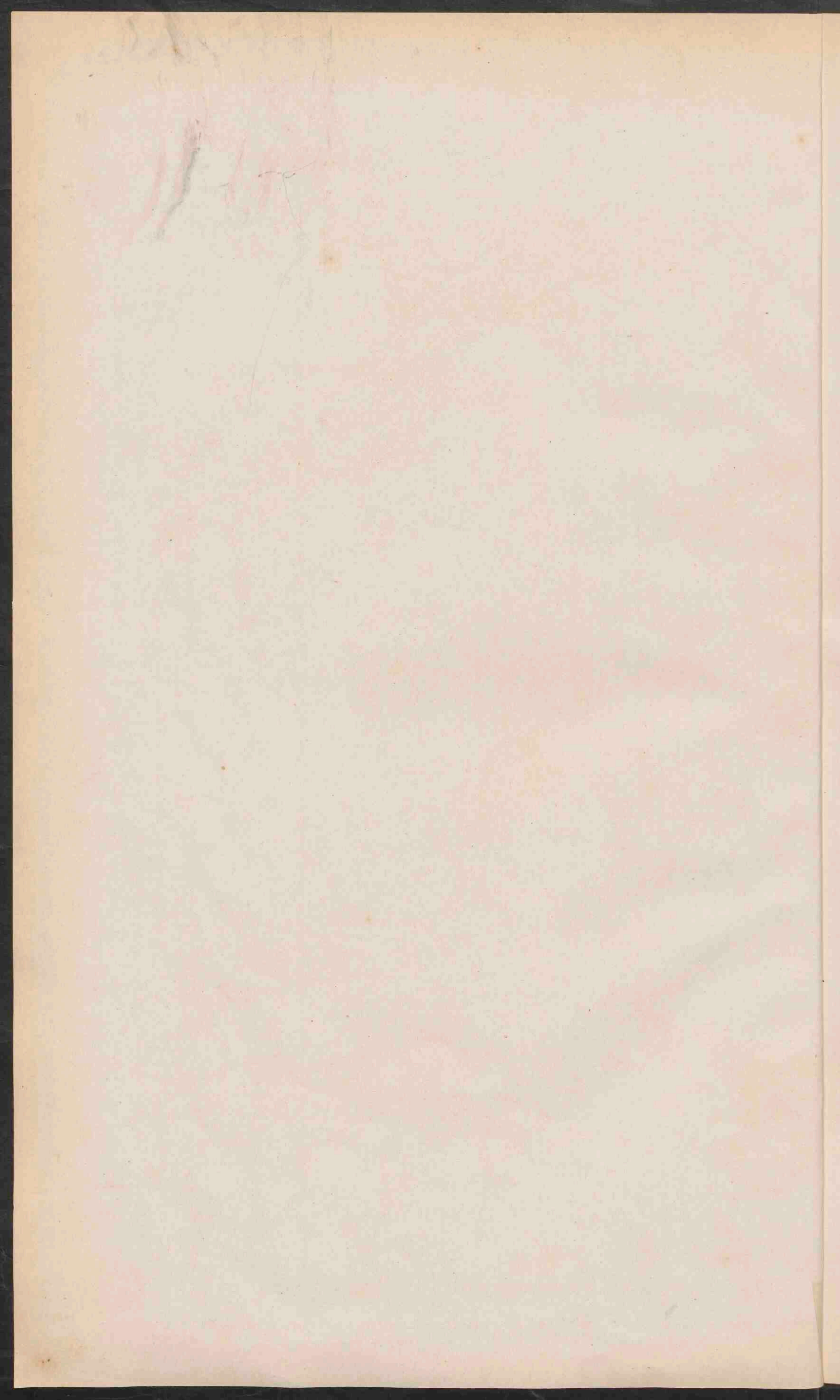

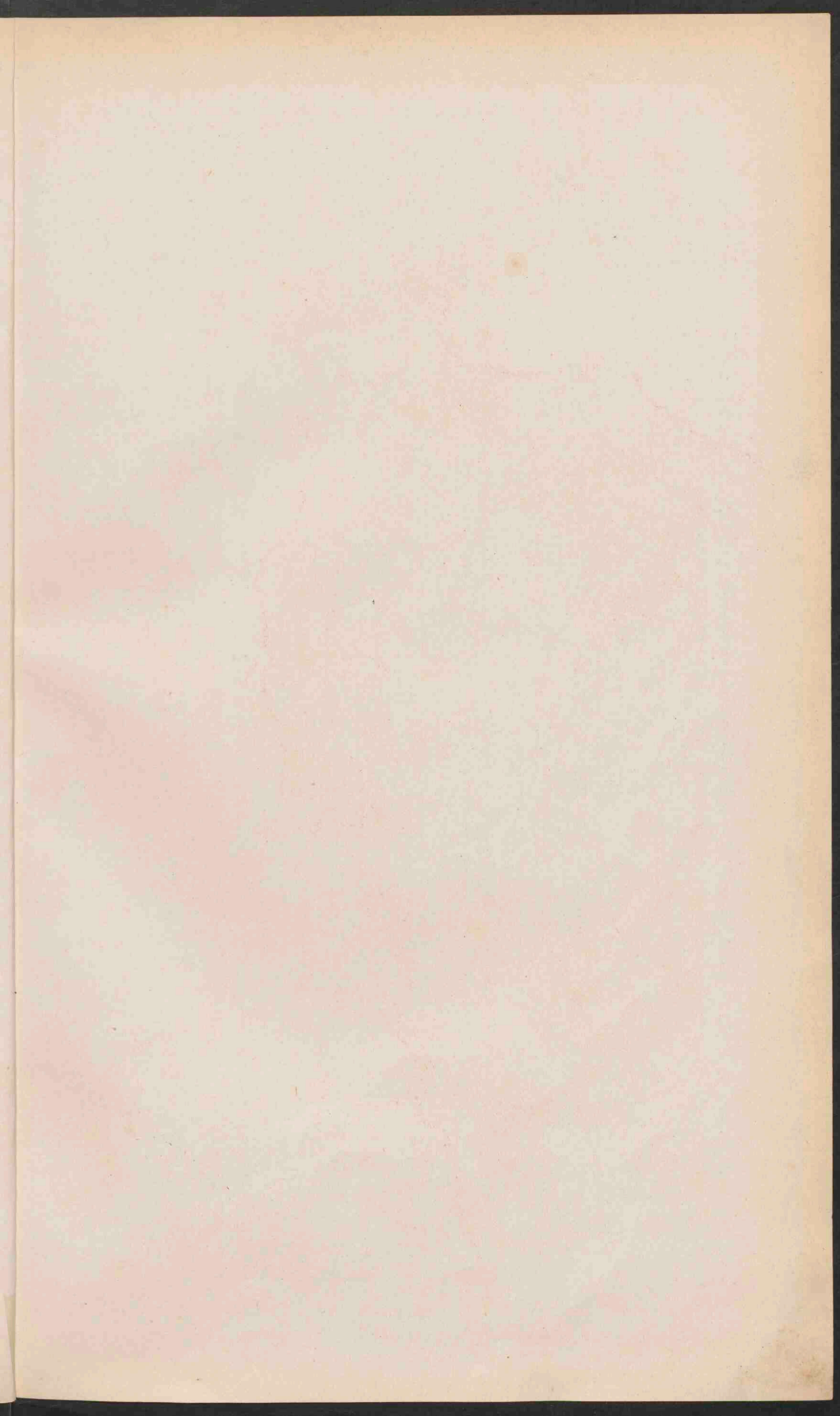

SPOORWEGEN
in
ITALIË en het ALPENGEBIED.

ITALIË.
Schaal: $\frac{1}{3700000}$
Geogr. mijlen.

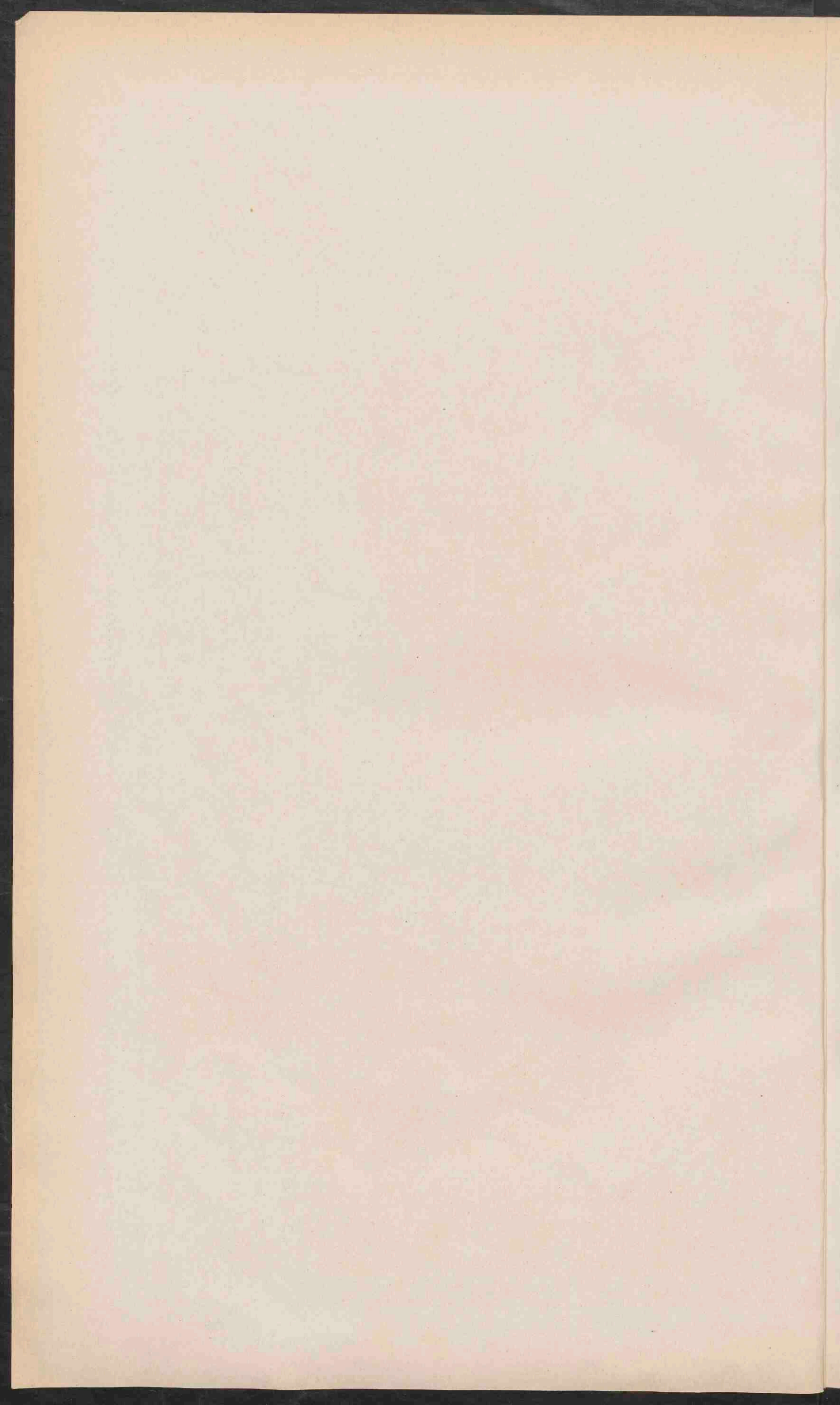

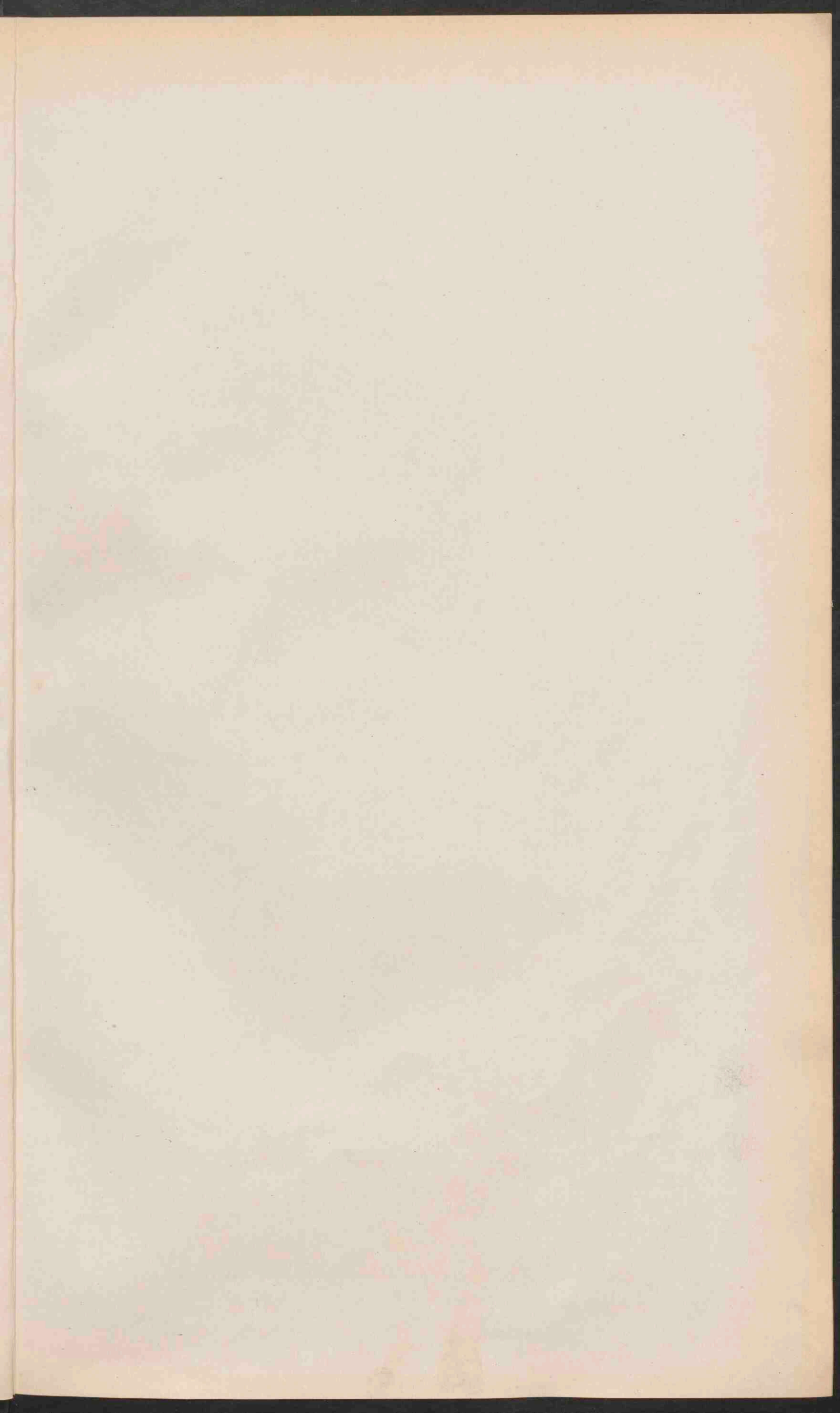

STATEN
van het
BALKAN - SCHIEREILAND.

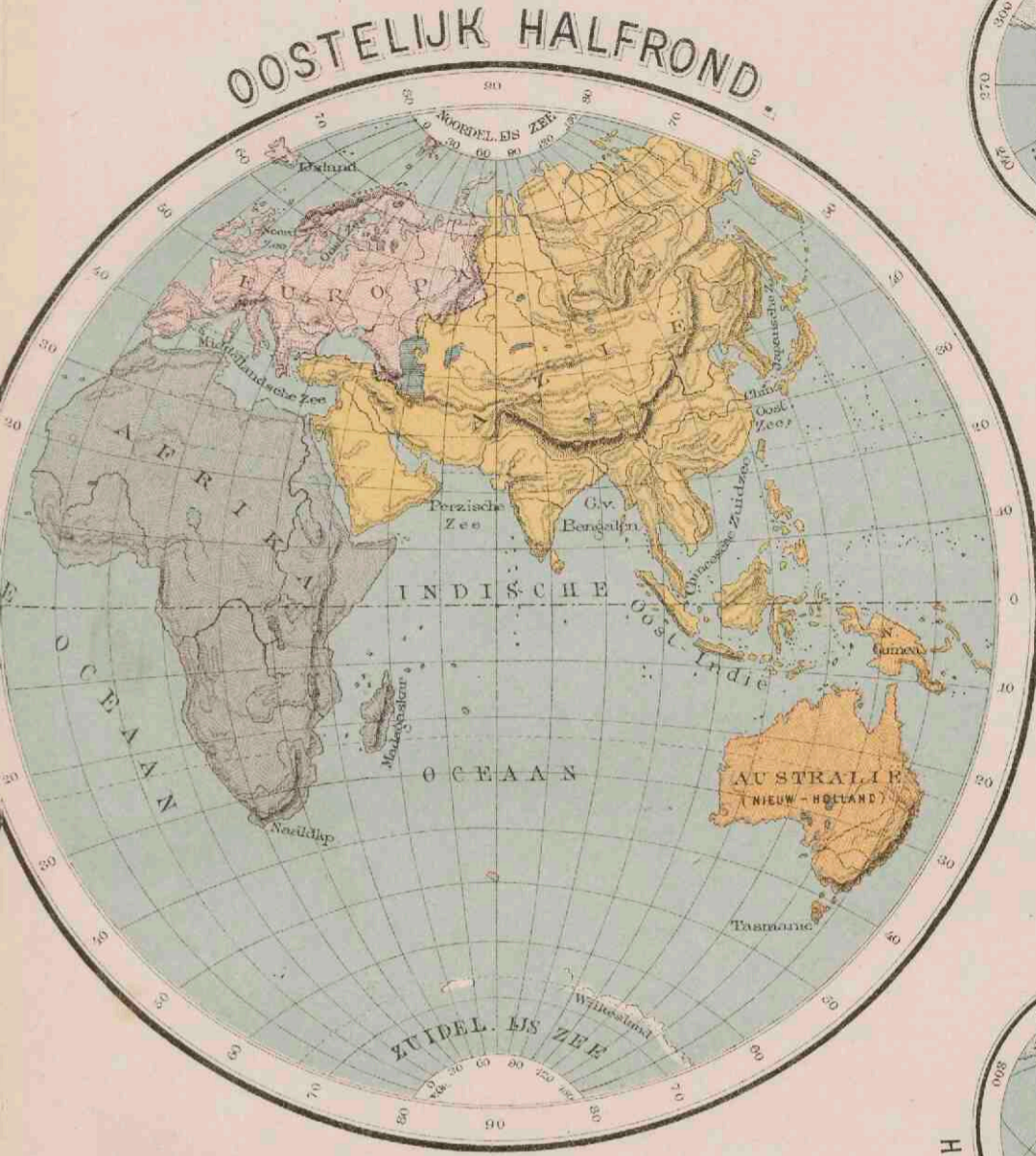
Schaal $\frac{1}{3\,700\,000}$

0 10 20 30
Geogr. mijlen.

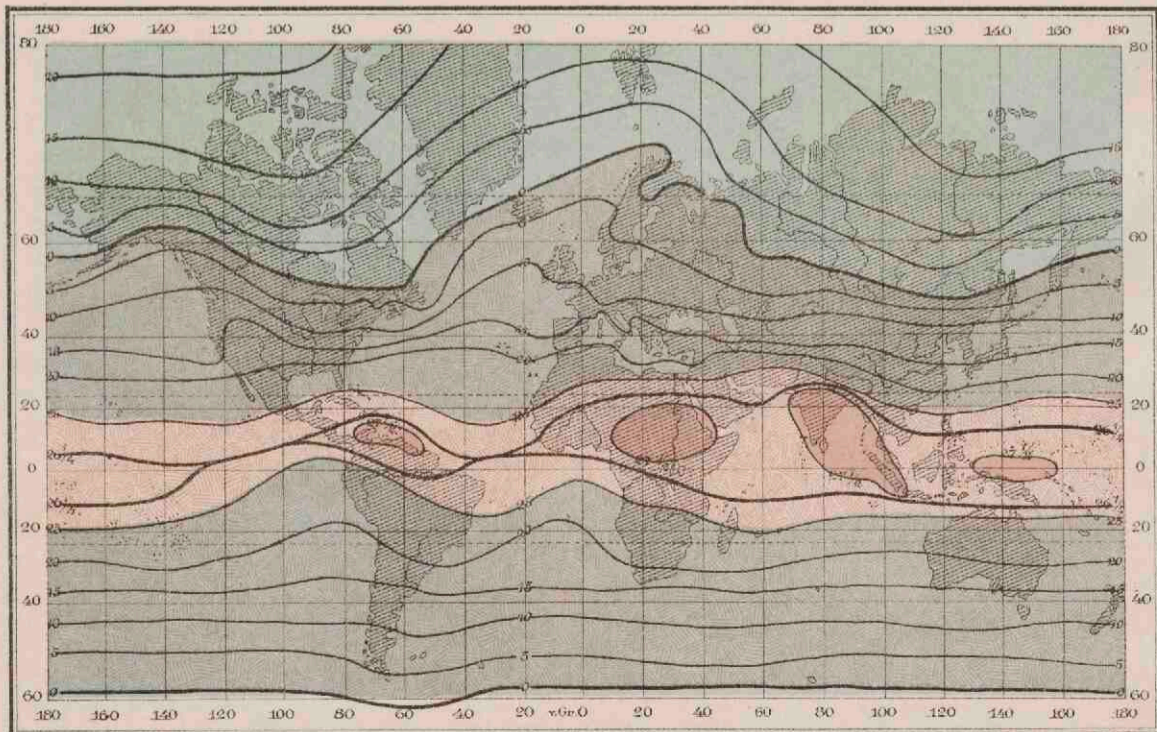

WERELDKAARTEN.

XX

ISOTHERMENKAART voor het jaar (Mercators projectie).

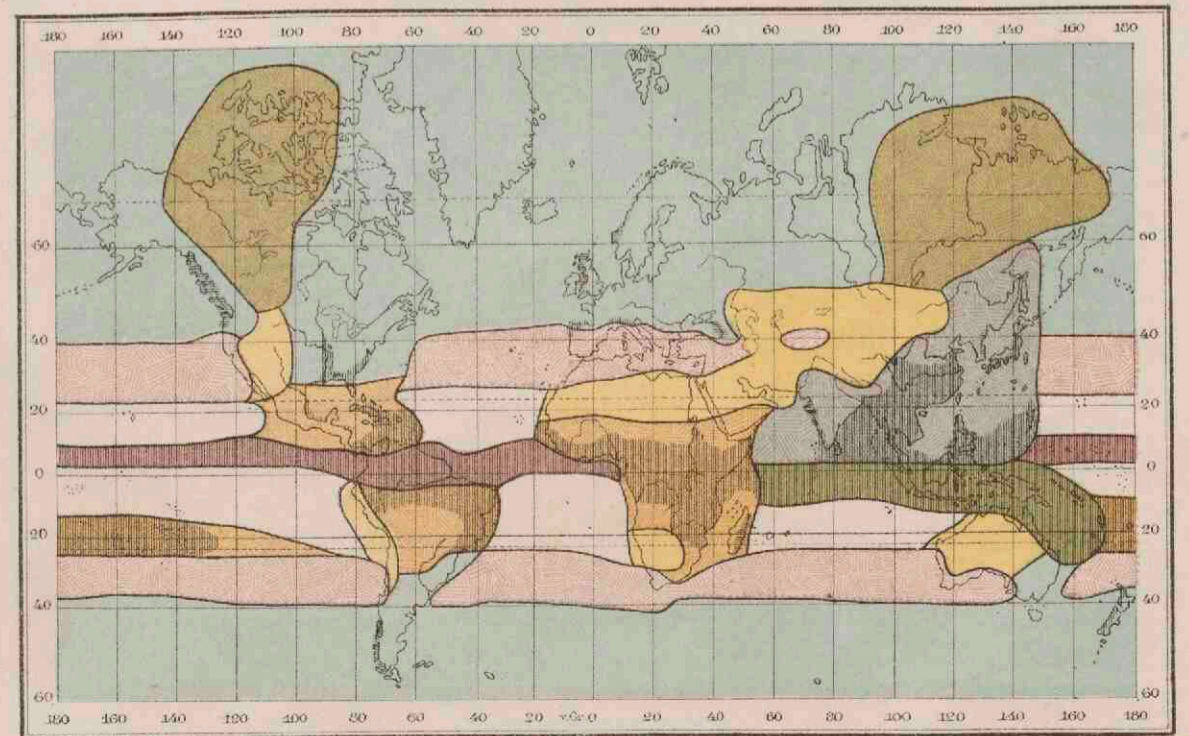
ISOTHERMENKAART.

- Heete Zone.
  - Gematigde Zone.
  - Koude Zone.
- De graden zijn volgens de schaal van Celsius.

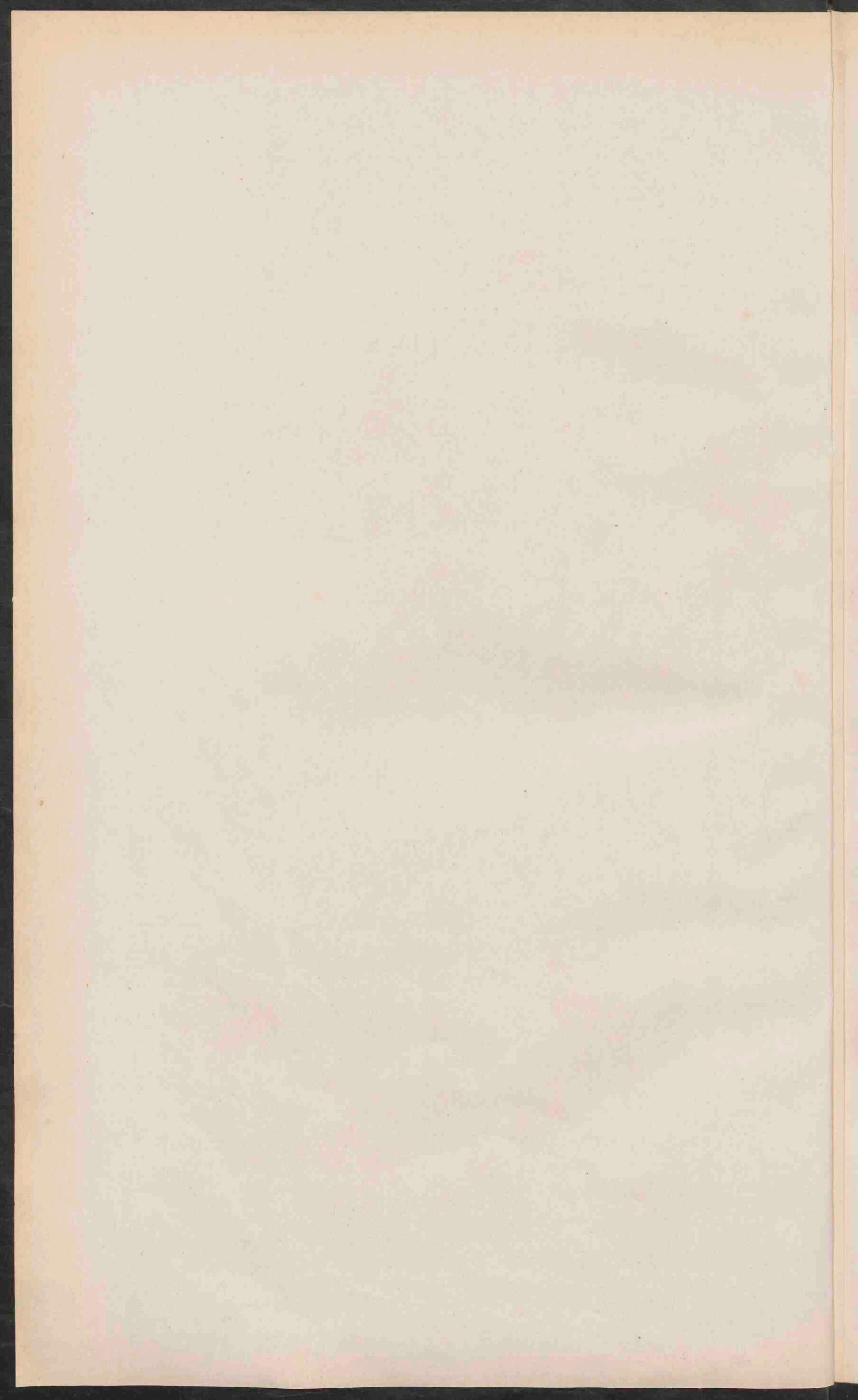
REGENKAART.

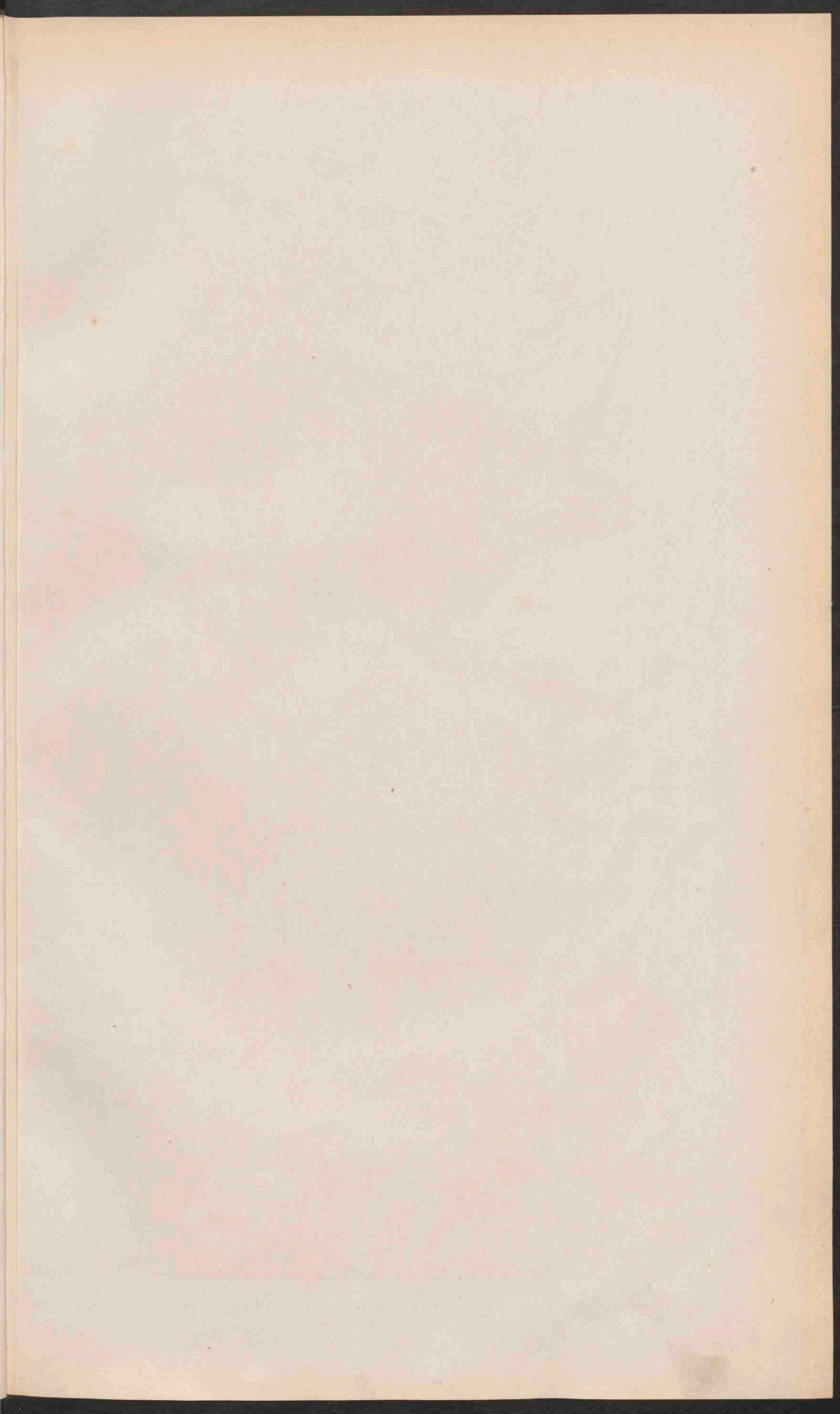
- Regen in alle jaargetijden.
- Subtropische regen.
- Regenloze passaatzone.
- Regenarme woestijngebieden.
- Equatoriale regens.
- Tropische regens.
- Axiale meersomregens.
- Australische meersomregens.
- Gebied van de Amerikaanse en Siberische koudpool.
- Streken, waar jaartijds meer dan 1200 mm regent valt.

REGENKAART (Mercators projectie).

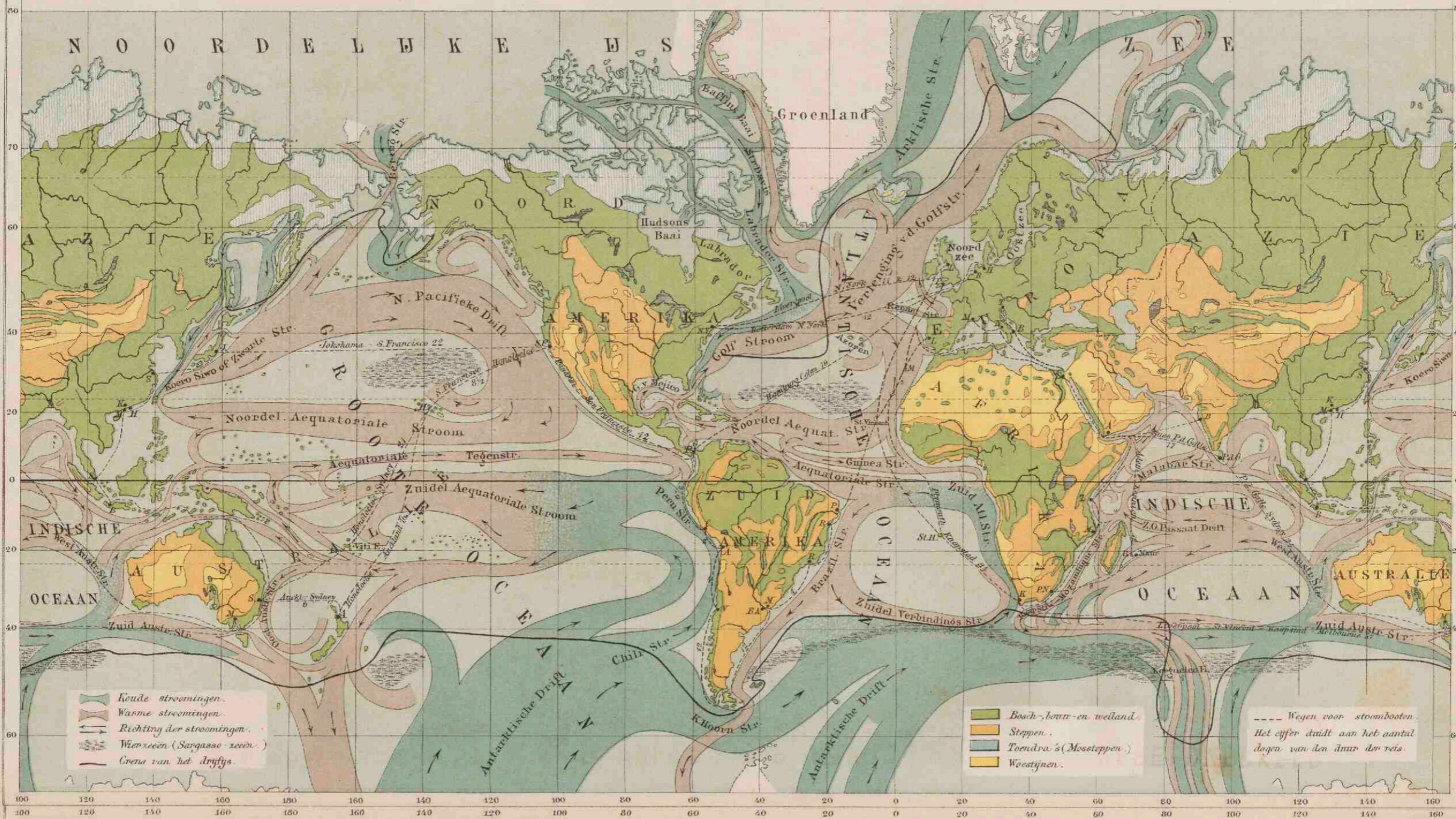

ZEESTROOMINGEN.

GESTELDHEID VAN DEN BODEM.

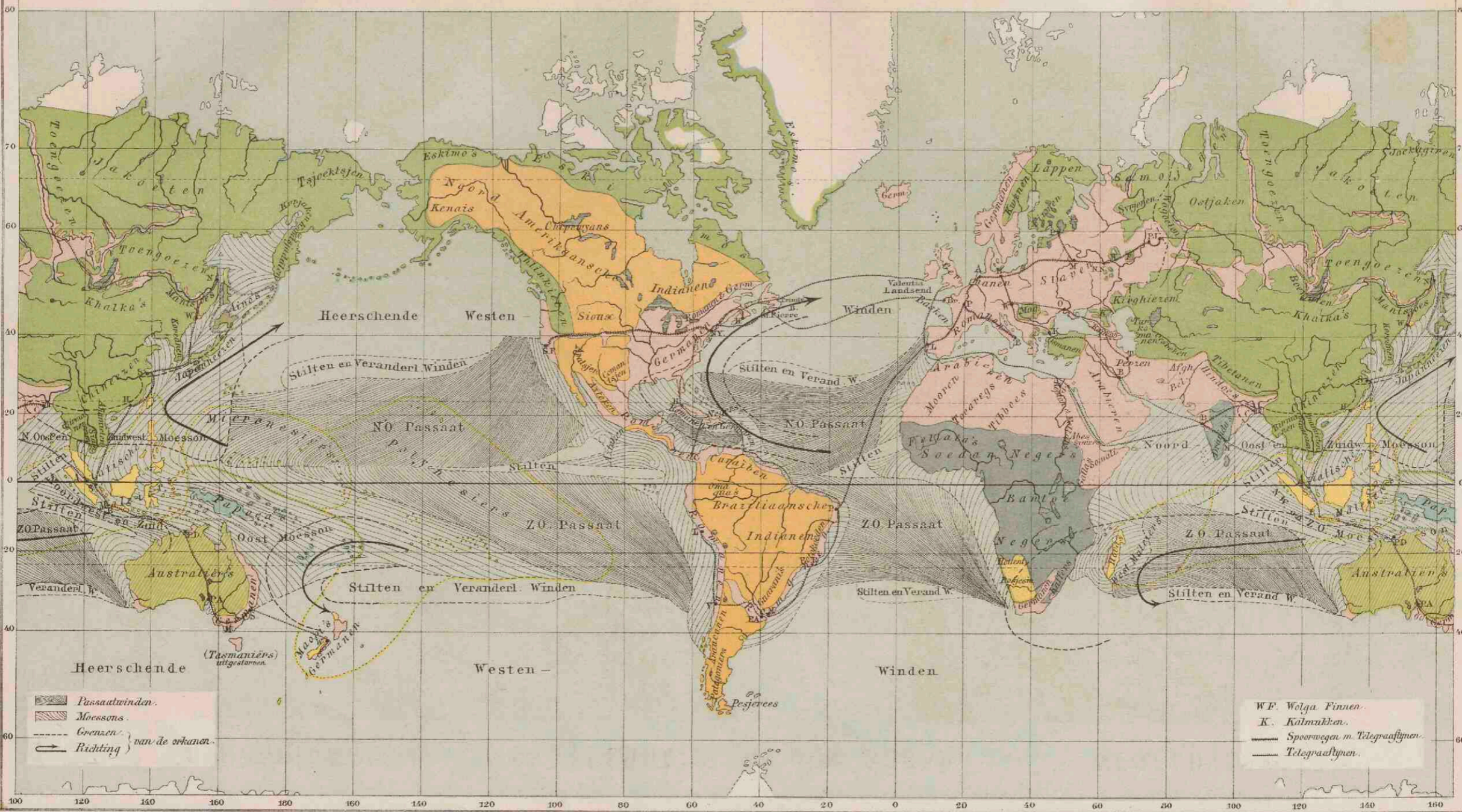
WERELDVERKEER.

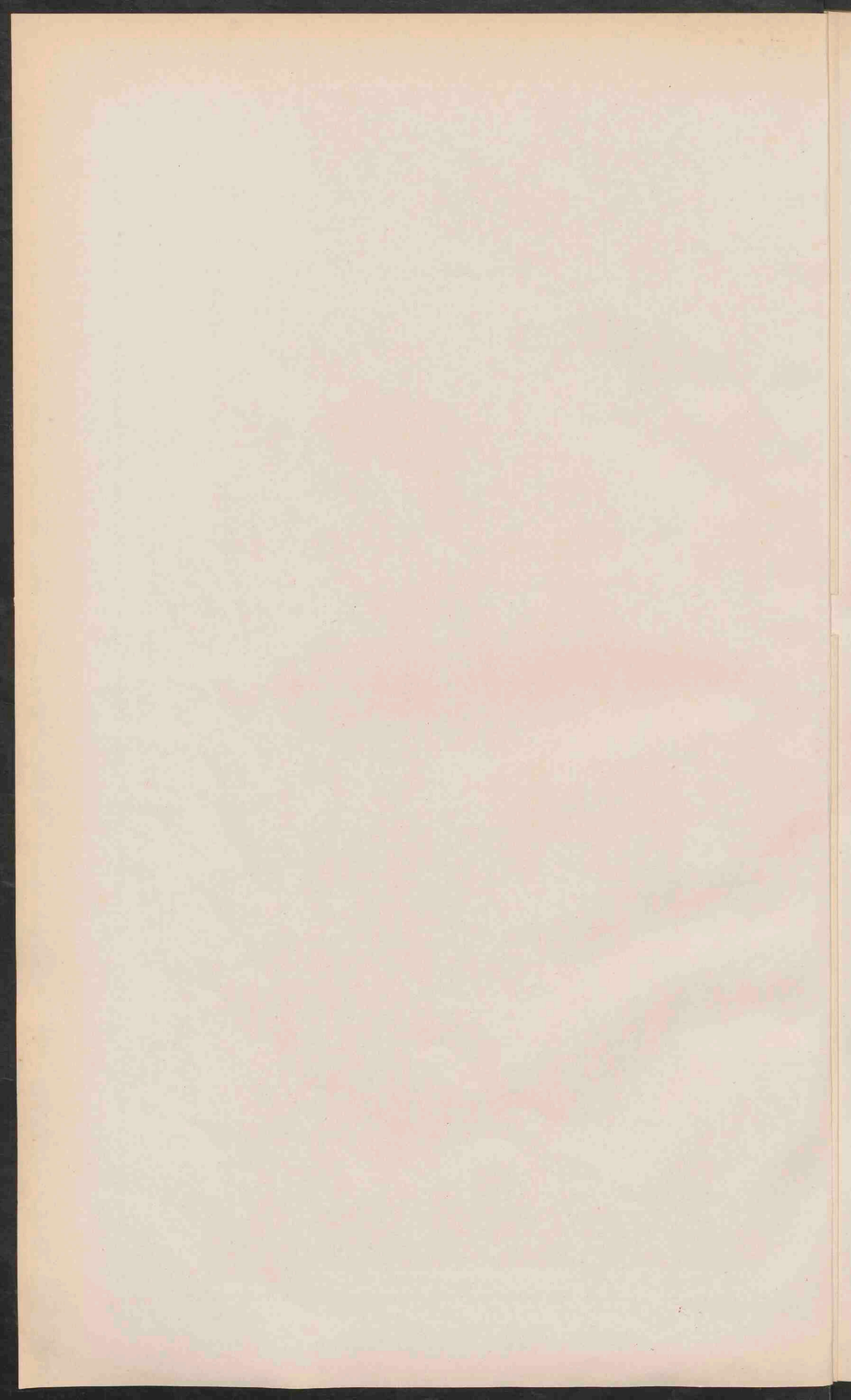

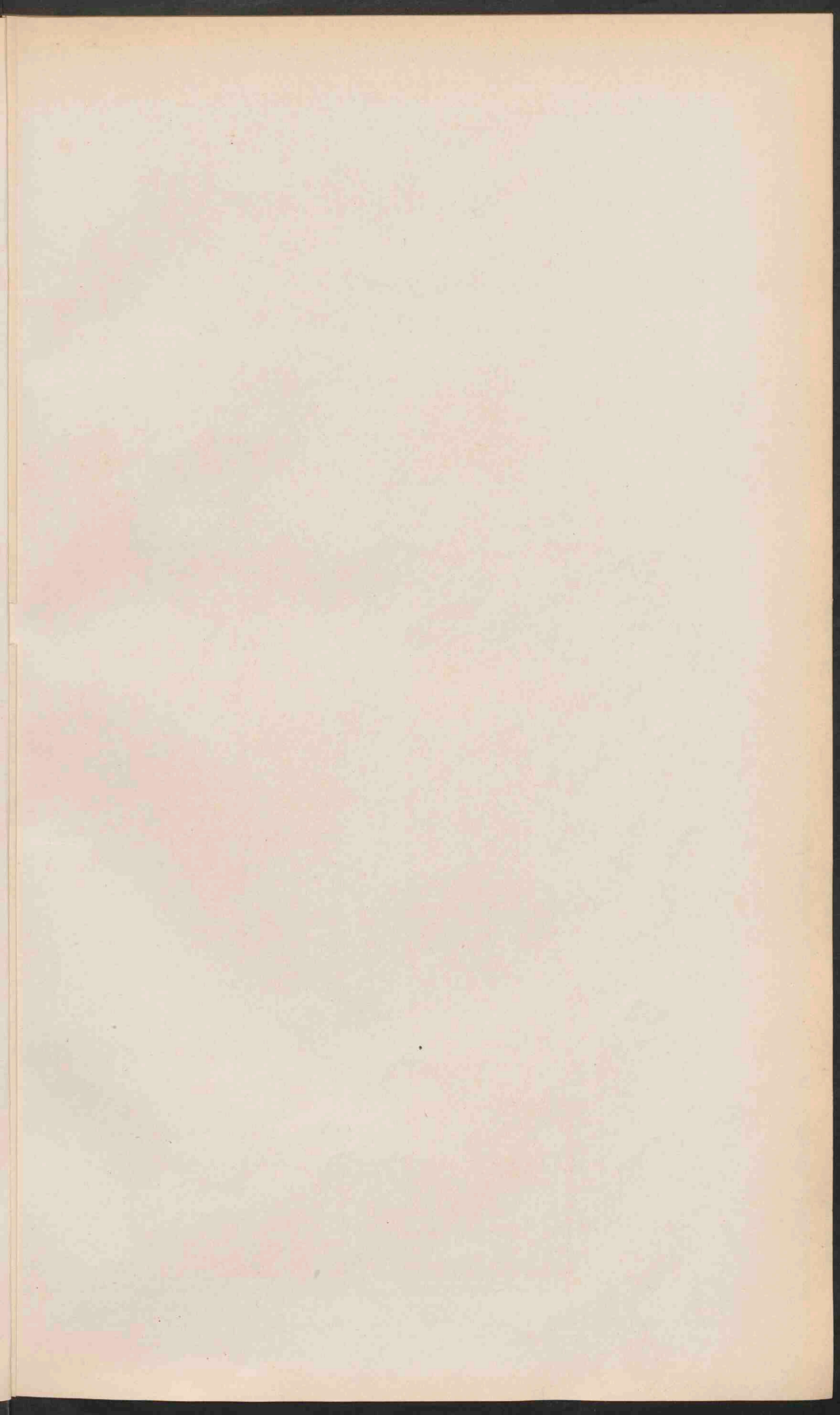
WINDEN.

DE VOLKEN DER AARDE.

WERELDVERKEER.

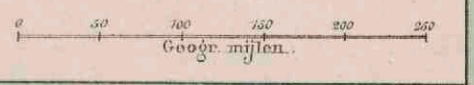

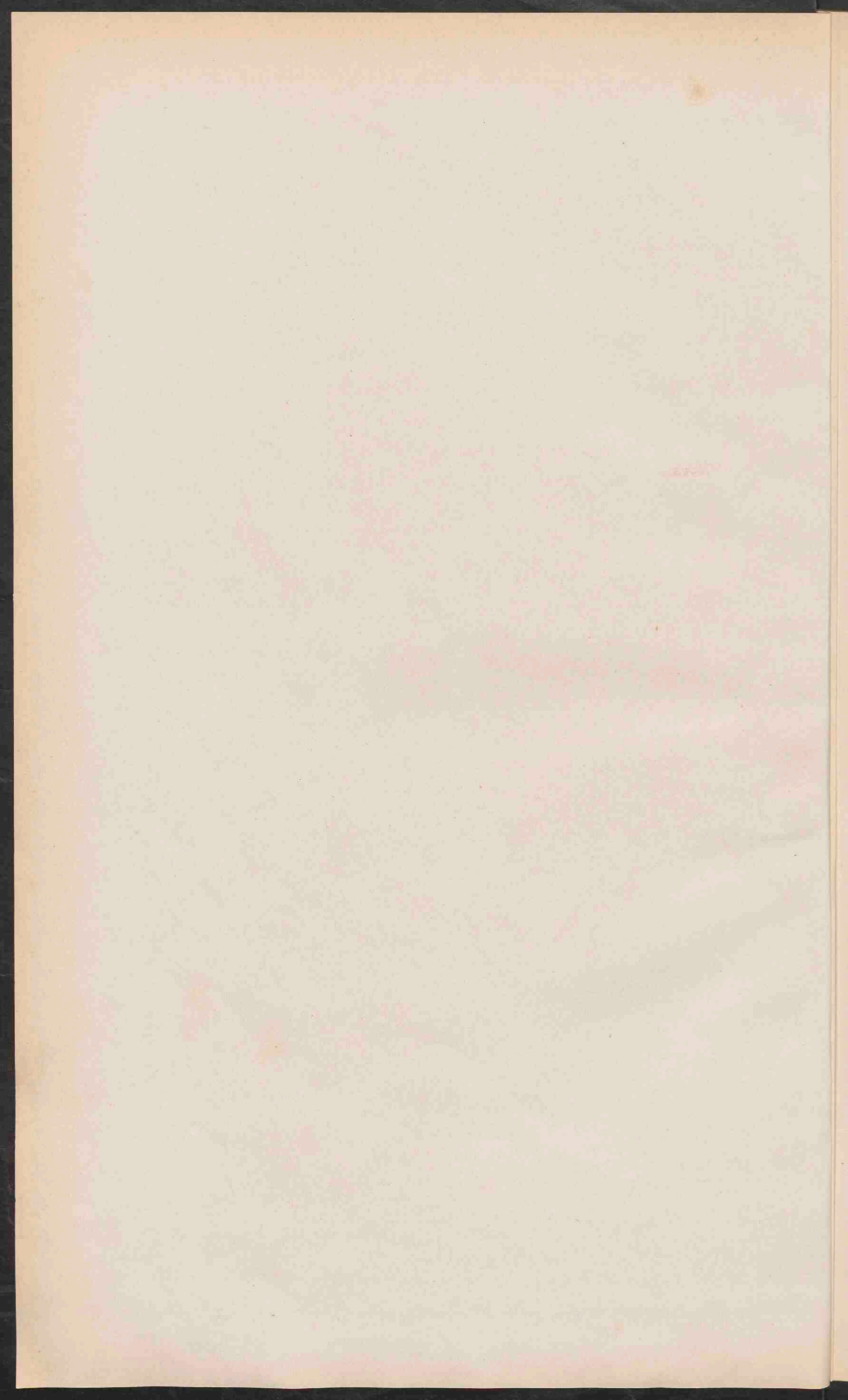

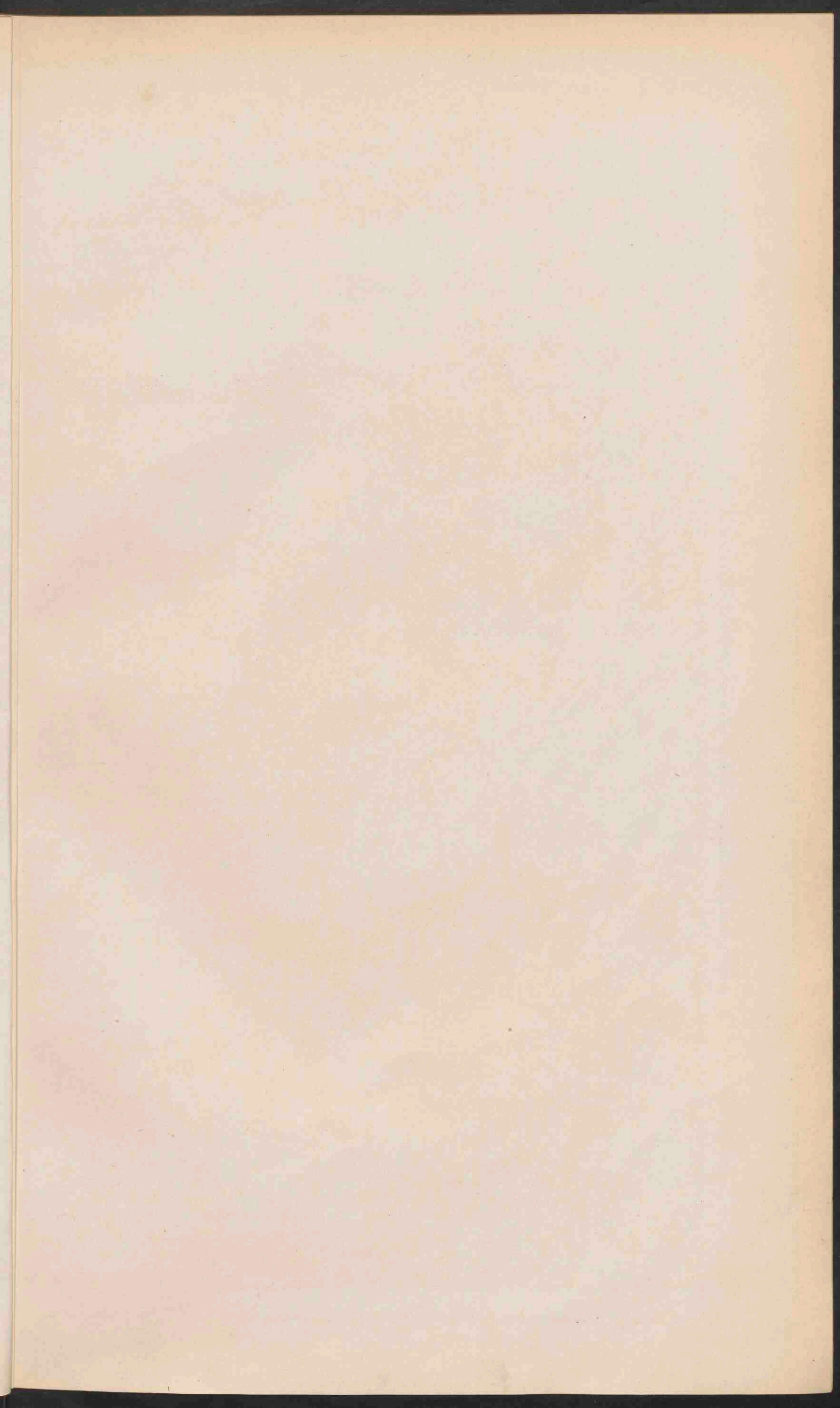
AZIË.

Schaal 1 / 33 000 000

DE SYRISCHE KUST.
Schaal 1 / 3 700 000

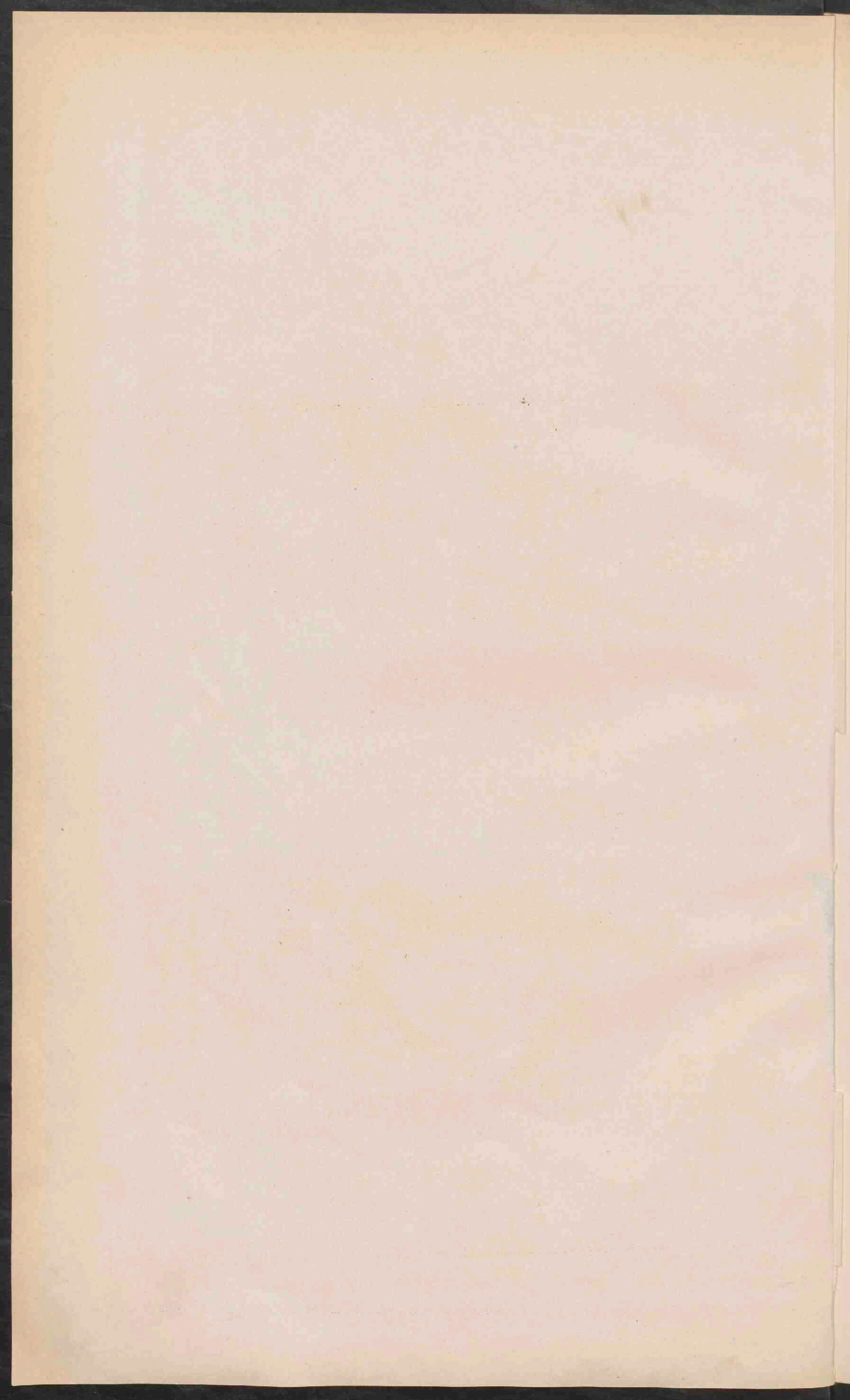

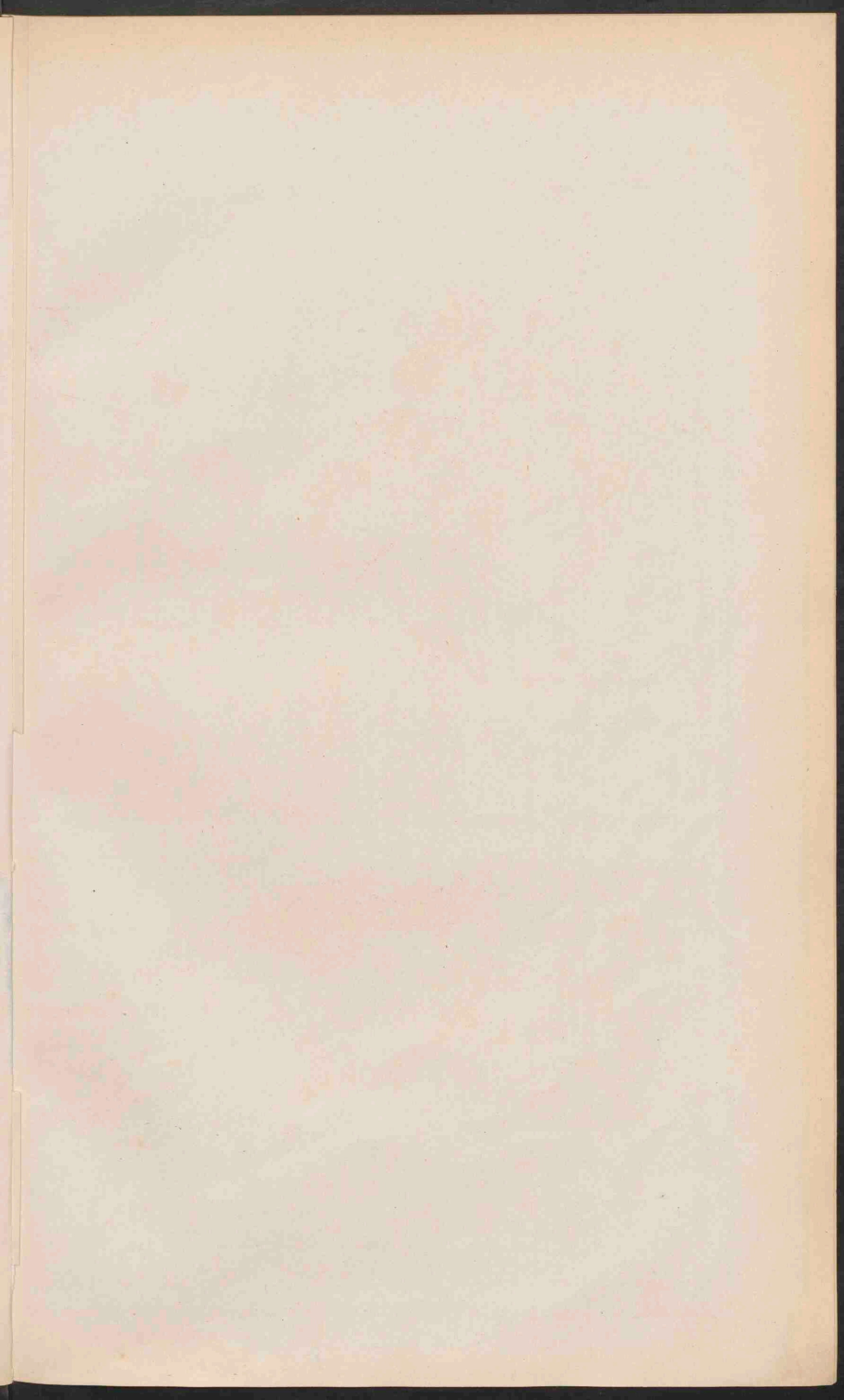
RUSSISCHE GRENSGEWESTEN.
 Schaal 1 / 15 000 000

VOOR-EN ACHTER-INDIË.
 Schaal 1 / 25 000 000

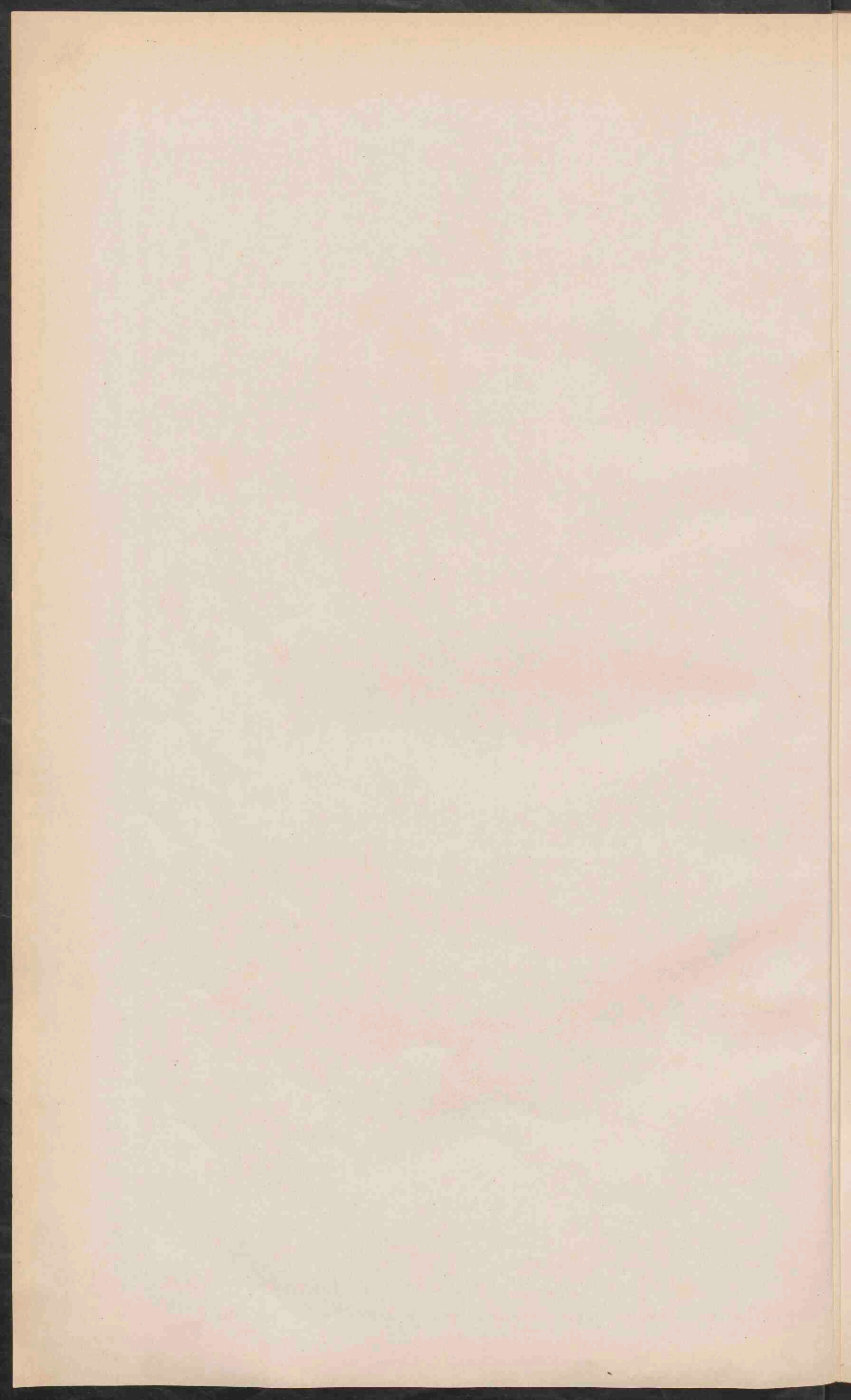
AZIË.
 Schaal 1 / 55 000 000
 Geogr. mijlen.

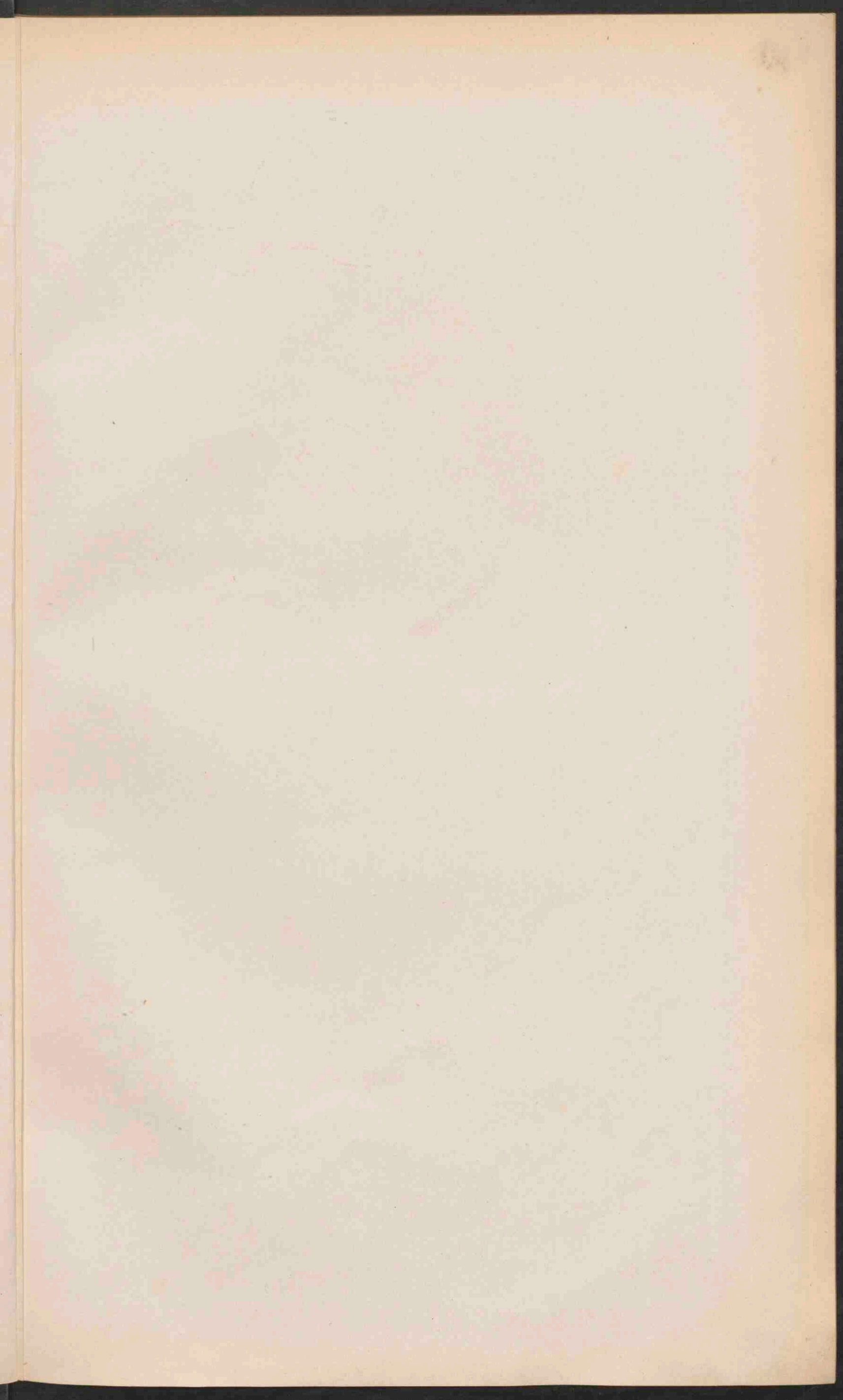
■ Nederlandsch.	■ Fransch.
■ Britsch.	■ Spaansch.
■ Russisch.	■ Portugeesch.
■ Turksch.	

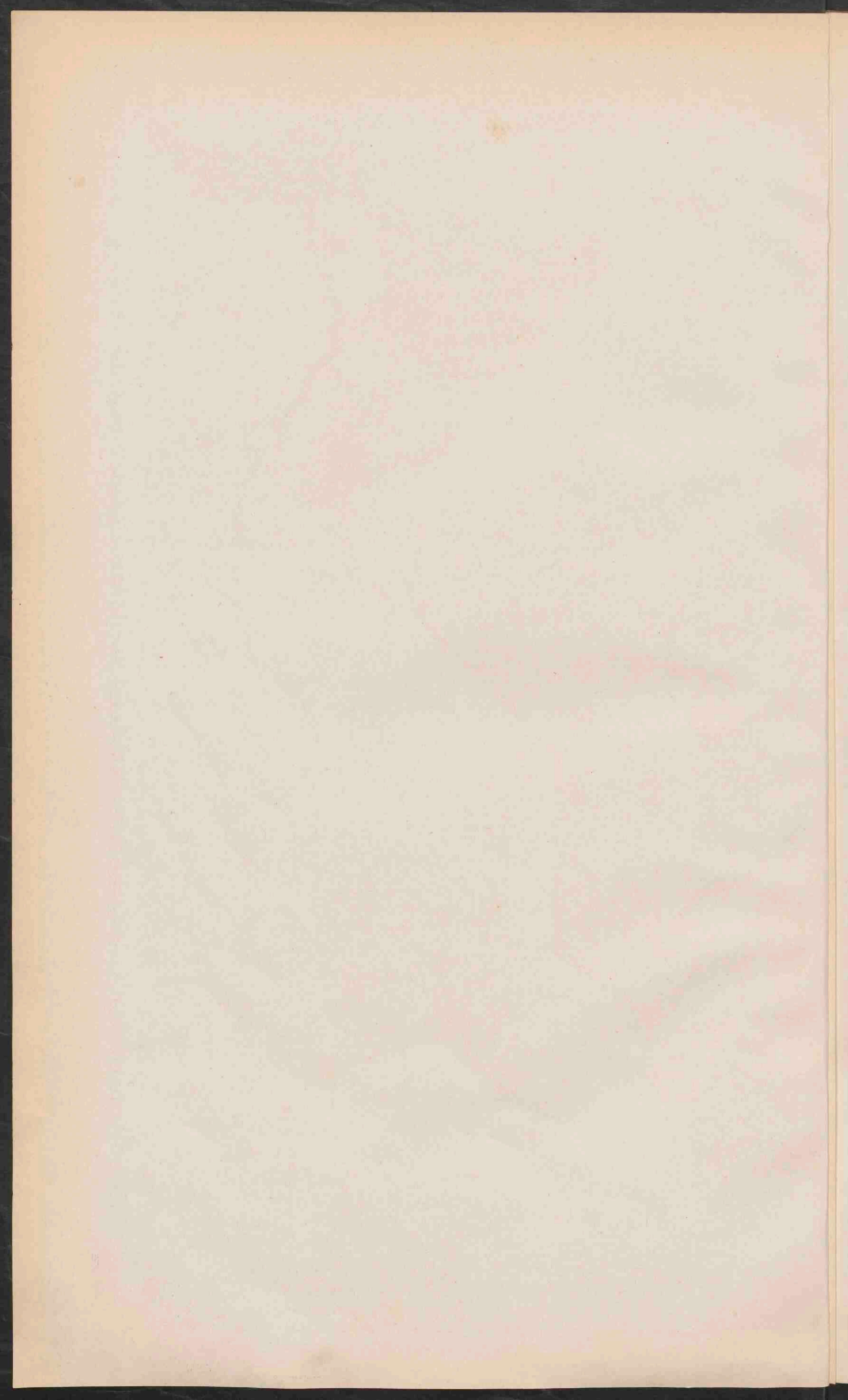

Schaal: 1/26 000 000
 Geogr. mijlen.

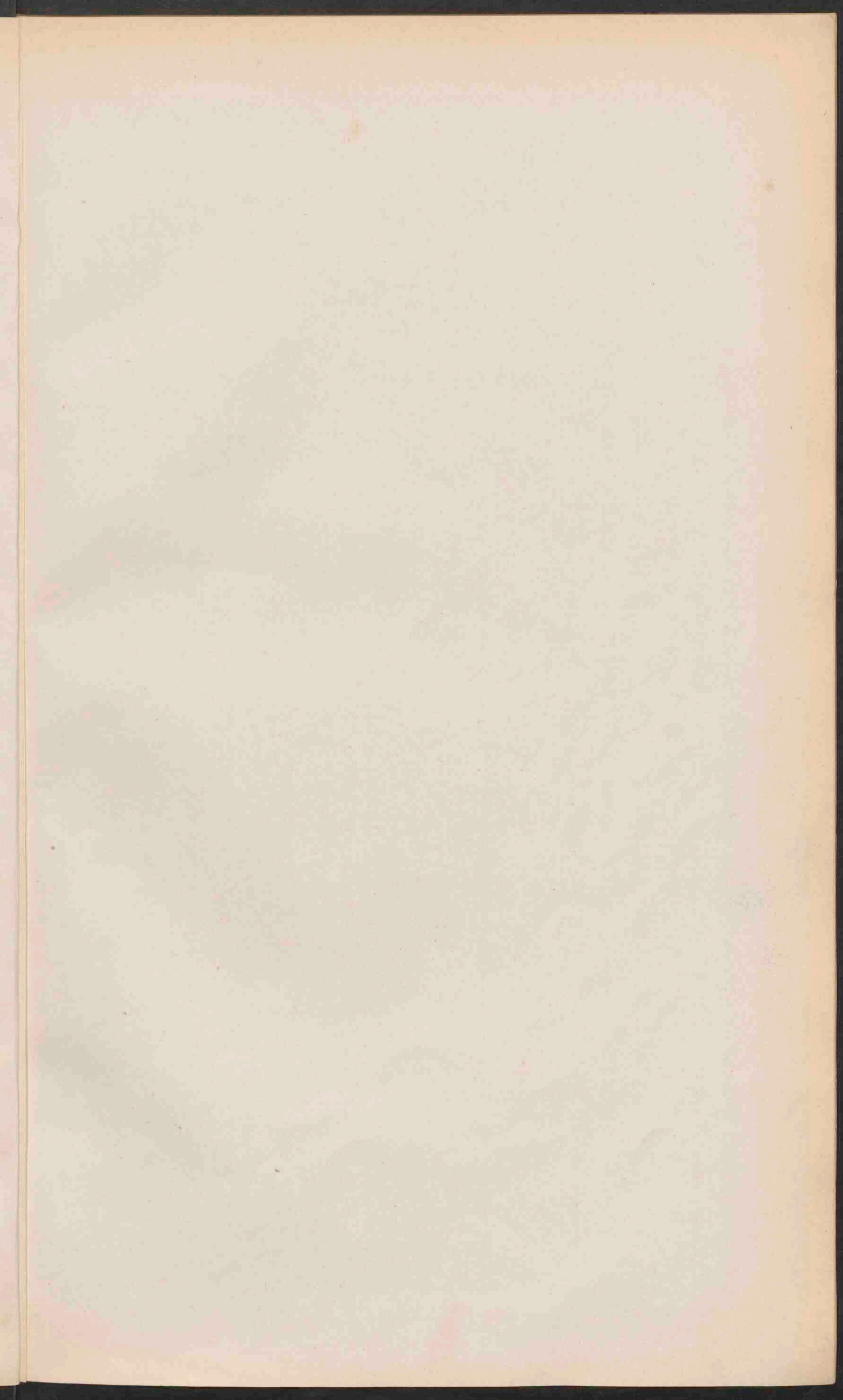
BRITSCHE ZUID-AFRIKA.
 Schaal: 1/25 000 000
 Geogr. mijlen.

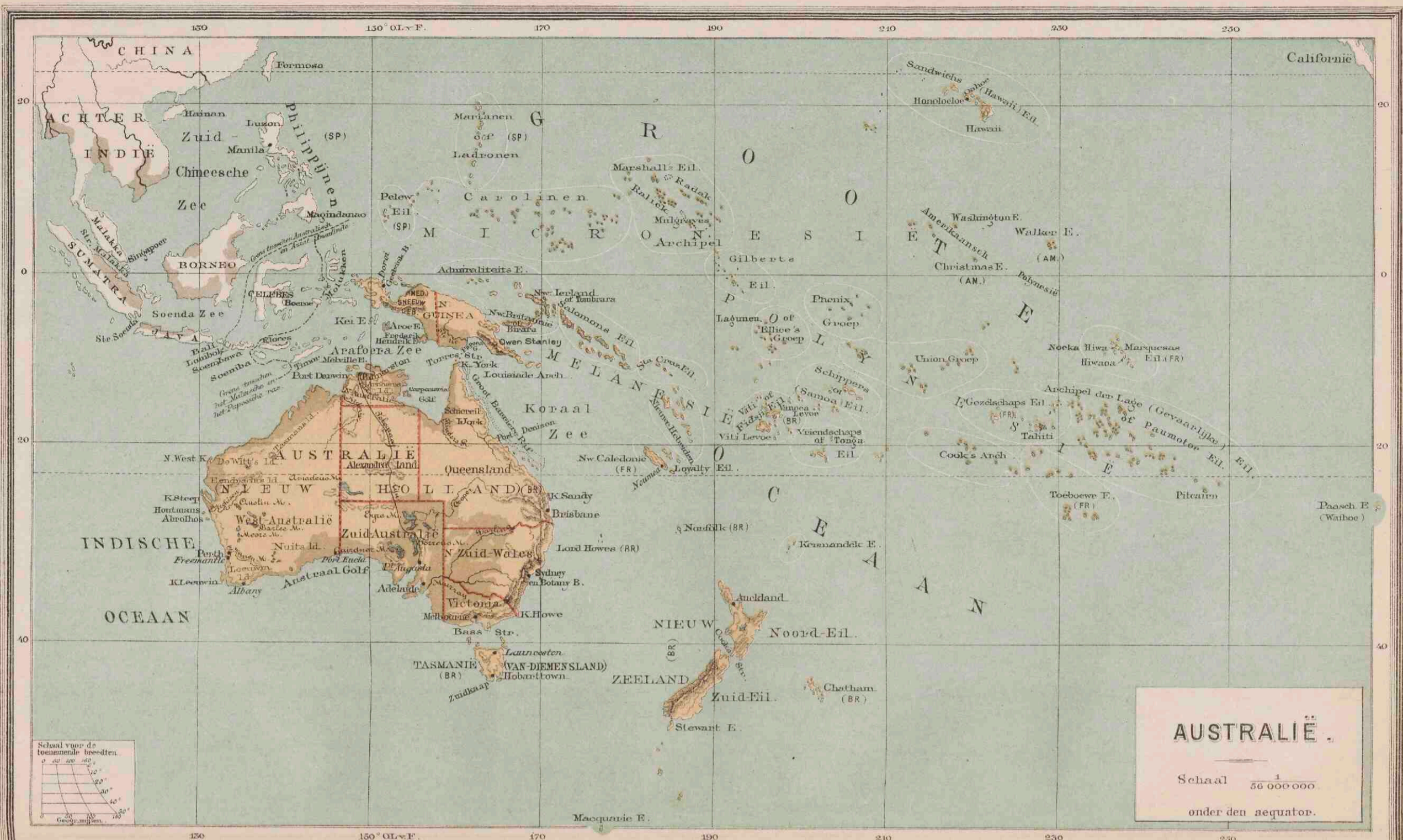
SIERRA-LEONE-KUST.
 Gouden Slavenkust.
 SENIGAMBIE.
 ALGERIE.
 Schaal: 1/12 500 000
 Geogr. mijlen.

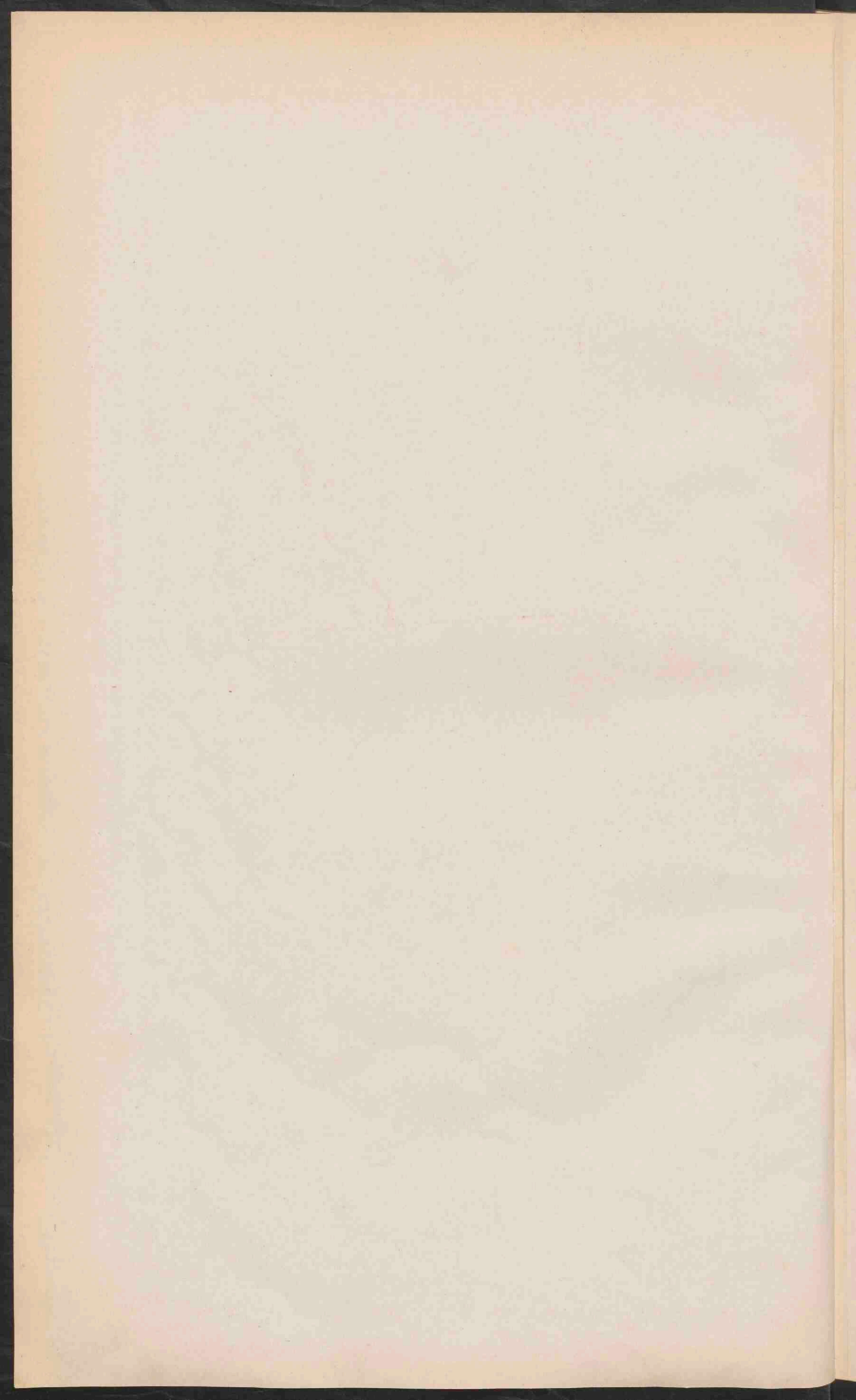
AFRIKA.
 Schaal: 1/26 000 000
 Geogr. mijlen.

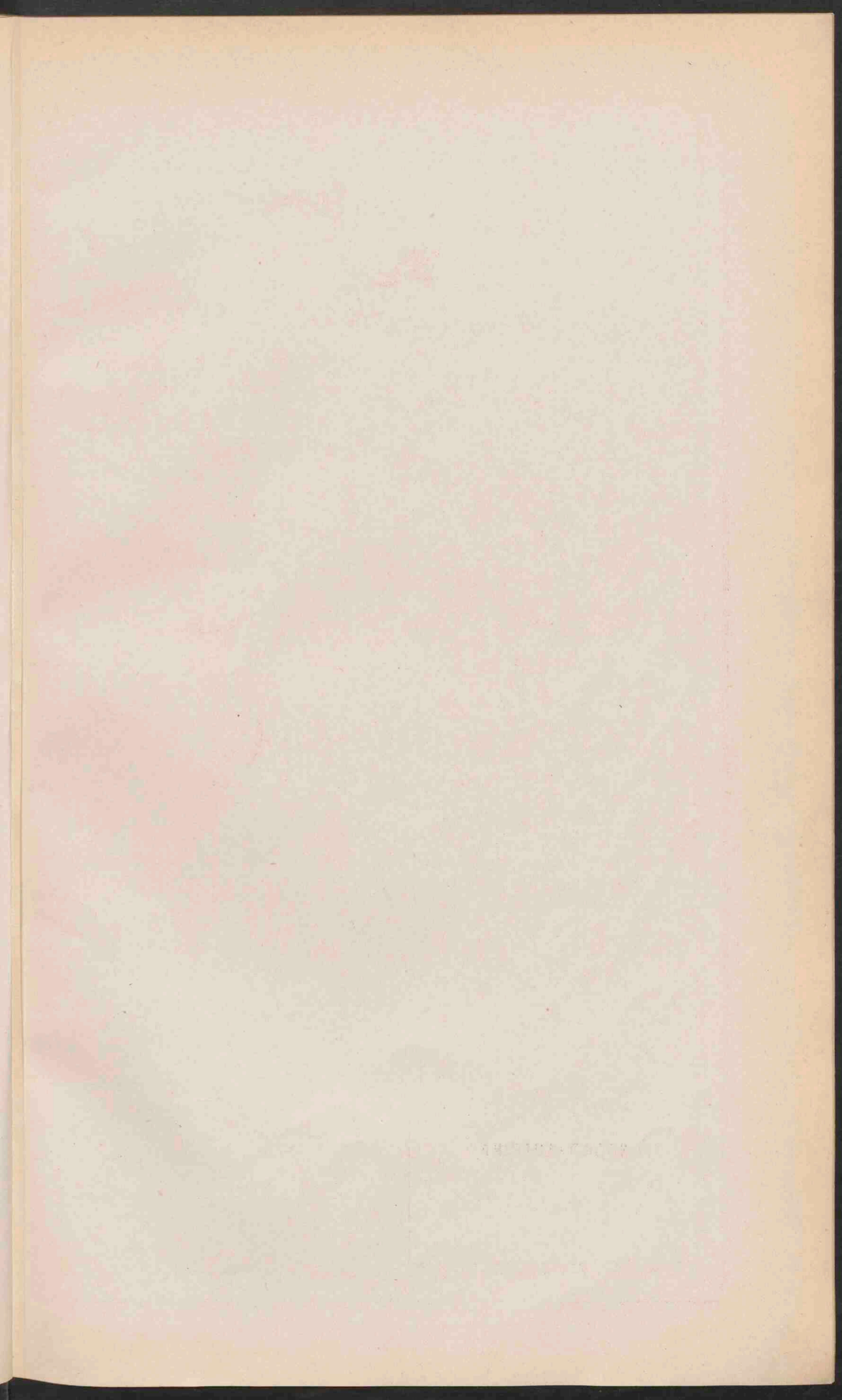

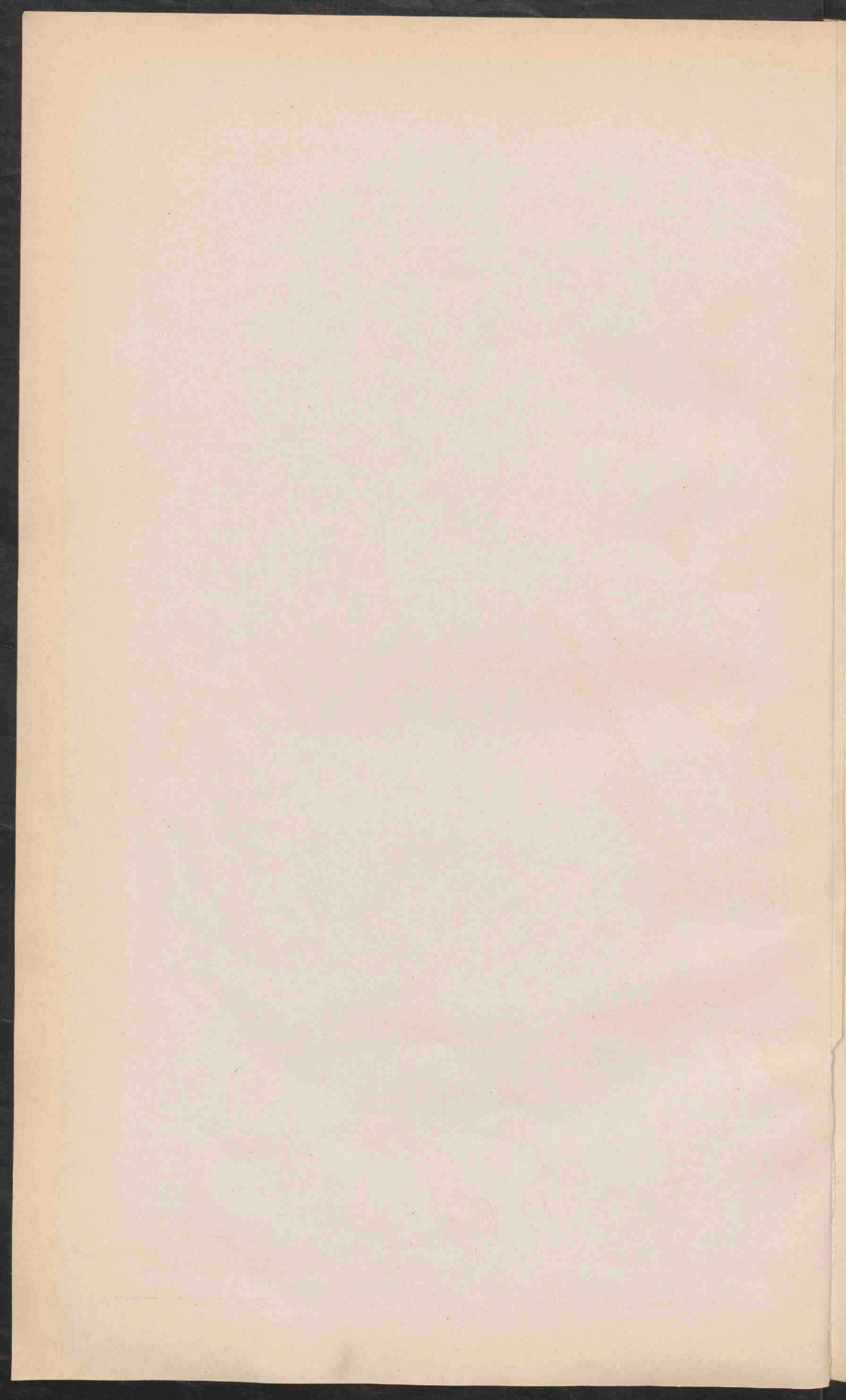

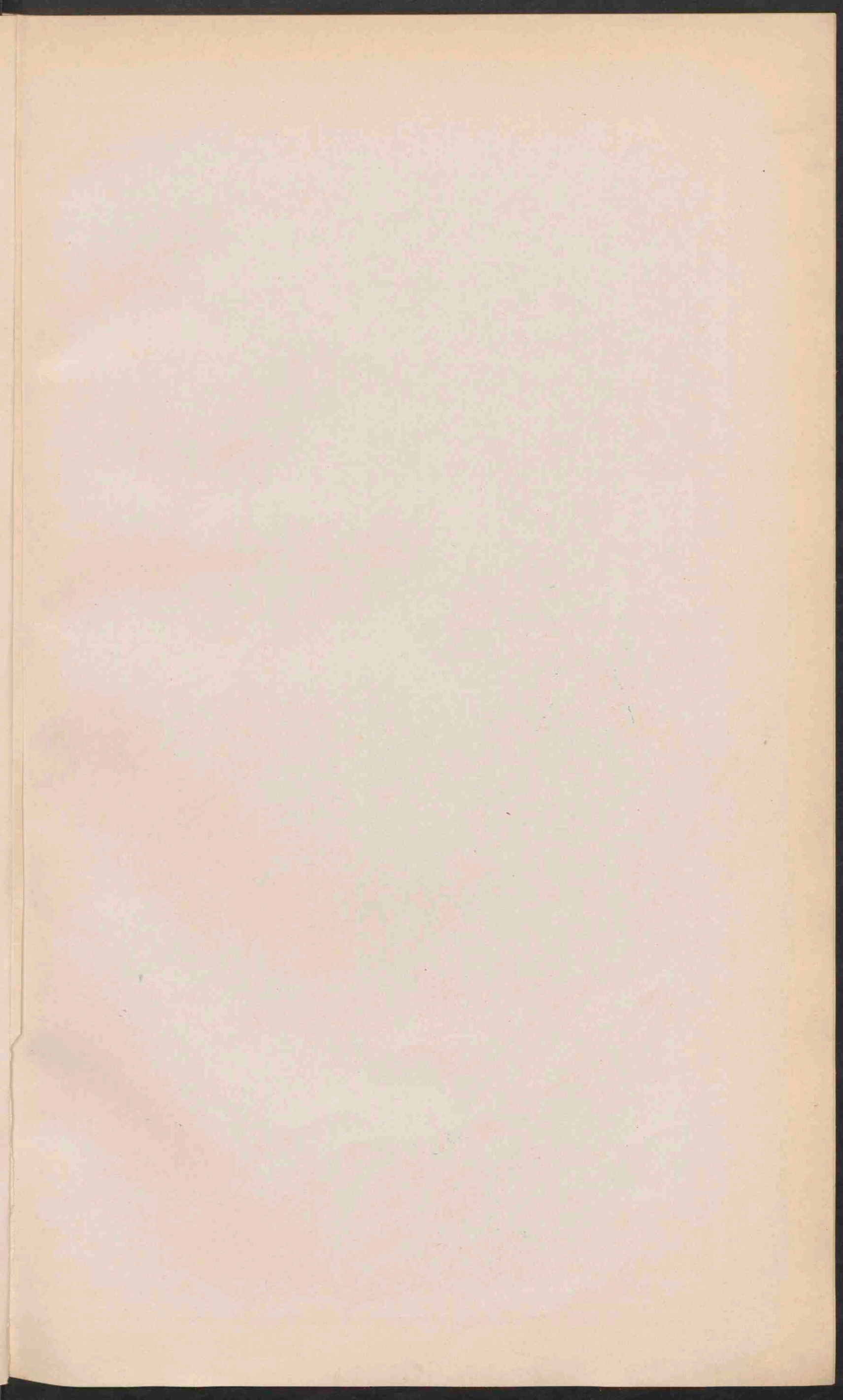
NOORD-AMERIKA.

Schaal 27.750 000

0 50 100 150 200 250

Geog. mijlen.

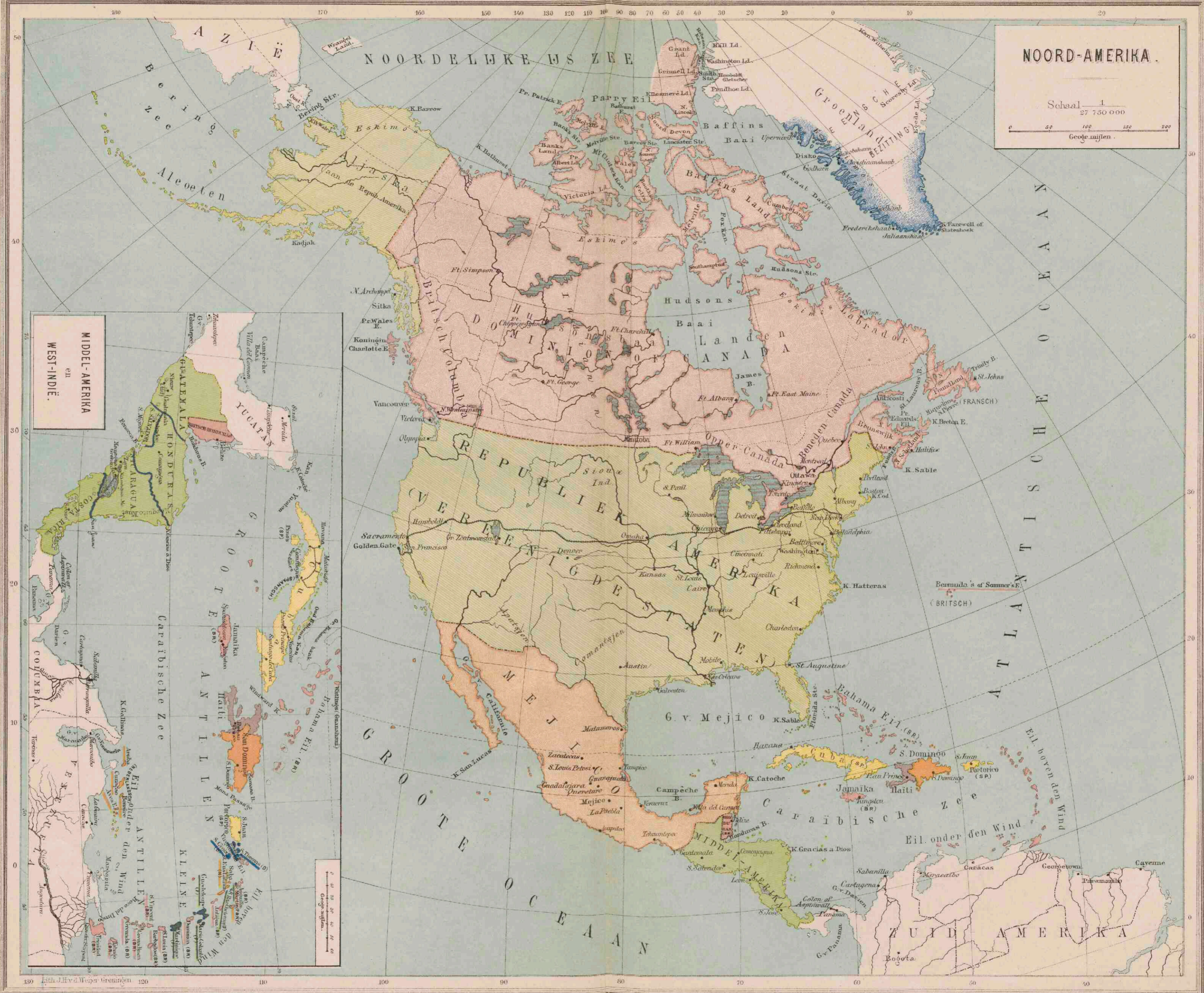

NOORD-AMERIKA

Schaal $\frac{1}{27\,750\,000}$

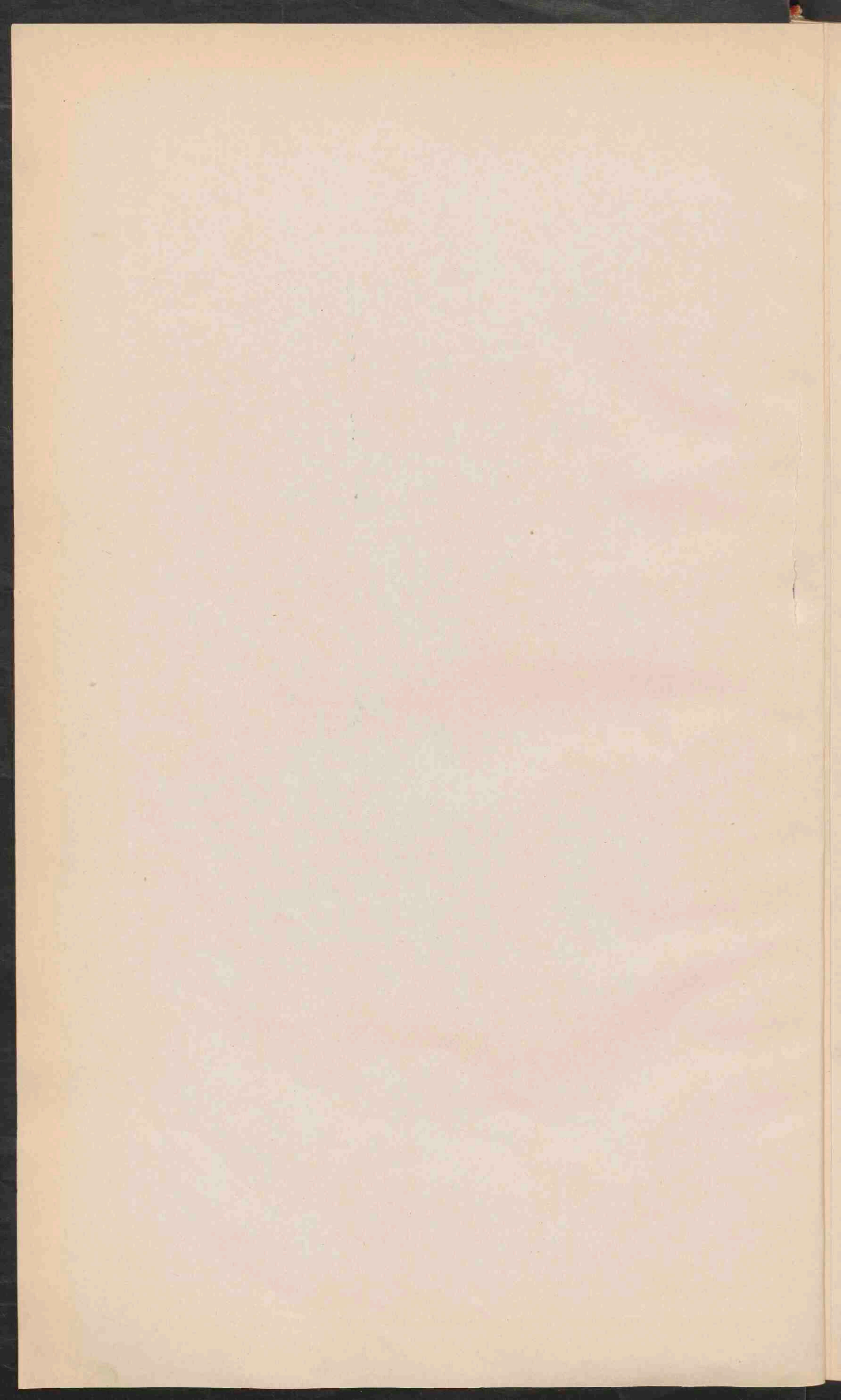
0 50 100 150 200

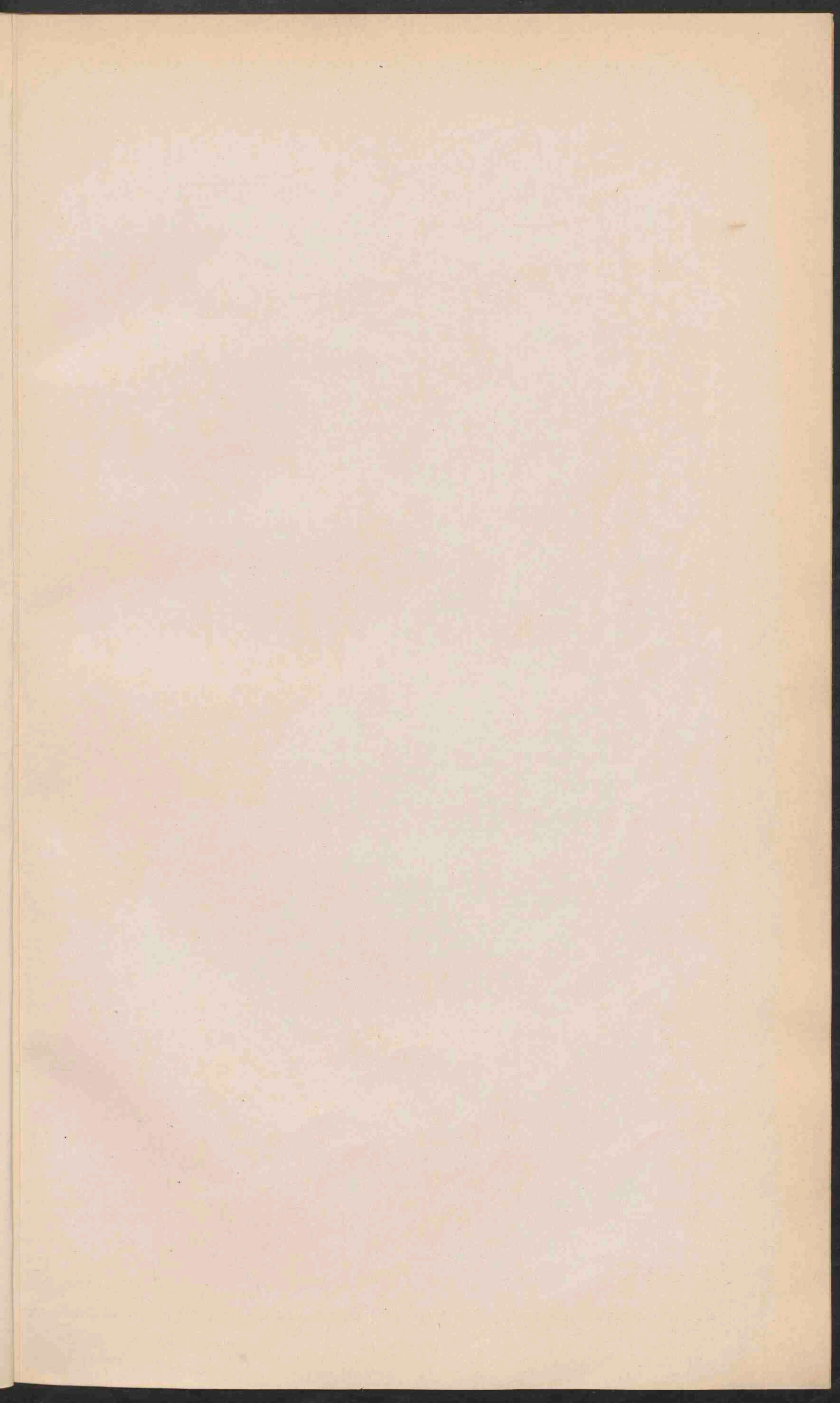
Geogr. mijlen

MIDDEL-AMERIKA
en
WEST-INDIË.

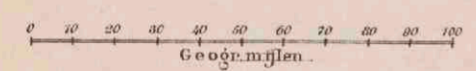

REPUBLIC AMERIKA.

Schaal 1:14 000 000

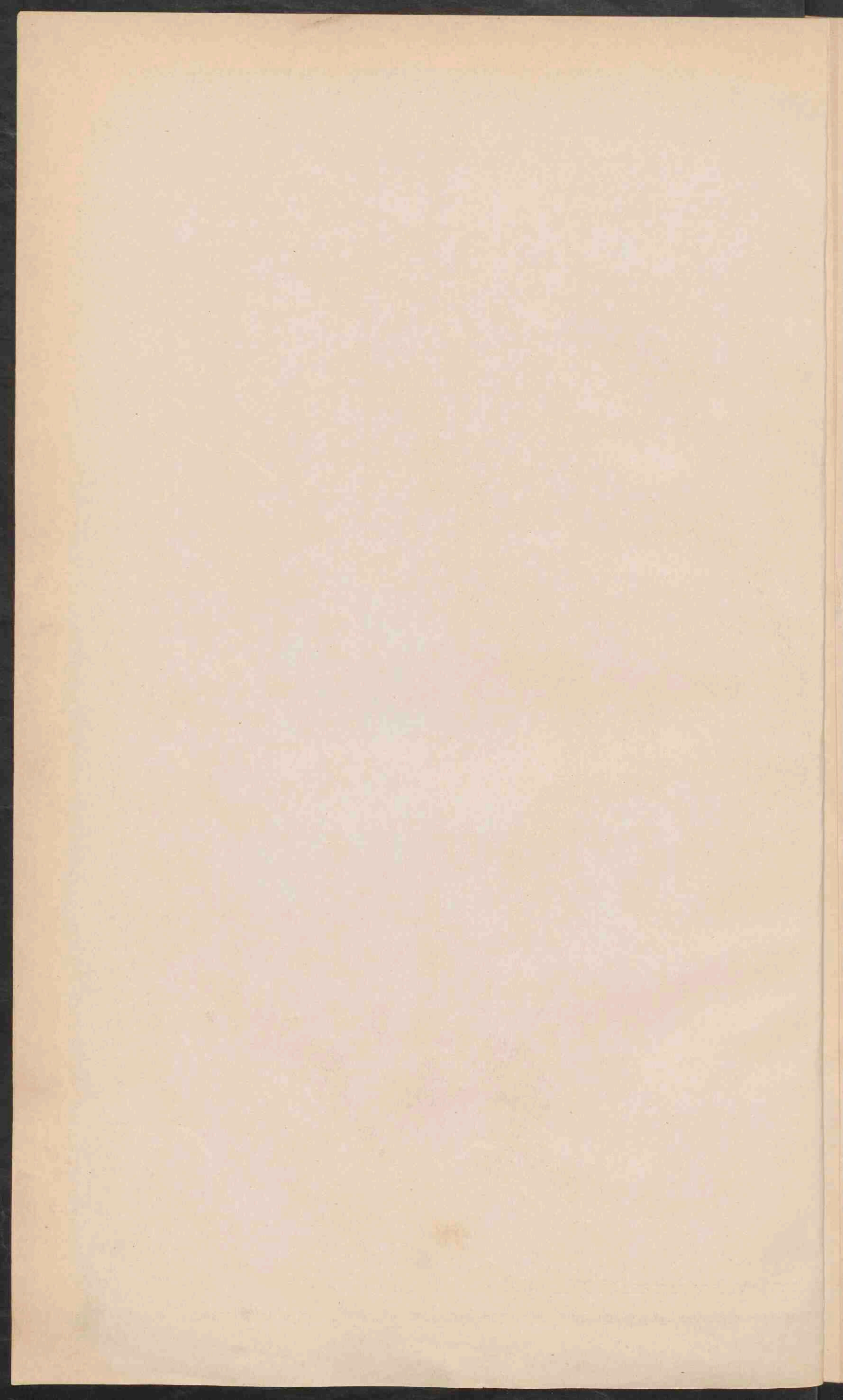
VERKLARING.

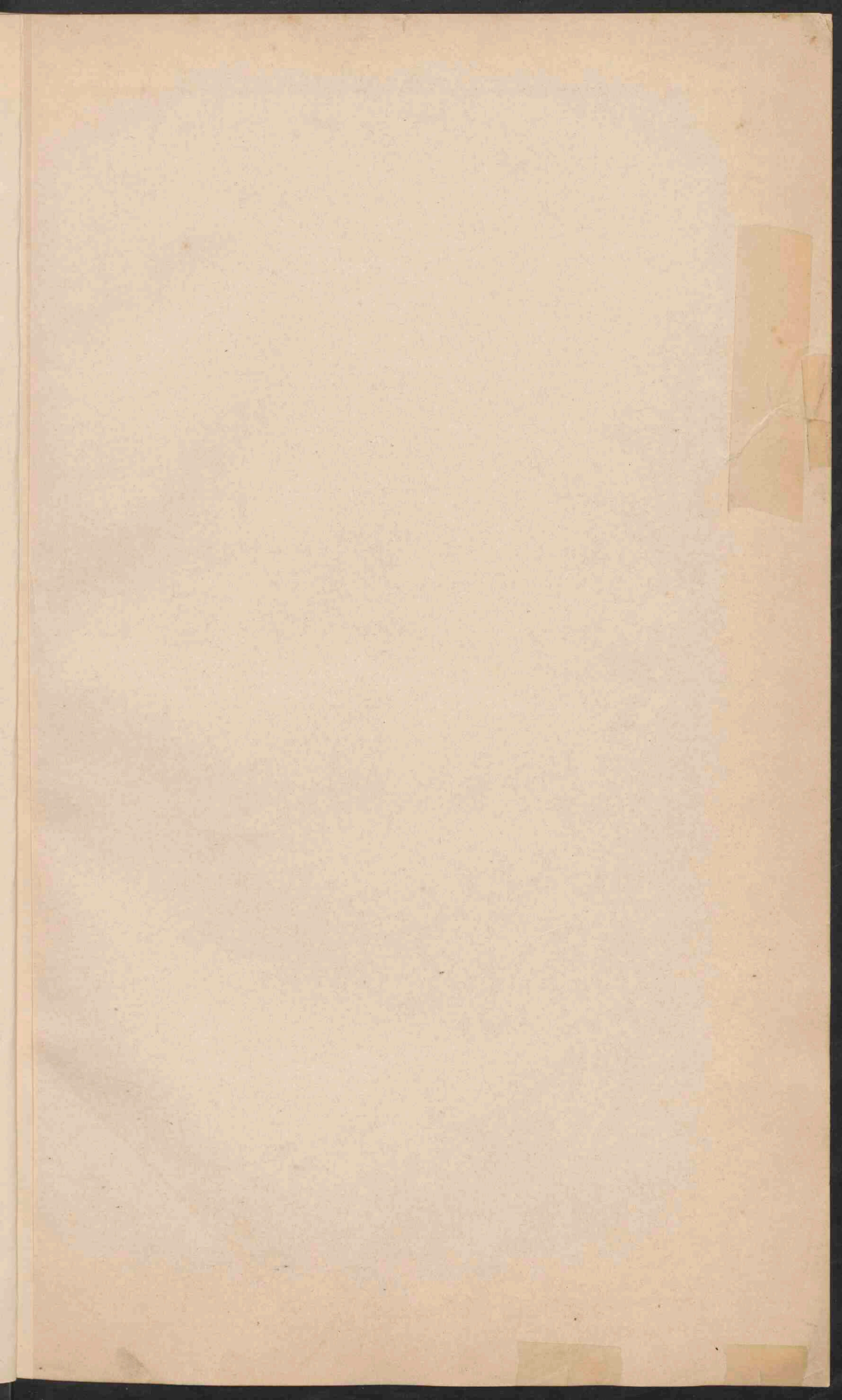
- Op - Oppervlakte in □ G.M.
- Bev - Bevolking per □ G.M.
- Reg - Regen in m.M. gemidd. eijer over't gehele stroomgebied.
- Tub - Tubak opbrengst in kilogr. per hect.
- R - Rijst per □ G.M. over't gehele stroomgebied.
- T - Tarew opbrengst in hectolit. per hect.
- M - Maïs per □ G.M. over't gehele stroomgebied.
- K - Katoen opbrengst in Balen, gerekend per □ G.M. over't gehele stroomgebied.
- S - Suiker opbrengst in Gallons gerekend per □ G.M. over't gehele stroomgebied. (1 Gallon = 4.5 liter)
- St - Steenderacht uitgedrukt in 100 paardekrachten.
- W - Waterkracht.

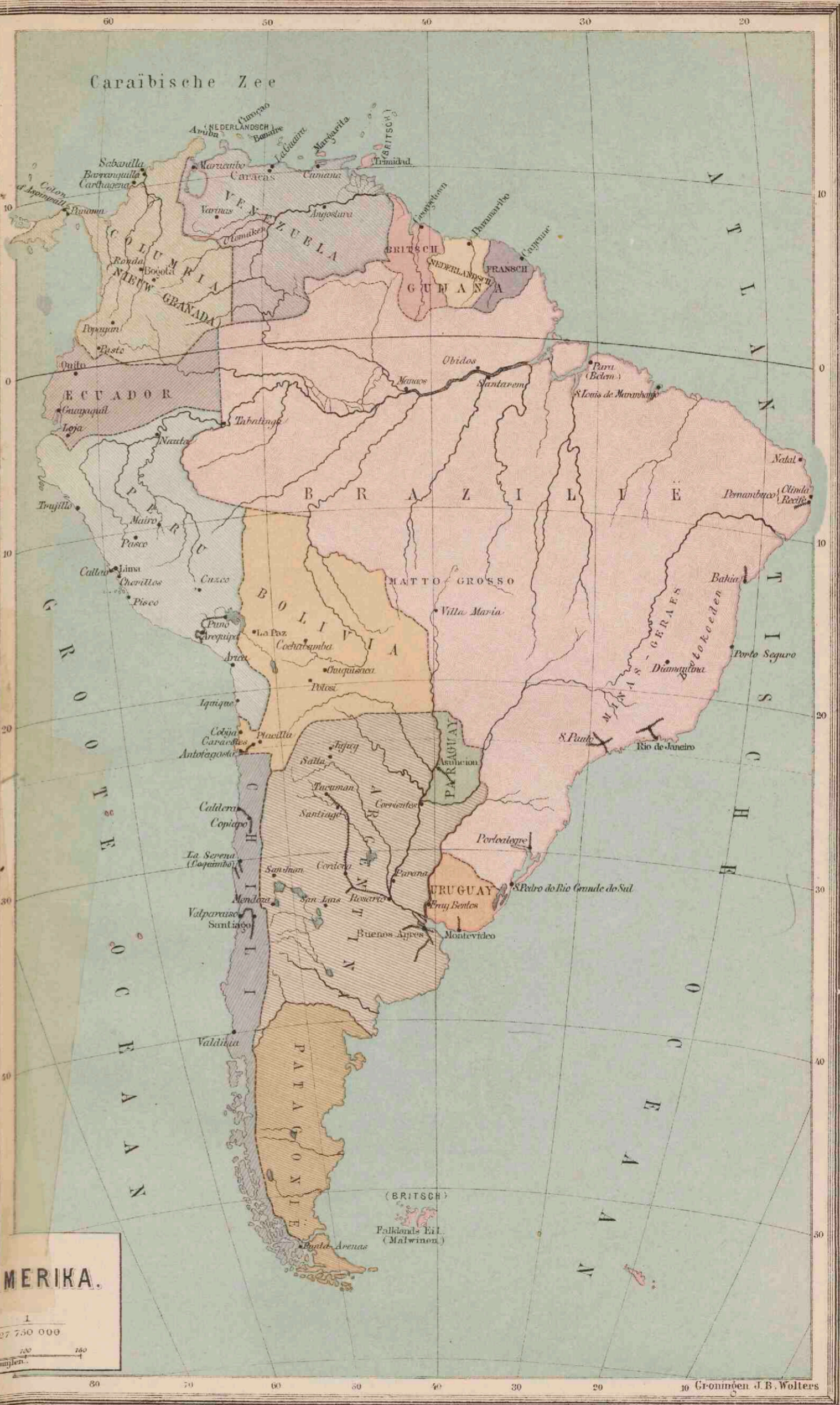
(De getallen zijn berekend naar de uitkomsten van den negenden census 1870.)

DE STROOMGEBIEDEN van de VEREENIGDE STATEN.

STEENKOOI in de VEREENIGDE STATEN.

Caraïbische Zee

Caraïbische Zee

ZUID-AMERIKA.

Schaal 1 / 27 500 000

Lith. v. d. Weijer Groningen. 70

Groningen J.B. Wolters

